

Illustrer : periodiek voor de alumni van de Universiteit Utrecht

<https://hdl.handle.net/1874/404244>

illustrer 15

Met bijlage voor de ruim 6000 alumni van rechten

Ad Geelhoed

De rechterhand van Kok mist de wetenschap

3

Vloeken in de kerk?

Henk Tieleman over de roeping van de theologie

12-13

Alumni snel aan het werk

Utrechtse alumni vinden binnen één jaar een baan, steeds vaker op academisch niveau. Dat blijkt uit een recente enquête. Slechts vier procent zit zonder werk. De afgestudeerden zijn tevreden over hun opleiding; die krijgt als gemiddeld rapportcijfer een 7.1

Onderwijsspecial

Special over onderwijs voor afgestudeerden: post-academisch onderwijs, postdoctoraal onderwijs, contractonderwijs, open cursussen

18-22

Verder in dit nummer:

De Sprong	2
Nieuws	4/5
Gouden Gids	
Utrechtse alumni	6
Festival a/d Werf	8
Jaarbeeld	14
Illustrerzake	15 1/m 17

Eén voor allen, allen voor één

Een eeuw Utrechtsche Vrouwelijke Studenten Vereeniging. Met een feestelijke, maar natte intocht van reünisten opende UVSV vrijdag 21 mei haar eeuwfeest. De vrouwen trokken van het Spoorwegmuseum via verschillende verenigingshuizen naar de Domkerk. Geelgroen gestreepte dasjes, zo ver het oog reikte. In de honderd jaar van haar bestaan groeide de vereniging van zestien naar 1500 leden. Verder bleef er veel bij het oude: het theekamerleven, de gala's, de lustra. Een tentoonstelling in het Universiteitsmuseum over de geschiedenis van de vereniging begeleidt de festiviteiten in dit lustrumjaar.

Voor een uitgebreide reportage, zie Internet:

<http://ublad.warande.uu.nl>

Nummer 33, 20 mei.

Sinds jaar en dag speelt hij een centrale en soms spraakmakende rol in de Haagse politiek. Als rechterhand van premier Kok staat hij dichterbij de politieke realiteit dan ooit. Maar Ad Geelhoed zou slecht gedijen zonder zijn studeerkamer als toevluchtsoord. 'Ik heb de wetenschap de laatste jaren gemist. Vandaar dat ik de kans die Utrecht mij biedt om het beleid en de politiek af en toe ook van afstand te bekijken met beide handen heb gegrepen.'

ERIK HARDEMAN

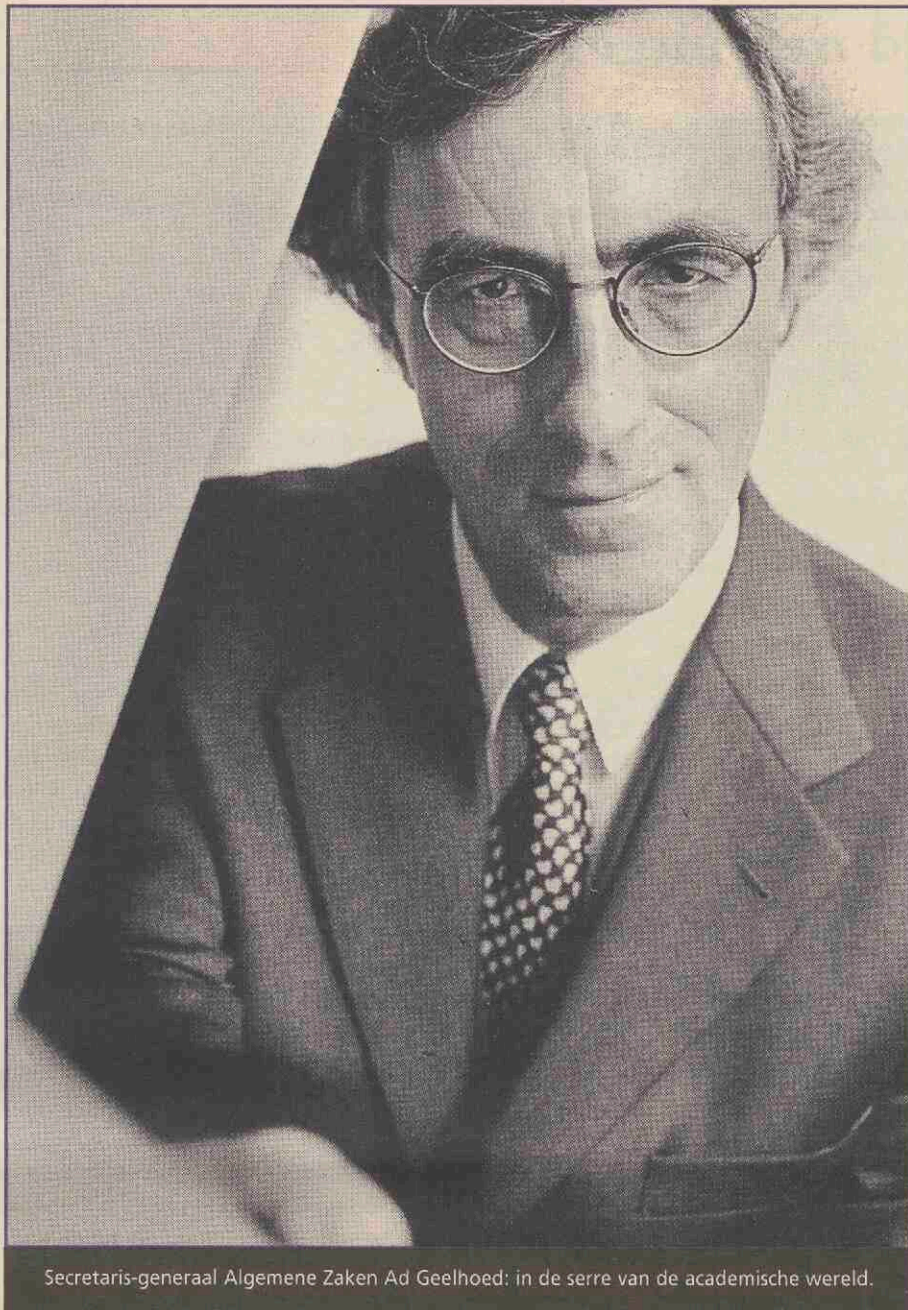
De discussie met zijn toenmalige directeur-generaal Energiebeleid staat prof. mr. L.A. Geelhoed nog levendig voor de geest. 'Het was 1990 en ik was net aangetreden als secretaris-generaal bij Economische Zaken. Houd er rekening mee, zei ik, dat de Europese integratie straks ook op jouw bordje terechtkomt. Vroeg of laat krijgt zelfs onze energievoorziening te maken met de Europese marktintegratie en dan ontcom je er niet aan om je af te vragen of die sector van jou wel in de handen van de overheid kan blijven. Hij keek me verbaasd aan, want dat was toen echt nog vloeken in de kerk. Maar kijk nu eens: juist op dit moment behandelt de Tweede Kamer de wetgeving op de privatisering van de elektriciteitssector.'

Europa

Het verhaal zegt veel over de man van wie wel gezegd wordt dat "Europa" als een rode draad door zijn loopbaan loopt. Na zijn rechtenstudie in Utrecht werkte hij bij het Europese Hof in Luxemburg, was hij in Rotterdam hoogleraar Europees en economisch recht en werkte hij als lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid mee aan het rapport "De onvoltooide Europese integratie" (1986). Vorig jaar accepteerde hij dan ook met een zekere gretigheid een aanstelling op de speciaal voor hem gecreëerde Utrechtse leerstoel "Het Recht van de beleidsintegratie in Europa".

Geelhoed gaat zich in Utrecht met name bezinnen op de juridische spelregels die de onderlinge verhoudingen in de Europese Unie moeten (de)reguleren. 'Tot nu toe hebben we ons in Europa — ook in juridisch opzicht — sterk geconcentreerd op het tot stand brengen van één vrije markt en één gezamenlijke munt. Nu we daarin zijn geslaagd, groeit de behoefte aan juridische instrumenten om ook andere gezamenlijke kwesties te regelen.'

'Dat is des te noodzakelijker omdat duidelijk is dat er grenzen zijn aan de bereidheid van de lidstaten om hun nationale autonomie op te geven. Kijk maar naar de vennootschapsbelasting. Eigenlijk zou Europa daarvoor één systeem moeten hebben, maar daar willen de meeste lidstaten niet aan. Nu

Secretaris-generaal Algemene Zaken Ad Geelhoed: in de serre van de academische wereld.

De rechterhand van Kok

'Ik heb de wetenschap gemist'

hoeft het op zich geen probleem te zijn als elk land zijn eigen stelsel overeind houdt. Maar wil er dan toch sprake zijn van een doorzichtig systeem dan is er behoefte aan een instantie die spelregels opstelt en die er op toeziet dat het spel volgens de regels wordt gespeeld. De Europese Unie speelt die rol van arbiter al op steeds meer terreinen, maar vaak zijn de spelregels nog niet goed geformuleerd. De wetenschappelijke vraag waarover ik me in Utrecht ga buigen, is hoe die spelregels er uit zouden moeten zien en hoeveel vrijheid er binnen die regels voor de lidstaten moet zijn.'

'Politiek is spel van afhankelijkheden'

Paars

Als het aan de nieuwe hoogleraar ligt, is die vrijheid groot. Niet zo'n verwonderlijk standpunt, want als secretaris-generaal bij EZ heeft Geelhoed, die in 1997 aan de basis stond van de nieuwe Mededingingswet, zich

de laatste jaren een reputatie verworven van zoals NRC Handelsblad het noemde een "dogmatisch marktdenker en een profeet van de deregulering". Niet voor niets wordt de PvdA'er Geelhoed, hier en daar beschouwd als de perfecte "belichaming van Paars".

'Ik weet dat er vanuit linkse hoek kritiek is op mijn opstelling. Kennelijk vindt men beleidsconcurrentie tussen landen daar een minder oirbaar woord, maar daar ben ik het absoluut niet mee eens. Mijn ogen zijn in dat opzicht geopend door mijn verblijf in de Verenigde Staten in 1989. Ik heb me daar afgevraagd hoe het kwam dat de ene staat het zoveel beter deed dan de andere. De grote verschillen die ik zag, bleken heel weinig te maken te hebben met natuurlijke omstandigheden en veel meer met de manier waarop die staten hun bestuur hadden ingericht. Dat staten als Californië en Minnesota het zo goed doen, komt omdat men daar bereid is om ook beleidsmatig te experimenteren en niet al te veel vanuit Washington geregeld wil hebben. Ik denk dat hun succes bewijst dat beleidsconcurrentie binnen duidelijk vastgestelde

kaders heel heilzaam kan werken.' 'Het klopt dat ik daar vroeger anders over heb gedacht. Het keerpunt voor mij was de tweede oliecrisis in 1979. Toen zag ik opeens haarscherp dat regeren niet zozeer vooruitzien en sturen is, als wel zo adequaat mogelijk reageren op ontwikkelingen die je maar zeer ten dele in de hand hebt. Het werd me steeds duidelijker dat economische politiek een spel is van onderlinge afhankelijkheden, waarin je veel meer kunt bereiken door goed op de spelregels te letten dan door krampachtig de uitkomst van het spel te willen bepalen.'

Troonrede

"Coördinatie en Concurrentie, complementaire wegen naar beleidsconvergentie" luidt de fraai allitererende titel van de oratie die Geelhoed onlangs uitsprak. Het is een titel waarover is nagedacht. 'Ik houd ervan om mooie stukken te schrijven met formuleringen waaraan de lezer even blijft haken.' Schrijven heeft hem altijd gefascineerd en de kans die het tijdschrift Economisch-Statistische Berichten hem bood om zijn mening op papier te zetten in het zogeheten "nieuwjaarsartikel", bijgenaamd de "alternatieve troonrede", heeft hij dan ook zeven jaar lang met beide handen aangegrepen. Het waren pittige betogen, vaak dwars tegen de heersende mening in, waarin hij in 1991 bijvoorbeeld het stelsel van sociale zekerheid met zijn "tropisch etagebos van arrangementen en voor-

zoningen" aanviel en waarin hij in 1997 een bevlogen pleidooi hield voor een open Europese markt. Ondanks zijn stoïcijnse pose met de schier onafscheidelijke pijp kan Geelhoed niet ontkennen dat de opwinding die zijn stukken veroorzaakten hem uitstekend beviel.

Sinds kort is het echter uit met die pret, want als secretaris-generaal op het Ministerie van Algemene Zaken zit hij zo dicht op het beleid dat hij zich die vrijheid niet langer kan en wil permitteren. Vandaar dat hij blij is met de kans die Utrecht hem biedt om — zij het onbezoldigd en in zijn vrije tijd — toch zijn stem te blijven verheffen, 'in de serre van de academische wereld', zoals hij het omschrijft. 'Ik heb mij eigenlijk altijd het prettigst gevoeld op het snijvlak van wetenschap en beleid. Vandaar dat ik in de jaren tachtig ook bewust heb gekozen voor een periode als lid van de WRR. Maar de laatste tijd, zeker in mijn jaren als secretaris-generaal bij Economische Zaken bleef er wel heel weinig tijd over voor de wetenschap. Dat heb ik altijd betreurd en ik ben dan ook heel gelukkig met de kans die Utrecht mij nu heeft geboden.'

Verkeerde sol

In het midden van de jaren zeventig vond de eerste nieuwbouw van het hbo in De Uithof plaats. Aan de Archimedeslaan – toen nog weinig meer dan het oprijpad van de Amev – verrees de SOL (Stichting Opleiding Leraren). Welwillende academici zagen in deze initialen een verwijzing naar de Sol Iustitiae. Maar niets was minder waar. De SOL belichaamde een soort lulligheid die het onderwijs nu nog steeds parten speelt. En tot mijn leedwezen weet ik daar alles van, want onder invloed van de verkeerde vrienden had ik mij er ingeschreven. Voor de vakken tekenen en Nederlands. Wat ik daarmee voorhad, weet ik absoluut niet meer, maar om het leraarschap was het mij in elk geval niet te doen.

Hoe het ook zij: de SOL stond voor alles wat de jaren zeventig zo lelijk maakte. Het docentenkorps werd gedomineerd door het type 'als je me een lul vindt, moet je het eerlijk zeggen'. Ze heetten Wim, Kees en Frans, en ze lieten zich nog zo aanspreken ook. Het waren veelal geflipte kunstenaars die – bij wijze van troost – de studenten in het eigen lot wilden laten delen. Talent werd dus niet gedoogd. De studenten werden aangemoedigd in een bondige oordeelsvorming over al het denkbare. Want de nuance kon de vrije expressie zo hinderlijk in de weg staan.

Na korte tijd ging ik alsnog een keurige studie volgen aan de naburige universiteit. Een grotere weldaad is mij na de treurigheid van de SOL nooit ten deel gevallen. Gevolg van dit wisselbad is wel geweest dat ik het hbo sindsdien gevoelsmatig ben blijven associëren met sjekkies, kringgesprekken en jeugdgoog-terreur. En voor een onderwijsredacteur is dat geen aanbeveling. Zeker niet als hij zich een afgewogen oordeel moet vormen over samenwerking dan wel fusie tussen universiteiten en hogescholen. Het liefst zou ik het hbo vanuit de krant toevoegen: scheert u weg! Maar ja, de nuance kan de vrije expressie zo hinderlijk in de weg staan.

Sander van Walsum
Onderwijsredacteur Volkskrant

'Ik heb geleerd door te zetten'

De sprong

Afgestudeerd, en dan?

Naam: Truus Teunissen (43)
Opleiding: algemene sociale wetenschappen / gezondheidsstudies
Afgestudeerd: januari 1996
Baan: onderzoeker gezondheid en welzijn

Het woord 'opgeven' komt in de vocabulaire van Truus Teunissen niet voor. Als deeltijdstudente heeft ze geleerd om dóór te zetten. Na haar afstuderen zocht ze ruim anderhalf jaar naar een baan. Uiteindelijk leidde een open sollicitatie tot een vaste aanstelling bij een onderzoeksbureau in Den Haag.

'Algemene sociale wetenschappen was een vrij nieuwe studierichting toen ik begon. De interdisciplinaire aanpak sprak mij wel aan. Toch blijft het geheel vaag en breed. De studie is niet op de praktijk gericht, bedrijven weten er geen raad mee. Voor de deeltijdstudie staat zeven jaar, ik heb het in zeseneenhalf jaar gedaan. In die tijd heb ik ook nog kinderen gekregen. Het was een lang traject, een hele afvalrace. Het is moeilijk om dan gemotiveerd te blijven. We zijn begonnen met dertig mensen, uiteindelijk zijn er maar twee afgestudeerd. Een deeltijdstudie is toch een stiefkindje van de opleiding. De universiteit zou best meer aandacht mogen besteden aan begeleiding en motivatie van deeltijdstudenten. Voor ik aan mijn studie begon, werkte ik in de thuiszorg. Daar merkte ik dat het zorgaanbod bepaalde bevolkingsgroepen niet bereikte. Etnische minderheden vielen vaak

buiten de boot. Na mijn afstuderen heb ik een mooi plan gemaakt om dat recht te zetten. Dat heb ik aangekaart in een open sollicitatie bij een onderzoeksbureau. Prompt kreeg ik er een werkervaringsplek om het project op de rails te zetten en subsidies aan te vragen. Uiteindelijk is dat niet gelukt, maar in dat halve jaar hadden ze wel gezien hoe ik functioneerde. Ik kreeg een vaste baan. Het nadeel van een gat in mijn carrièreopbouw als herintreedster viel opeens weg.

Op dit moment ben ik bezig met een project om meer allochtoon personeel te laten instromen in de gezondheidszorg. Ik zoek zorginstellingen die mee willen doen aan een pilotproject om allochtone medewerkers aan te trekken en vooral binnen te houden. Want het verloop van allochtoon personeel is nog heel groot. Hoe dat komt? De organisaties zijn nog erg star en Nederlands georiënteerd. Dat moet veranderen. Vooral de thuiszorg en de verpleeg- en verzorgingshuizen krijgen nu steeds meer te maken met etnische minderheden en dat vergt een andere aanpak. Allochtonen eten vaak twee keer per dag warm, ook hun ziektegedrag en hun ziektebeleving is cultureel bepaald. Daar moet de gezondheidszorg meer rekening mee gaan houden.' (LvdS)

Huib Schellekens, medisch microbioloog, directeur Gemeenschappelijk Dierenlaboratorium Universiteit Utrecht in de Volkskrant

'Uitvinders zijn er genoeg aan de universiteit, maar aan het traject tussen uitvinding en de markt wordt weinig gedaan. Wel vanuit de bedrijfskunde, maar je hebt ook te maken met maatschappelijke acceptatie, politieke regelgeving en markttoelating. Daarin wil ik studenten graag wegwijzen maken.'

Jaap Mansfeld, decaan Utrechtse faculteit Wijsbegeerte in Filosofie Magazine

'Als je als broekie de universiteit binnenkomt, merk je het niet direct. Pas toen ik me veel later in wetenschapsgeschiedenis verdiepte, ontdekte ik dat ik niet dé filosofie bestudeerde, maar dat ik werd opgeleid in een bepaalde traditie. In Utrecht was toen nog niets doorgedrongen van de analytische filosofie. Dat lag niet alleen aan de mensen hier in Utrecht, Nederland lag sowieso zeer achter op filosofiegebied.'

Rolf Kleber, docent-onderzoeker klinische psychologie UU en bijzonder hoogleraar psychotraumatologie aan de KUB in de Volkskrant

'Posttraumatische stressstoornis of PTSS ligt tegenwoordig goed in de markt. Er wordt veel onderzoek naar gedaan en volop over gepubliceerd. Ook in de media zijn trauma's populair. Op televisie bestaat een hele industrie aan leed, en dan vooral

het getuige mogen zijn van het leed van anderen. Waarom trauma's nu zo in de belangstelling staan weet ik niet, maar ik heb wel een vermoeden. Rampen en geweld zijn natuurlijk spectaculair. Maar we zijn ook verbijsterd, want eigenlijk vinden we dat ellendige ervaringen niet meer horen voor te komen in een moderne samenleving.'

Wim Denslagen, bijzonder hoogleraar in de theorie en geschiedenis van de monumentenzorg aan de UU en wetenschappelijk medewerker bij de Rijksdienst voor Monumentenzorg in het Parool

'Monumentenzorg is bang om voor conservatief te worden uitgemaakt. Daardoor behouden ze niet genoeg, althans minder dan ik zou willen. Natuurlijk vind ook ik dat eigentijdse architecten een kans moeten krijgen, maar laat die mensen in nieuwbouwwijken iets prachtigs bouwen en niet in de oude kern van een schitterende stad als Amsterdam.'

Rens Voesenek, sinds kort hoogleraar ecofysiologie van planten aan de UU in Elsevier

'Sommige planten spelen op ingenieuze wijze op overstromingen in: ze gaan dan extreem snel groeien. De absolute kampioen van het *strekken* is rijst. Planten die wij in Nederland hebben, kunnen hoogstens een meter of twee strekken, als de overstroming een paar maanden duurt. Rijst echter kan wel acht meter halen.'

Illusterzijde

Utrechtse citaten uit de krant

Nico Landman, islamoloog in Utrecht, over de Islamic University of Rotterdam in NRC Handelsblad

'Bij ons wordt de Koran bestudeerd als een willekeurig boek. Zij bestuderen de Koran als de absolute waarheid. De IUR is te vergelijken met de Theologische Universiteit Kampen. Daar is niets mis mee, maar als de IUR serieus genomen wil worden, moet ze zorgen voor een academisch niveau. Het studieprogramma is nog onvoldoende uitgewerkt. Het lijkt wel of ze gedacht hebben: we beginnen met de propedeuse. Als die in orde is, zien we het volgende studiejaar wel verder.'

Dirk Boon, bijzonder hoogleraar Dier en Recht aan de UU in de Telegraaf

'Inhoudelijk is de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren van kwaliteit. Het punt is dat deze in de praktijk niet wordt toegepast. Daardoor laat de rechtsbescherming van dieren ernstig te wensen over. Begrijp me goed: ik ben geen dierenbeschermmer. Van een zeehondje dat wordt doodgekneppeld lig ik niet wakker. Voor hetzelfde geld had een ijsbeer er zijn poot op gezet. Het is de vanzelfsprekendheid waarmee mensen het welzijn van dieren aantasten, die ik onverteerbaar vind.'

Juristen gaan strijd met uitgever aan

De Juridische Internet Bibliotheek, een samenwerkingsverband van de Katholieke Universiteit Brabant en de juridische bibliotheken van Maastricht en Utrecht, biedt per 1 mei wekelijks de uitspraken van de Hoge Raad gratis via Internet aan (<http://www.jib.org>). Een service die tot nu toe alleen via uitgeverij Kluwer tegen betaling beschikbaar was. Daarnaast wil de JIB ook publicaties van medewerkers gratis via Internet toegankelijk maken.

'We zijn al jaren bezig om de poten onder Wolters Kluwer vandaan te zagen', aldus de bibliothecaris van de Juridische Bibliotheek in Utrecht, Ron Tichelaar. De uitgeverij bekleedt door jarenlange ervaring een bijna onaantastbare positie als het gaat om het grootschalig publiceren van juridische

vakliteratuur waarvoor door juristen en andere vakgenoten – maar vooral door studenten – diep in de buidel getast moet worden. 'Begrijp me niet verkeerd: Kluwer doet het goed, maar is te duur'. De uitgeverij biedt via Internet (<http://www.kluwer.nl>) al dezelfde jurisprudentie-service, maar

daarvoor moet wel betaald worden.

Overigens gaat het bij de publicatie via de JIB om kale teksten, zonder de "verrijkingen" die Kluwer doorgaans aan de uitspraken toevoegt. Ook is de service nog beperkt tot uitspraken op het gebied van fiscaal recht.

De Juridische Internet Bibliotheek, die sinds begin dit jaar in de lucht is, wil zich ook richten op de publicaties van wetenschappers van de betrokken universiteiten.

'Per jaar zijn we tussen 150.000 en 200.000 gulden kwijt aan auteursrechten over alle literatuur die we gebruiken, waaronder stukken van onze eigen medewerkers. Dat is toch te absurd voor woorden', stelt Tichelaar.

Het bestuur van de Rechtenfaculteit heeft daarom een brief geschreven aan alle medewerkers. Zij moeten hun uitgever melden

Stichting Universiteitsblad wordt opgeheven

De Stichting Utrechts Universiteitsblad, uitgever van het Universiteitsblad van de Universiteit Utrecht, heft zichzelf op per 1 juli a.s. Het personeel van de stichting treedt in dienst van de universiteit. De journalistieke onafhankelijkheid van het blad blijft behouden via een redactiestatuut en via een redactieraad die toeziet op het gevoerde redactionele beleid. Het U-blad zal met ingang van komend jaar worden uitgegeven door een nieuwe dienst, die rechtstreeks onder het College van Bestuur valt. De 14 personeelsleden hebben ingestemd met de organisatorische wijziging. Het pakket arbeidsvoorwaarden blijft gelijkwaardig. De dienst wordt

geleid door een hoofdredacteur-directeur, de huidige hoofdredacteur drs. Armand Heijnen. Hij legt zakelijk verantwoording af aan het College van Bestuur en inhoudelijk (achteraf) aan een redactieraad (bestaande uit 3 medewerkers, 2 studenten en 2 externen). Het Universiteitsblad (U-blad) is het belangrijkste interne communicatiemiddel van de Universiteit Utrecht. Het verschijnt 40 maal per jaar, in een omvang van gemiddeld 28 pagina's. Het blad wordt gratis verspreid onder de 22.000 studenten en 7.000 medewerkers van de universiteit. De financiering geschiedt door een jaarlijkse subsidie van de universiteit van ruim 1 miljoen gulden.

Utrecht Centrum voor Energieonderzoek

Op 18 mei is met de oprichting van het Utrecht Centrum voor Energieonderzoek (UCE), een unieke samenwerkingsovereenkomst op het gebied van energieonderzoek in Nederland gesloten. Vier universitaire partijen gaan samenwerken met vier instituten en bedrijven om onderzoek te verrichten behoeve van een toekomstige duurzame energievoorziening. Het UCE wordt ondergebracht bij de sectie Natuurwetenschap & Samenleving van de faculteit Scheikunde.

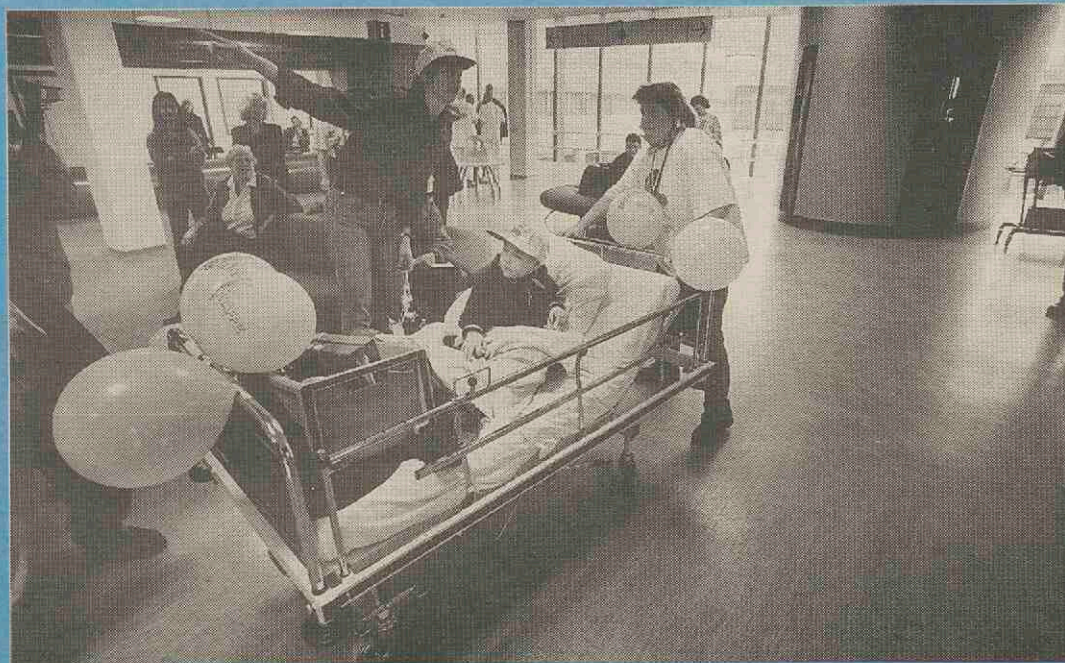
De doelstelling van het Centrum is het initiëren en versterken van hoogwaardig strategisch en multidisciplinair energieonderzoek, om zo te komen tot een snelle verduurzaming van de energievoorziening, met name door het bevorderen van samenwerkingsverbanden.

De werkterreinen van het UCE zijn energie-efficiency in de industrie en de bebouwde omgeving, hernieuwbare energie: met name

dat ze hun stukken ook gratis beschikbaar stellen voor publicatie via Internet. Daarnaast wordt getracht ook oudere wetenschappelijke literatuur op Internet aan te bieden. Of dat lukt hangt af van de toestemming van de betrokken uitgever. In september wordt het project, dat deels door de faculteiten zelf wordt betaald, geëvalueerd. Dan wordt ook gekeken of de gepubliceerde arresten van de Hoge Raad kunnen worden uitgebreid naar civiele zaken. Kluwer ziet de activiteit van JIB niet als 'een frontale aanval', zoals dagblad Trouw meldde. 'Wij zien dit niet als een bedreiging omdat we het toch moeten hebben van ons totale pakket', aldus woordvoerder G. Kortebach.

Kinderziekenhuis

In maart heeft de verhuizing plaatsgevonden van het oude Wilhelmina Kinderziekenhuis in de Utrechtse binnenstad naar de nieuwe locatie in De Uithof. De verhuizing nam in totaal drie weken in beslag en was een logistieke operatie van formaat. Het ging in totaal om een verhuisvolume van achthonderd kubieke meter (gelijk aan 240 huishoudens). Er kwamen dertien verhuisauto's, vijftig verhuizers, 14.500 dozen, 1600 rolcontainers en 1 miljoen verhuisstickers aan te pas.

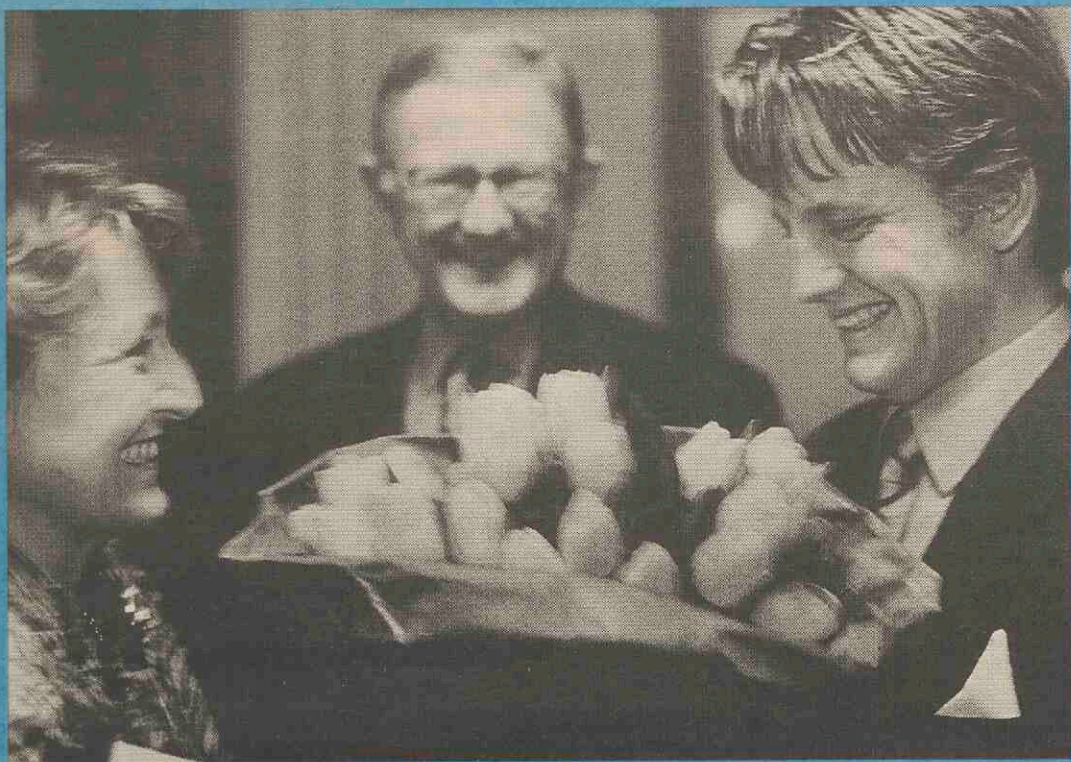
zonne-energie en bio-energie, schone gasvormige en vloeibare energiedragers uit fossiele brandstoffen, energiebeleid en energiebeleidsinstrumenten en systeem-analyse en modellering. Al voor de formele oprichting heeft het UCE opdrachten verworven op het gebied van de toekomstige energievoorziening. Het Ministerie van VROM bijvoorbeeld heeft het UCE vorig jaar opdracht verleend voor het opstellen van een uitgebreid databestand ten behoeve van een toekomstige schone energievoorziening in het jaar 2050.

Als directeur van het Centrum is ir. E.H. Lysen aangesteld, die vele jaren ervaring heeft op het gebied van samenwerking tussen partijen op het gebied van energieonderzoek. Hij werkte onder meer bij Novem waar hij verantwoordelijk was voor de nationale onderzoekprogramma's op het gebied van zonne-energie.

De volgende instituten en bedrijven maken deel uit van het UCE. De universitaire groepen Natuurwetenschap & Samenleving (NW&S), Anorganische chemie, Grenslaagfysica, en het Urban Research centre Utrecht, het Utrechtse energiebedrijf REMU, het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) in Bilthoven, het Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) in Petten en het bureau Ecofys in Utrecht.

Prinselijke bul

Op maandag 15 maart ontving Z.H. prins Pieter-Christiaan van Oranje zijn meesterbul aan de Utrechtse Rechtenfaculteit. Zijn

ouders prinses Margriet en mr. P. van Vollenhoven, zijn peet-tante koningin Beatrix en haar man prins Claus, zijn schoonzusje Marilène en de universitaire top (rector H. Voorma en collegevoorzitter J. Veldhuis) gaven acte de présence in het Academiegebouw. In een exclusief interview met het U-blad vertelde Pieter Christiaan dat de weerzin tegen platgetreden paden en de behoefte om 'een beetje te pionieren' hem naar Utrecht heeft gebracht. 'Toen bleek dat goede vrienden van mij, nog uit mijn middelbare schooltijd in Apeldoorn, in Utrecht studeerden, heb ik ook voor die stad gekozen. Temeer daar de rechtenstudie hier als goed stond aangeschreven.' Pieter-Christiaan studeerde af in twee richtingen: economisch publiek- en bedrijfsrecht en privaatrecht. Momenteel loopt hij stage op de juridische afdeling van een bank in Amsterdam.

Duaal leren

Zeven universiteiten, waaronder de UU, krijgen subsidie van minister Hermans om te experimenteren met opleidingen waarin werken en leren worden afgewisseld. De opleidingen moeten in september van start gaan. Utrecht viel in de prijzen met aanvragen van Theater-, Film- en Televisiewetenschappen en Frans. Vorig jaar ging in Utrecht het experiment van start bij de opleidingen Sociale Geografie en Planologie. Met duaal leren wil Hermans de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt verbeteren.

Margreet de Boer

Voormalig minister Margreet de Boer van VROM gaat het Utrechtse college van bestuur adviseren over de inrichting van een Utrechts onderzoeksinstituut op het gebied van de milieukunde. Dit Copernicus-instituut moet onderdak gaan bieden aan docenten en onderzoekers die werkzaam zijn in de nieuwe opleidingen Milieuwetenschappen en Natuurwetenschap en Innovatiemanagement (NW&I).

Vooraanmeldingen

Er kan nog alles veranderen, maar uit de jongste, zogeheten 'vooraanmeldingscijfers' van april blijkt dat de Universiteit Utrecht behoorlijk in de lift zit. Met al bijna 3500 aanmeldingen is Utrecht landelijk koploper. Met 444 aanmeldingen voor bètastudies ligt Utrecht eveneens aan kop. Vergelijken met vorig jaar om dezelfde tijd gaat het om een groei van 8 procent. Ook Maastricht groeit met 8 procent; grootste groeier is Eindhoven met 13 procent. Klappen vallen er vooral bij Delft (min 12 procent) en Leiden (min 17 procent).

Unitas

De gezelligheidsvereniging Unitas S.R. gaat haar sociëteit verbouwen. De bestaande buitenmuren van de eetzaal, aan de achterkant van het gebouw, maken plaats voor nieuwe, tachtig centimeter dikke wanden. De ingreep is nodig om te voldoen aan de geluidshinderwet. Vooral burens die aan de achterkant wonen van het 'Symposion' onderhouden al jaren hinder van geluidsoverlast. De aanstaande verbouwing moet in oktober beginnen en gaat bijna 1 miljoen gulden kosten. Unitas wil de verbouwing financieren door een lening, sponsors en door de eigen leden. Jaarclubs kunnen bijvoorbeeld een tegeltje kopen, dat in de nieuwe zaal aan de muur komt te hangen.

Geen voortrekkersrol Nederland bij anti-apartheid

De Nederlandse regering heeft zelden een voortrekkersrol gespeeld in de strijd tegen apartheid. De sterke anti-apartheidslobby kwam voornamelijk voor rekening van allerlei maatschappelijke organisaties, vakbonden en kerken. De Nederlandse regering stelde zich aanmerkelijk terughoudender op. Het is één van de conclusies die promovendus Stefan de Boer trekt in zijn onderzoek naar het Nederlandse overheidsbeleid ten aanzien van apartheid in de periode 1960-1977. De Boer promoveerde op 7 mei aan de faculteit Letteren van de Universiteit Utrecht.

Weinig internationale vraagstukken hebben de gemoederen in Nederland na de Tweede Wereldoorlog zo beziggehouden als apartheid. Emoties beheersten het publieke debat. In het onderzoek van de Boer draait het vooral om de factoren die van invloed waren op de Nederlandse houding. Een van die factoren was de historische band van de Nederlanders met de Afrikaners. Deze band leidde aanvankelijk tot begrip voor apartheid. Later kwamen daar, zoals De Boer het formuleert 'schaamtegevoelens over de stamverwantschap' voor in de plaats. De afkeer van het apartheidbeleid

werd verder versterkt door de samenwerking van de ervaringen uit de Tweede Wereldoorlog. De machthebbers in Pretoria vertoonden volgens actievoerders niet alleen 'nazistische' trekjes, sommigen hadden ook de kant van Duitsland tijdens de oorlog gekozen. De strijd van de zwarte bevolking riep daarnaast herinneringen op aan de verzetsstrijd. De Koude Oorlog speelde ook een rol. Aanvankelijk remde die Koude Oorlog een anti-apartheidsbeleid af. Het sterk anti-communistische bewind in Pretoria en het militair-strategisch belang van de Kaaproute waren hierbij doorslaggevend. In de jaren zeventig vond er een omslag plaats. 'Door onder meer het ANC te gaan steunen, hoopte de regering dat de hang naar en de afhankelijkheid van dat ANC ten aanzien van Rusland af zou nemen'. Volgens De Boer heeft het bedrijfsleven altijd een sterke lobby gevoerd om de economische banden met Zuid-Afrika aan te halen. 'Deze belangen waren echter niet doorslaggevend bij belangrijke kwesties. Zo besloot de regering onderzeeboten noch onderdelen voor Zuid-Afrikaanse kerncentrales te leveren. Met name de linkse fracties in het

parlement waren hiervoor verantwoordelijk.' De regering in Zuid-Afrika voerde eveneens een sterke lobby om haar politiek in Nederland te verkopen. 'Vooraanstaande politici werden uitgenodigd in Zuid-Afrika en kwamen dan met positieve verhalen terug. Pretoria onderhield ook goede banden met sommige media,

zoals De Telegraaf. Dat vond je terug in de berichtgeving'.

Van Sharpeville tot Soweto. Nederlands overheidsbeleid ten aanzien van apartheid, 1960-1977. Auteur: Stefan de Boer. Uitgeverij SDU Den Haag, ISBN 9012087430, f 49,50.

Directeur fondswerving

De Universiteit Utrecht heeft drs. ing. V.P.A. Lukkien benoemd tot directeur fondswerving en sponsoring. Vjko Lukkien (1949) zal zijn werkzaamheden verrichten in dienst van een speciaal voor fondswerving en sponsoring op te richten stichting. In die stichting werken de Universiteit Utrecht en de organisatie voor afgestudeerden, het Utrechts Universiteitsfonds samen.

Lukkien was tot voor kort directeur van de Botanisch Tuinen in Utrecht, een functie die hij sedert het einde van de jaren '80 bekleedde. In die functie heeft hij veel ervaring in fondswerving opgedaan. Een voorbeeld is de Stichting Trésor waarvan hij medeoprichter en secretaris is. Trésor initieert en beheert met steun van het Nederlandse en Franse bedrijfsleven natuurbeschermingsprojecten in met name Zuid-Amerika. Lukkien is eveneens

medeoprichter van het Yves Rocher Fonds. Dit fonds verstrekt subsidies aan projecten die jongeren beneden de 18 jaar betrekken bij de natuur. De Universiteit Utrecht gaat fondswerving en sponsoring professioneler en meer systematisch uitvoeren. Het oprichten van de stichting en het aantrekken van een directeur passen in deze aanpak.

51.000 Adressen Gouden Gids van Utrechtse alumni

Een universitair bestuurder gaat naar New York en wil daar als entree een beroep doen op Utrechtse afgestudeerden. Illustrer zoekt 'bekende Nederlanders' die in Utrecht hebben gestudeerd. De universitaire lerarenopleiding wil oud-studenten uit de regio betrekken bij een project om de opleiding te vernieuwen. Veritas zoekt voor het lustrum naar 'reünisten' die het tot hoogleraar hebben gebracht.

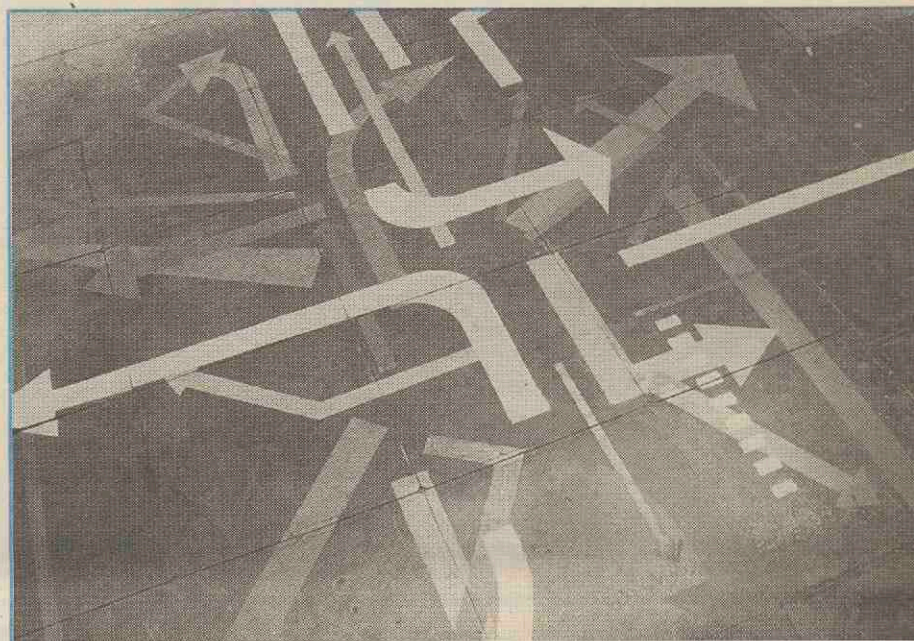
ARMAND HEIJNEN * UBLAD

Voor al dat soort gelegenheden heeft de Universiteit Utrecht sinds kort een 'alumnibestand' beschikbaar met een schat aan gegevens. Het alumnibeleid waarmee de universiteit vier jaar geleden een begin maakte, heeft als oogmerk de band te verstevigen met de nog in leven zijnde afgestudeerden; dus vanaf, pakweg, 1918. Alumni kunnen immers voor de universiteit een rol spelen op inhoudelijk, relationeel of financieel terrein. Een eerste vereiste is dan te achterhalen wie die alumni zijn, waar ze zitten, wat ze doen en welke posities ze bekleden. Om daar achter te komen heeft de universiteit 4,5 ton beschikbaar gesteld voor die operatie 'bestandsverrijking'. 'We zijn begonnen die organisaties aan te spreken,

die al iets deden met alumni', vertelt drs. Desiree Majoor, de medewerker die als opdracht kreeg om samen met het Universiteitsfonds en universitaire onderdelen een alumnibeleid van de grond te tillen. 'Dat konden vakgroepen, faculteiten, gezelligheidsverenigingen of sportclubs zijn. Maar ook beroepsverenigingen. Die inventarisatie leverde een kaartenbak op met ongeveer 87.000 alumni.'

Kaartenbak

Maar die gegevens waren divers van kwaliteit. De ene groep hield zijn bestand nauwkeurig bij, een andere had een summier lijstje van vijf jaar geleden laten onderstoffen. 'Vervolgens hebben we die gegevens overgedragen aan onderzoeksbureau Stogo. Dat is begonnen met een check via de telefoongegevens van de PTT; van 42.000 alumni bleken naam- en telefoongegevens te kloppen. Via allerlei andere routes – adresgegevens, oproepen in het alumniblad 'Illustrer' en dergelijke – is er uiteindelijk een bestand ontstaan van 51.000 alumni. Met hen heeft Stogo daadwerkelijk contact gehad. Dat is weliswaar een teruggang ten opzichte van die oorspronkelijke kaartenbak, maar met die 51.000 kun je wel concreet aan de slag. Het bestand – dat naar schatting de helft van de nog in leven zijnde Utrechtse alumni bevat – maakt het bijvoorbeeld mogelijk te besparen op de kosten van Illustrer, omdat in het beginstadium veel

bladen naar onbestelbare adressen werden verzonden, of dubbel op een adres.' De universiteit hoopt het schone bestand op orde te houden via Illustrer, via faculteiten en verenigingen, maar ook rechtstreeks via alumni die hun adreswijzigingen naar de universiteit sturen.

Jeuk

Universiteitswoordvoerder dr. Joop Kessels erkent dat zijn vingers jeuken als hij het alumnibestand op zijn bureau ziet liggen. Je kunt erdoorheen bladeren, slaat aan het cijferen en ontdekt dan bijvoorbeeld dat er in de regio Utrecht 103 alumni als leraren werkzaam zijn in de alfasector, 148 in de bètasector en 51 in de gammasector. 'Verbazingwekkend toch dat het aantal bèta's zoveel hoger uitvalt dan de alfa's? De demografisch-culturele dwarsverbanden die uit het alumnibestand te destilleren zijn, vind ik razend interessant. Met zulke gegevens in de buurt betreur ik het dat ik geen sociaal wetenschapper ben; prachtig materiaal voor een promotieonderzoek!' 'Het uitpluizen van zo'n bestand is meer dan Spielerei. Het biedt veel ingangen voor faculteiten en verenigingen. Vakinhoudelijk kan het uitermate belangrijk zijn om te weten hoeveel Utrechtse alumni een juridische functie vervullen. Als je dat weet, kun je terugkoppelen. Of stel, het Universiteitsmuseum kan een unieke collectie aankopen uit Noordoost Nederland en wil daarvoor – voorzichtig – legaten verwerven; dan is

het handig om na te kunnen gaan welke Utrechtse afgestudeerden zich in die regio hebben gevestigd als notaris. Je bent als instelling dus niet meer afhankelijk van toevallige adresbestanden.'

Essentiële informatie

Digitaal

Het alumnibestand wordt in de naaste toekomst digitaal toegankelijk gemaakt voor faculteiten – in eerste instantie Letteren – en vervolgens voor de gezelligheidsverenigingen. Zij kunnen die gegevens van hun eigen alumni gebruiken en eruit halen wat voor hen van belang is. Dat kan het toezenden van een facultair alumniblad zijn, het onderhouden van e-mail contact, het verzenden van uitnodigingen voor reünies, of heel specifiek: het uitnodigen van het jaren zestig cohort van geschiedenis voor de presentatie van een boek van hoogleraar Hans Righart over die periode. 'Spielerei?' Desiree Majoor schuift licht gepikeerd naar het puntje van haar stoel. 'Het is essentiële informatie!', zegt ze. 'Op een gegeven moment ga je vinkjes plaatsen bij namen; dan is het geen louter adresbestand meer, maar is het een relatiebestand geworden. Dat geeft mogelijkheden tot hele nieuwe vormen van management.'

Alumnibestand (1999)

Voorbeelden van gegevens uit het opgeschoonde alumnibestand.

Alumni in het buitenland – top tien

Verenigde Staten	380
Verenigd Koninkrijk	366
België	369
Duitsland	310
Frankrijk	172
Zwitserland	112
Spanje	84
Nederlandse Antillen	78
Canada	72
Italië	62
Overig	670

Juridische functies – top tien

Advocaat	431
Bedrijfsjurist	95
Juridisch medewerker	90
Notaris	86
Kandidaat notaris	78
Jurist	62
Rechter	56
Juridisch adviseur	41
Advocaat en procureur	38
Officier van justitie	19
Overig	613

Utrechtse alumni snel aan het werk

Vrijwel alle recent afgestudeerden van de Universiteit Utrecht hebben binnen één jaar een baan. Dat blijkt uit een enquête onder de alumni van het studiejaar 1998. Van de lichte van één jaar eerder was acht procent werkloos na één jaar, nu nog slechts vier procent. De afgestudeerden zijn tevreden over de door hen gevolgde opleiding; die krijgt als gemiddeld rapportcijfer een 7.1.

Dat blijkt uit de tweede rapportage 'Arbeidsmarktmonitor', een door onderzoeksbureau STOGO uitgevoerde enquête onder 2400 Utrechtse afgestudeerden. De enquête is de tweede in het driejarig 'pilot-project' Arbeidsmarktmonitor UU. Behalve de afname van de werkloosheid is nog een opmerkelijke uitkomst dat afgestudeerden minder 'onder hun niveau' zijn gaan werken dan een jaar eerder. Het percentage banen beneden hbo-niveau is over de gehele linie

van 15 naar 8 geslonken; voor wat betreft de alfavakken zelfs van 31 naar 17. In totaal werkt 54 procent op wo-niveau en 34 procent op hbo-niveau.

Verder vertonen het gemiddelde inkomen, de gemiddelde baanomvang en het percentage vaste dienstverbanden allemaal een lichte stijging. Het grootste bedrijfstype waarin afgestudeerden terechtkomen is de universiteit; hierbij is 13 procent werkzaam, hoofdzakelijk als aio. Opvallend is dat het bedrijfsleven – met uitzondering van de automatiseringssector – bij alle vier de clusters (alfa, bèta, gamma en medisch) niet in de Top-3 staat van grootste werkgever.

Omslagpunt

Er bestaan wel verschillen tussen mannen en vrouwen: vrouwen zijn vaker onvrijwillig werkloos, hebben iets minder vaak een academische functie, werken meer in deeltijd en verdienen minder. Ook bestaan er verschillen per cluster. De werkloosheid na één jaar in de alfasector is 7 procent, bij de bèta-

afgestudeerden 3 procent en voor het sociale én medische cluster 4 procent. Belangrijkste werkgever voor alfa's is het voortgezet onderwijs, voor bèta's de universiteit, voor gamma's de advocatuur en voor medici de veterinaire diensten.

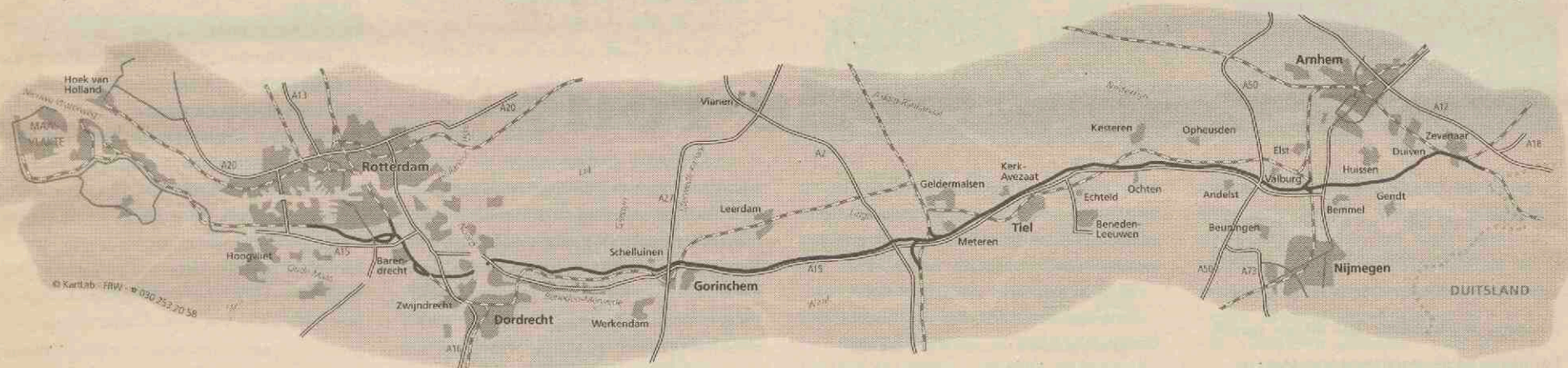
Alleen in het alfacluster zijn méér mensen op hbo-niveau werkzaam dan op wo-niveau (46 tegenover 30 procent); in de medische hoek is vrijwel iedereen werkzaam op wo-

Vrouwen vaker werkloos

niveau (94 procent). Bij alfa en bèta is het gemiddelde inkomen van de pas afgestudeerden om en nabij de 3600 gulden, bij gamma iets meer dan 4000 gulden en in de medische sector ruim 4600 gulden.

Voor het onderzoek heeft STOGO, in opdracht van de universiteit, telefonisch

bijna 2400 mensen weten te bereiken, een respons van 70 procent die gelijkmatig is verdeeld over faculteiten en opleidingen. De onderzoekers concluderen dat de aansluiting van de Utrechtse doctoraalopleiding met de arbeidsmarkt goed is. Maar tevens dat het doctoraal geen hard 'omslagpunt' meer is: veel studenten werken al vóór hun afstuderen, en veel afgestudeerden gaan opnieuw een opleiding volgen. Doel van de Utrechtse arbeidsmarktmonitor is om permanent zicht te krijgen op de positie van alumni op de arbeidsmarkt en het verloop van hun carrière. In het najaar van 1999 zal een eerste landelijke wo-monitor verschijnen, waarin de door STOGO verkregen gegevens over Utrecht zullen worden opgenomen. Voorts is de Utrechtse universiteit bezig een 'studentenmonitor' en een 'scholierenmonitor' te ontwikkelen. Daardoor kan in de toekomst de universitaire bevolking 'van de wieg tot het graf' worden gevolgd. (AH*Ublad)

Geografen mengen zich in publiek debat

'Het is voor een wetenschapper moeilijker in NRC Handelsblad te komen dan in een vak-tijdschrift'. Volgens Ton van Rietbergen, docent aan de faculteit Ruimtelijke Wetenschappen van de Universiteit Utrecht, moeten geografen en planologen meer deelnemen aan het publieke debat.

Bij het doorspitten van allerlei kranten viel het Van Rietbergen op dat de opiniepagina's en de wetenschapsbijlagen zo weinig ruimtelijke wetenschappers aan het woord laten. 'Neem de kwestie in Kosovo. Een groot leger aan deskundigen draaft op in de media maar een geograaf zit er niet tussen. En die zou er toch hele zinnige dingen over kunnen zeggen. Bijvoorbeeld over de invloed van de fysieke omgeving op de economische en culturele achtergrond van de

verschillende partijen. Maar ook over-hoe in het akkoord van Dayton grenzen worden getrokken, de specialiteit van ons vak bij uitstek'.

Kosovo is slechts een voorbeeld in een lange rij. De bouw van de Vinexlocaties, de uitbreiding van Schiphol, de aanleg van de Betuwelijn en de gettovorming in de grote steden. Onderwerpen die vaak worden belicht vanuit een economisch of juridisch perspectief en zelden vanuit een planologische hoek. Van Rietbergen is, uit liefde voor het vak, vastbesloten om daar verandering in te brengen.

Opinievolgers

Geografen zijn sympathieke en bescheiden mensen die goed en vooral serieus met hun vak bezig zijn. Mensen die niet snel op de voorgrond treden. Geen opinieformers maar opinievolgers en meestal beleidsondersteu-

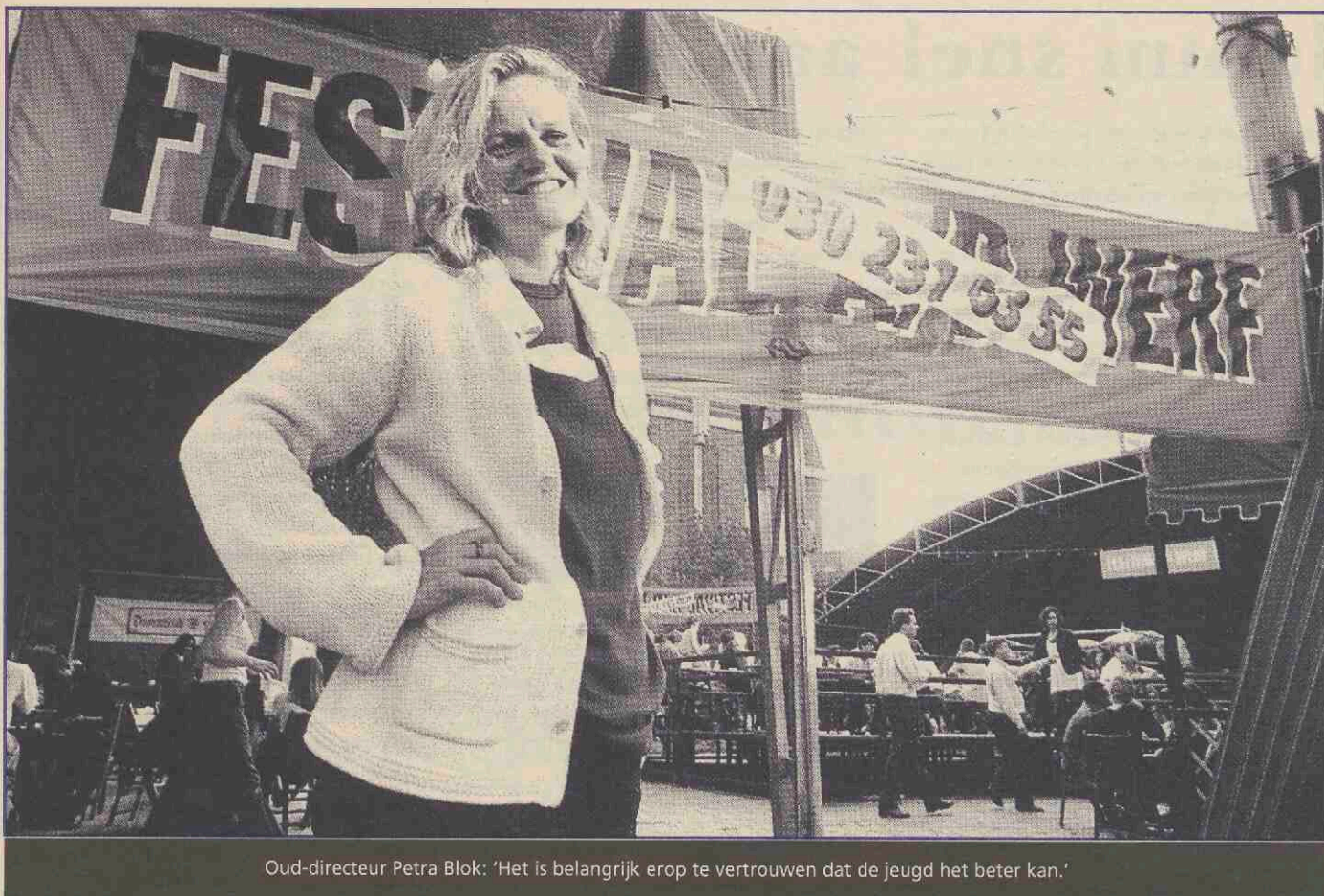
ners in plaats van beleidsmakers. Zo typeerde hoogleraar Ben de Pater de geografen bij het 90-jarig bestaan van de faculteit in november vorig jaar. Van Rietbergen beaamt dit en voegt er nog een classificatie aan toe. 'We zijn misschien een beetje saai. En dan saai in de betekenis van degelijk en gericht op consensus. Als ik weleens kijk naar andere faculteiten gaat het daar vaak heel wat wilder en controversiëler aan toe. Dat rumoerige ontbreekt bij ons. Wij blijven toch graag lief voor elkaar.'

Die bescheiden opstelling is volgens hem dan ook een van de redenen dat geografen zo weinig in de media zijn terug te vinden. 'Journalisten willen ferme uitspraken en zitten niet te wachten op te veel nuances'.

Zijn plan om de contacten met de media eens stevig aan te halen vond meteen gehoor bij zijn vakgenoten. Niet alleen

reageerde het bestuur van zijn faculteit enthousiast, het plan viel ook samen met de aanstelling van een nieuwe medewerker binnen de faculteit: Martine Korpel werd per 1 januari voorlichter. Samen gaan ze, met nog enkele andere collega's, zorgen dat de kennis die in huis aanwezig is vaker naar buiten komt.

Allereerst wordt in eigen huis orde op zaken gesteld. 'We gaan inventariseren wat we aan kennis en deskundigheid op de faculteit hebben. Wie houdt zich met wat bezig? Op basis van die informatie kun je mensen individueel gaan benaderen. Als er een actuele kwestie speelt, maar ook als ze met een interessant onderzoek bezig zijn. Je moet de mensen daarna ook de resultaten van de inspanningen laten zien. Niet om ego's te bevredigen maar om enthousiasme bij anderen te kweken en te laten zien dat het wat uithaalt.' (JV)

Oud-directeur Petra Blok: 'Het is belangrijk erop te vertrouwen dat de jeugd het beter kan.'

Petra Blok en het Festival a/d Werf De stad en de reus

In mei vond alweer de twaalfde editie plaats van Festival a/d Werf. Hoe een universitaire lustrumopvoering uitgroeide tot een manifestatie van landelijk formaat. Petra Blok was jarenlang de gangmaker. Ook dit jaar was ze betrokken bij de programmering. Maar de voormalig studente Theaterwetenschap vond het tijd voor wat anders. 'Ik heb er alles meegemaakt wat een mens maar mee kan maken.'

VROUWKJE TUINMAN

Als vierdejaarsstudente Theaterwetenschap raakte Petra Blok (36) betrokken bij de organisatie van een productie voor het 350-jarig lustrum van de universiteit. 'De lustrumcommissie had bedacht dat het aardig was iets te doen met de werven, aangezien die zo specifiek zijn voor Utrecht. Uiteindelijk stonden we vier dagen op een boot in de gracht, met de musical De stad en de reus.' De voorstelling was zo'n succes, dat de organisatie het jaar daarna plannen maakte voor een vervolg. Dat moest een festival worden met een breed programma. Blok: 'We wilden ons niet zo nodig losmaken van de universiteit, maar die kon of wilde het project niet meefinancieren. Tja, wij wilden vooral dóór. Dus zijn we op particulier initiatief verder gegaan. Ik heb dat altijd best jammer gevonden. Juist de universiteit biedt een

groot potentieel publiek én het voor elk cultureel initiatief belangrijke dynamische klimaat. Plus inhoudelijke kennis en prima locaties.'

Directeur

Van Bloks studie kwam al snel niet veel meer terecht. 'Heel lang heb ik gedacht dat ik mijn scriptie wel zou afmaken. Uiteindelijk bleken de werkzaamheden bij het festival te veeleisend. Ik rolde er helemaal in, ging de programmering doen en nam allerlei andere taken op me.' In 1991 volgde ze haar echtgenoot Martin Berendse, voormalig rechtenstudent, op als directeur van het festival.

Utrecht is perfecte theaterstad

Blok heeft het gevoel met het festival volwassen te zijn geworden. 'Mijn liefde voor theater is gewekt op de middelbare school. Ik had daar een heel enthousiaste docent, die de basis heeft gelegd voor hoe ik over het vak denk. De laatste jaren waren we binnen Huis a/d Werf – onze theaterwerkplaats – aan het worstelen met de vraag hoe je jongeren nog beter kunt bereiken. Toen heb ik veel aan hem gedacht. Hij stelde de eigen mening voorop. Volgens mij is dat de sleutel voor begrip en waardering.' Na de middelbare school ging ze Nederlands

studeren. 'Waarschijnlijk had ik de overstap naar Theaterwetenschap nooit moeten maken. De studie was puur theoretisch. Voor een eigen inbreng was de eerste jaren geen plaats. Op die manier kan ik niet met theater omgaan. Ik wil een stuk nooit helemaal loskoppelen van wat het met me doet. Dat heb ik zeker gemerkt toen ik met het festival begon. Alle mensen die aan de productie meewerkten waren heel jong. We zijn met het festival meegegroeid. Juist het persoonlijke stond daarin voorop.'

Ambities

In de loop van de jaren is het karakter van het festival sterk veranderd. Blok: 'In de eerste plaats is het veel groter geworden. Meer publiek, maar ook meer werkvormen: zo nemen we sinds enige jaren ook beeldende kunst mee in onze programmering. En onze artistieke ambities, gekoppeld aan die van de kunstenaars die we uitnodigen, groeien natuurlijk ook door.' De kerngedachte van het festival is echter dezelfde gebleven. Blok: 'Festival a/d Werf is er voor iedereen. Daarom doen we ook zoveel producties op locatie. Een tijdje is dat minder geweest, maar de laatste jaren is de stad Utrecht weer heel belangrijk. We richten ons veel op buitenproducties en daarmee op de mensen. We geven de stukken een feestelijk karakter en betrekken het publiek erbij.' Juist de stad Utrecht leent zich perfect voor die opzet, aldus Blok. 'Utrecht is overzichtelijk, een stad van menselijke afmetingen. Juist vanwege die intimiteit kun je iets

teweegbrengen.' Blok kan zich het festival niet op een andere plek voorstellen. 'Misschien ergens in de buurt, dat je met een bus de provincie ingaat. Er een soort dagtochtje van maakt. Maar in een andere stad zou het hoe dan ook een ander karakter krijgen. Dan is het niet meer Festival a/d Werf.'

Vertrouwen

Het festival is 'gewoon' gebleven. 'We houden het zo toegankelijk mogelijk. Het gebeurt al snel dat je tegen een kunstdrempel aanloopt. Dat willen we voorkomen. Dat dat werkt, zie je aan de hoeveelheid jongeren die Huis a/d Werf en het festival trekken. Sommige voorstellingen werken als een soort olievlek. Ze vormen een vertrekpunt voor discussie. Uit enthousiasme gaan jongeren echt nadenken over kunst. Huis a/d Werf vraagt hen sinds kort ook om een deel van de programmering te verzorgen. Het is heel belangrijk dat je het vertrouwen hebt dat de jeugd het in zekere zin beter kan dan jij. Alles gaat zo snel in de huidige jongerencultuur, dat ik al veel mis. Dat moet je dan ook erkennen.'

Begin dit jaar stapte Blok op. 'Als programmeur en directeur heb ik vrijwel alle facetten van het werk binnen Huis en Festival a/d Werf zelf kunnen meemaken. Van de aankleding van de locaties tot het begeleiden van vrijwilligers. Het was tijd om te gaan. Na twaalf jaar begon het te kriebelen. Ik heb met het Huis en het Festival alles meegeemaakt wat een mens maar mee kan maken. Bovendien vind ik het belangrijk dat er nieuwe, jonge mensen zitten.' 'Ik heb nu een tijdje niets om handen. Het grappige is dat ik er langzaam toch weer over denk om iets met theater te gaan doen.'

Huis a/d Werf

Wat in 1986 begon met één voorstelling op een boot in de Oudegracht groeide uit tot het theaterfestival van Utrecht. Ook in de afgelopen meimaand stond de Utrechtse binnenstad weer nadrukkelijk in het teken van het Festival: een feestelijke combinatie van theater, muziek, performance, beeldende kunst en andere cultuurvormen.

Sinds 1993 fungeert Huis a/d Werf, een voormalig schoolgebouw in de Boorstraat, als theaterwerkplaats. Door het seizoen heen is er een gevarieerde en jonge programmering.

Informatie: telefoon (030) 231 53 55

Waarom zeilt een zeilboot?

De elegantie van de natuurkunde

Vakgenoten

Docent en afgestudeerde over elkaar, de opleiding en de arbeidsmarkt

Werner van der Weg (57), professor technische natuurkunde, is "per ongeluk" in zijn vak terechtgekomen. Via een verplicht bijvak ontdekte hij hoe mooi natuurkunde is. Hij was promotor van Jeike Wallinga (27) en Ernst Ullersma (28). Het echtpaar werkt sinds een half jaar bij Océ-Technologies in Venlo. 'Ons vak is vrij makkelijk uit te leggen.'

LEÓNIE VAN DEN SCHOOR

Werner van der Weg

Als middelbare scholier vond hij natuurkunde een rotvak. 'Ik begreep er niks van.' Wel had Werner van der Weg aanleg voor wiskunde. Hij haalde hoge cijfers en ging uiteindelijk wiskunde studeren. In zijn eerste studiejaren was natuurkunde een verplicht bijvak. 'Toen pas zag ik hoe mooi natuurkunde is. Met eenvoudige redeneringen kun je proberen de natuur te begrijpen. Heel elegant. Je hebt slechts een klein stukje papier nodig om formules op te schrijven waarmee je ingewikkelde verschijnselen kunt begrijpen. Ik ga niet zover als sommige collega's die de hele wereld willen verklaren aan de hand van formules, maar ik probeer wel materialen te begrijpen.'

Zijn onderzoeksgroep grenslaagfysica bestaat uit 35 mensen die zich bezighouden met grofweg twee onderwerpen: zonnecellen en de oppervlakte van metalen. Zonnecellen worden al veel toegepast. Parkeermeesters werken erop en langs de A-27 zijn enkele geluidsbarrières volgeplakt met panelen, waar ze getest worden onder allerlei weersomstandigheden. 'Dat zijn polykristallijnen zonnecellen. Wij werken inmiddels aan een volgende generatie zonnecellen: veel goedkoper en dunner, zodat je ze straks kunt op- en uitrollen. De prototypes zijn er al, nu is het de kunst om ze op te schalen naar industrieel niveau.' Vooral zuidelijke landen zouden er profijt van kunnen hebben, weet Van der Weg, die gasthoogleraar bij de universiteit van Kaapstad is. Zonnecellen zijn ideaal voor stand-alone gebruik, in gebieden waar geen elektriciteitsnet aanwezig is. Voor een waterpomp op het platteland bijvoorbeeld. Ook het minder zonnige Nederland zou makkelijk met zonnecellen kunnen werken.

'Het is niet nodig dat de zon keihard schijnt, daglicht is al voldoende.'

Natuurkunde heeft nog steeds een stoffig imago, vreest Werner van der Weg. 'We worden vaak gezien als nerds. Maar als je ziet hoe we hier met elkaar omgaan en hoeveel plezier we hebben, dan zijn we zeker geen pukkelige, introverte pubers. Jeike bijvoorbeeld is een heel extravert, vrolijk persoon. Je kon haar lach horen door het hele gebouw, je wist altijd of ze in de kantine zat of niet. Jeike was heel enthousiast in de AIO-commissie en deed veel aan pr. Ze was heel goed voor het imago van onze club. Ernst was in het begin een timide student. Hij ging z'n gang, werkte stiller en kwam dan opeens met een heleboel resultaten op tafel. Ze hebben elkaar leren kennen in onze vakgroep en er is iets moois tussen die twee ontstaan. Dat is voor de eerste keer in onze vakgroep, voor zover ik weet althans. Studenten vertellen me natuurlijk niet alles. Van beiden vond ik het erg leuk om ze als promovendus te hebben. Naast hun promotiewerk waren ze erg actief en sportief. Soms heb ik me wel eens afgevraagd: hoe doen ze dat toch?'

Vroeger kwam het wel eens voor dat een natuurkundige noodgedwongen de computerwereld instapte, tegenwoordig heeft iedereen binnen twee maanden een baan in het vakgebied, zo is de ervaring van Van der Weg. 'We zijn erg afhankelijk van bepaalde industrieën, vooral van Philips. Zij zijn een heel belangrijke werkgever. Als zij de poorten dicht doen, merken wij dat meteen.' Voorlopig ziet de arbeidsmarkt er echter rooskleurig uit. Eigenlijk worden er te weinig natuurwetenschappers opgeleid, zo klagen industriële bedrijven. Ze zijn zelfs bereid studiebeurzen te geven en kapen potentiële promovendi weg bij de universiteit. Zo makkelijk als het er nu aan toegaat in het bedrijfsleven, zo moeilijk is het om een vaste positie bij de universiteit te krijgen. Van der Weg: 'Dat zal wel veranderen als mensen van een leeftijdscategorie zoals ik straks met pensioen gaan.'

Jeike Wallinga en Ernst Ullersma

Eigenlijk is het niet handig om allebei een baan te hebben bij hetzelfde bedrijf. Je komt elkaar tegen, kunt elkaar in de weg zitten. 'Maar we willen graag allebei op de fiets naar het werk', zegt Ernst Ullersma. 'Dan is het niet handig als de een bij Océ-Technologies in Venlo zit en de ander bij Hoogovens in IJmuiden.'

Op 1 september 1998 traden Jeike Wallinga en Ernst Ullersma in dienst bij Océ-Technologies, op 2 september promoveerden ze. Ruim anderhalf jaar voor die datum zijn ze

Jeike Wallinga, Werner van der Weg en Ernst Ullersma: gefascineerd door de natuurkunde.

getrouwd. Dat was bewust gepland, want in het laatste jaar van een promotieonderzoek heb je nergens meer tijd voor. 'Het is echt heel hard werken', zegt Jeike Wallinga. 'Juist in het laatste jaar beginnen de belangrijkste resultaten pas echt binnen te rollen. Dan heb je de neiging om steeds maar langer door te gaan. Je wilt altijd iets méér weten.'

'Bij Océ werk je in een team'

Het onderzoek bij de R&D-afdeling van Océ-Technologies sluit perfect aan bij hun beider promotieonderzoek. En dat komt maar weinig voor. Jeike onderzoekt dunne lagen van 20 nanometer tot 10 micrometer die de kern van het kopieerproces vormen. Ernst ontwikkelt een nieuw systeem van kleurkopieren, waar geen lichtscan meer aan te pas komt, maar dat een digitale drum beeldjes maakt. Ernst: 'De kennis die ik de afgelopen jaren heb opgebouwd, heb ik hier nodig. Ik vertaal die kennis in een volgende stap. Dat is ook de filosofie van Océ: niet alleen een kunstje leren en dat de rest van je leven blijven toepassen, maar dat kunstje steeds verder ontwikkelen.'

Bij de R&D afdeling werken 1200 mensen, waarvan een groot gedeelte vrij jong is. Jeike en Ernst zijn er al aardig ingeburgerd, praten in termen van 'wij'. Ernst: 'Als je nu

een kopie maakt op een Xerox-apparaat, beseft je dat terdege.' Jeike: 'We hebben een gemeenschappelijke doel: kopieerapparaten ontwikkelen die de markt op moeten. Hier werk je in teams, dat geeft een wij-gevoel. Op de universiteit werkte je vooral in je eentje, je moest het uiteindelijk toch zelf doen.' Wel hebben ze veel steun gehad van Werner van der Weg. Hij hield de grote lijn van hun promotieonderzoeken in de gaten. Ernst: 'Tijdens je onderzoek verlies je jezelf vaak in details. Hij kon je dan een spiegel voorhouden: kijk, als je nu nog dit en dit doet, dan begint het ergens op te lijken. Hij hield overzicht.' Jeike: 'Werner is een heel aardig, plezierig iemand. Ik kon goed met hem overweg, we zaten altijd op een lijn. Tijdens de koffiepauzes leerden we hem kennen als een grote fan van James Bond films.'

Zowel Ernst als Jeike hebben de liefde voor natuurkunde niet van een vreemde. Allebei hebben ze een vader die fysicus is. 'Het vak natuurkunde ging ons op school makkelijk af.' Natuurkunde is intrigerend, het is één grote zoektocht. In de fysica buig je je over zaken die echt verbazen. Ernst: 'Waarom zeilt een zeilboot? Hoe ontstaan wolken? Waarom doet een radio het? Je hebt slechts een vermoeden, omdat je verbanden hebt gevonden, maar je weet niet precies hoe het werkt.' Jeike: 'Dat is het verschil tussen het bedrijfsleven en de universiteit. Bij Océ ben je klaar als je weet dat iets werkt. Op de universiteit begint het dan pas, dan ga je uitzoeken waaróm het werkt.'

Ingezonden

In de vorige editie riep de redactie van *Illustrer* afgestudeerden van alle jaargangen en gezindten op hun Utrecht-gevoel te beschrijven. Wat heeft u nog met uw oude universiteit of opleiding? Vindt u het de moeite waard de banden met Utrecht aan te halen? Kunnen universiteit en alumni nog iets voor elkaar betekenen? Op deze pagina een selectie uit de reacties.

Paul Knijff

hoofd Arbeidszaken, Solvay Pharmaceuticals, P&O, afgestudeerd

diergeneeskunde in 1972

'Waar begint het? Ik weet het nog: tijdens mijn dienstplicht in de trein van Rotterdam naar 't Harde.

Het silhouet van de Domstad en de gedachte: nog zeven maanden, en dan is Utrecht "mijn stadje".

Waar gaat het verder? Haastig op de fiets van Plantkunde naar Colloïdchemie, of later van de Biltstraat door de Johannapolder naar " - veterinaire - verloskunde" om de begeerde laatste handtekening "normaal paard" binnen te halen.

Waar begint het te wortelen? In Nairobi, waar je aan de overkant van de straat een faculteitsgenoot ontdekt en drie gefloten maten van 'het Absyrtus' voldoende zijn om samen de middag verder met "pombe bardi" - koud bier - door te brengen. Waar meer dan één veterinaire is, is het al gauw "partij"!

Wat is er van over? Dat stadssilhouet roept zoete herinneringen op: de sociëteit, lustra, galafeesten, nachtfilms, Peerdepieten op Mereveld, je studentenhuis "2bis", je grote liefde... Hoewel, de "Paardenkathedraal" en de "Veeartsenijstraat" mogen monumenten zijn, de Biltstraat is de Biltstraat niet meer. Wat heb je daar nog te zoeken zonder Sjors en Truus van café 't Schalkje? En toch, 25 jaar na dato, het gevoel? Dat blijft.'

Jos Koomen

zelfstandig farmaceutisch consulent, Memes BV, afgestudeerd farmacie

in 1971

'Ik studeerde farmacie in Utrecht, was actief lid van Veritas, ca. 12 jaar werkzaam bij farmacie, promoveerde er, was als facultair bestuurslid zeer intensief betrokken bij de dreigende sluiting van farmacie en had daarna ook regelmatig contact met "onze" universiteit. Dit leidde allemaal tot een sterk Universiteit Utrecht-gevoel.

Helaas heeft dat gevoel een aantal jaren geleden een ernstige knauw gekregen toen ik in Utrecht de deeltijdopleiding filosofie ging volgen. De algemene attitude ten aanzien van studenten was er zó gevoelloos en negatief - de enkele goede uitzondering daargelaten - dat ik ondanks mijn plezier in de studie volledig gedemotiveerd raakte. Begin 1998 heb ik de faculteit geschreven dat - en waarom - de "studeerbaarheid" bij filosofie voor mij tot het nulpunt was gedaald en ik van plan was mijn studie aan een andere universiteit voort te zetten. Als enige reactie daarop kreeg ik een briefje waarin stond dat het hen speet dat de opleiding niet aan mijn verwachtingen beantwoordde. Dit najaar zet ik mijn filosofiestudie "vanuit Utrecht" in Leiden voort. Ik begrijp dat goed onderwijs en onderzoek veel geld en dus ook veel goede contacten vragen. De Universiteit Utrecht moet echter begrijpen dat goede contacten niet alleen een kwestie zijn van geld en berekening, maar ook van gevoel, c.q. menslievendheid.'

George Joosten

medisch adviseur in Tanzania, afgestudeerd geneeskunde in 1964

"Niet alle katholieke jongetjes moeten in Nijmegen gaan studeren!". Dat zei de voorzitter van het College van Bestuur van de Katholieke Universiteit Nijmegen tegen mijn vader in de tijd van mijn eindexamen (1958) aan het "Boni". Dus bleef ik in mijn geboortestad Utrecht. Maar na mijn doctoraal vluchtte ik naar de Stichting Klinisch Hoger Onderwijs in Rotterdam, een bruisende stad met een haven die uitzicht bood op de rest van de wereld. De co-assistenten werden er beter gepland. Met Utrecht wel een band maar zeker geen we-

moed voor de Alma Mater. De opleiding tot arts bood in Utrecht weinig om trots op te zijn. De hoogleraren waren regenten en dat daartegen een opstand uitbrak in 1967 was geen wonder. Ik herinner me er enkelen: Rümke en Hulst met plezier en waardering en ... met afschuw. Het zal wel aan de tijd gelegen hebben.

Dat ik iets achtergelaten had in de Utrechtse universiteit bleek mij pas 25 jaar later. Toen werd ik uitgenodigd voor het vijfde lustrum van de Utrechtse Studentenzeilvereniging "Histos". Daarvan vermoedde ik het voortbestaan niet. Wel herinnerde ik mij dat ik ooit fietsend langs de Oude Gracht - de exacte plek was ter hoogte van de "Gesloten Steen" - de naam bedacht had. Histos: weefsel - zeil - mast - boot (semantisch typische 'pars pro toto' ontwikkeling). Toch een beetje trots dus.'

Ad Geelhoed

secretaris-generaal Algemene Zaken, afgestudeerd rechten in 1970

'Dat ik "ja" heb gezegd tegen de leerstoel "het recht van de beleidsintegratie in Europa" heeft mede te maken met het feit dat hij in Utrecht is gevestigd. Ik heb hier gestudeerd en ik heb sinds die tijd altijd een speciale band met de universiteit gevoeld. Dat komt ook omdat ik Utrecht altijd een heel spannende universiteit heb gevonden doordat de studentenpopulatie hier zo enorm gedifferentieerd is. Neem alleen al die buitenbeentjes van veterinairen. Maar meer in zijn algemeenheid vond ik het fantastisch dat je zowel binnen als buiten het Corps altijd weer aanliep tegen mensen die heel briljant en heel creatief waren. Mijn studententijd is mede daardoor een enorm spannende periode geweest, waarin ik zoveel intellectueel kapitaal heb verzameld dat ik daar nu nog steeds op kan teren.'

Barbara Stibbe-Heldring

afgestudeerd klassieke taal- en letterkunde in 1979

'Toen ik de eerste *Illustrer* kreeg, kwam mijn oude Utrecht-gevoel weer boven, helaas een zeer onaangenaam gevoel. In tegenstelling tot wat vaak gezegd wordt, namelijk dat de studietijd de mooiste tijd van je leven zou zijn, was het voor mij de negatiefste periode tot nu toe. Maar, om nu eerst iets positiefs te zeggen, ik lees *Illustrer* met plezier en het draagt zelfs bij om het oude Utrecht-gevoel van afkeer, frustratie en onvoldaanheid, te verzwakken en om te zetten. Ik denk dat het mogelijk moet zijn een band te kweken tussen studenten en hun universi-

teit, maar dat moet beginnen tijdens de studiejaren. Ik neem aan dat er sinds "mijn tijd" veel veranderd is, dat het nu niet meer voorkomt, dat op een instituut met welgeteld een tiental eerstejaarsstudenten, een docent niet de moeite neemt de namen van die mensen te kennen, ze verhaspelt als vertoon van onverschilligheid.

Conclusie: ga door met *Illustrer*, en zorg dat de universiteit mensen aanneemt die wat over hebben voor hun studenten, die ze welkom heten, verder helpen, belangstelling tonen. Studenten zijn toch altijd jonge mensen, die vaak ver van huis en in een vreemde omgeving proberen een vak te leren en zichzelf te ontwikkelen. Dan zal de band ontstaan en door een levendig blad, als *Illustrer*, dat ook open zal moeten staan voor bijdragen van de lezers (zoals ook al gebeurt), mede in stand gehouden kunnen worden.'

J.W. ten Veldhuys

arts, gepensioneerd wetenschappelijk

hoofdmedewerker, afgestudeerd geneeskunde in 1959

'In de vijftiger jaren genoot ik een degelijke opleiding aan de medische faculteit in Utrecht. In die tijd was er een stevig Utrecht gevoel, vooral, omdat je je toen afzette tegen Leiden! Leiden heeft het verleden maar Utrecht de toekomst, zo riep men toen. Voor mijn verdere specialisatie werd Utrecht mij ten stelligste ontraden en ik vertrok. Noch van mijn faculteit, noch van de Universiteit vernam ik iets. Het Utrecht gevoel verbleekte, vooral toen mijn specialisme in Utrecht meer in opspraak dan bij de les was.

Helemaal niet vrolijk waren de tachtiger jaren, toen het beschamende prutswerk van Deetman leidde tot massaal ontslag en zelfs het opheffen van onze oudste tandheelkundige faculteit! Met verve leidde Jan Veldhuis deze procedure en hij toonde in Den Haag trots handenvol loonstrookjes van de ontslagenen, want bij de politiek moet je altijd wat laten zien.

De visie van Veldhuis in *Illustrer* 14 getuigt helaas niet van goed hedendaags inzicht. In diezelfde maand legden de hoogleraren Meijerink en Berkhout plannen voor de Universiteit van de toekomst op tafel. Daarin dient het inmiddels flink achterlopende Nederland de krachten juist te bundelen om internationaal weer mee te gaan tellen en het Utrecht gevoel past daar niet meer in.'

Universiteitsdag

Eind maart ontving de Universiteit

Utrecht meer dan duizend afgestudeerden tijdens de jaarlijkse alumnidag. Een foto-impresie.

▼ **Dr. H. Zonneberg (74)**, afgestudeerd in 1948, studie godgeleerdheid. 'Toen heette het gewoon theologie'. Hij bezoekt de Universiteitsdag om betrokken te blijven bij de huidige ontwikkelingen. Een Utrecht-gevoel? 'Nou nee. Het zou evengoed een Leiden-gevoel kunnen zijn. Ik heb daar namelijk ook een tijdje college gelopen.'

Way of life

Het was vijfenveertig jaar geleden dat de Indonesische *professor Maroef* zijn studie geneeskunde afrondde in Utrecht. Maar zijn oude universiteit is hij nooit vergeten. Een keer de dies bijwonen, vertrouwde hij een Utrechtse delegatie drie jaar geleden toe, dat zou hij nog graag een keer willen. En zo was de 78-jarige alumnus een van de eregasten tijdens de diesviering en Universiteitsdag.

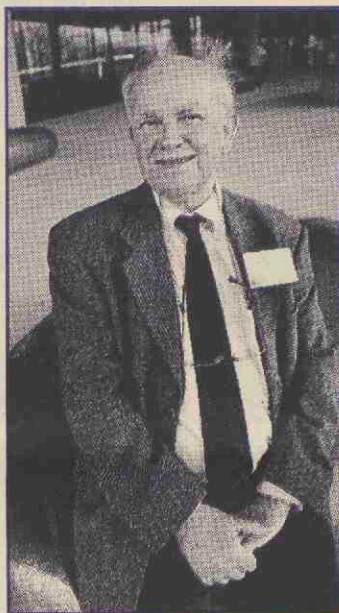
'Utrecht heeft mij zo veel geleerd', vertelt hij in uitstekend Nederlands. 'Vooral professor De Langen heeft mij geholpen om mijn way of life te vormen. Hij maakte mij duidelijk dat je als arts niet alleen de ziekte van een patiënt behandelt, maar ook zijn levensproblemen. Hij zei: "Behandel elke

patiënt alsof het je eerste liefde is." Toen ik afstudeerde was ik te arm om een rokkostuum te kopen. Ik moest er dus een huren, maar ik was zo mager dat die rok me te groot was. De Langen zag dat en begreep dat ik weinig geld had. Hij heeft toen zonder dat iemand het zag een bankje van honderd gulden in mijn zak gestopt. Dat zal ik nooit vergeten.'

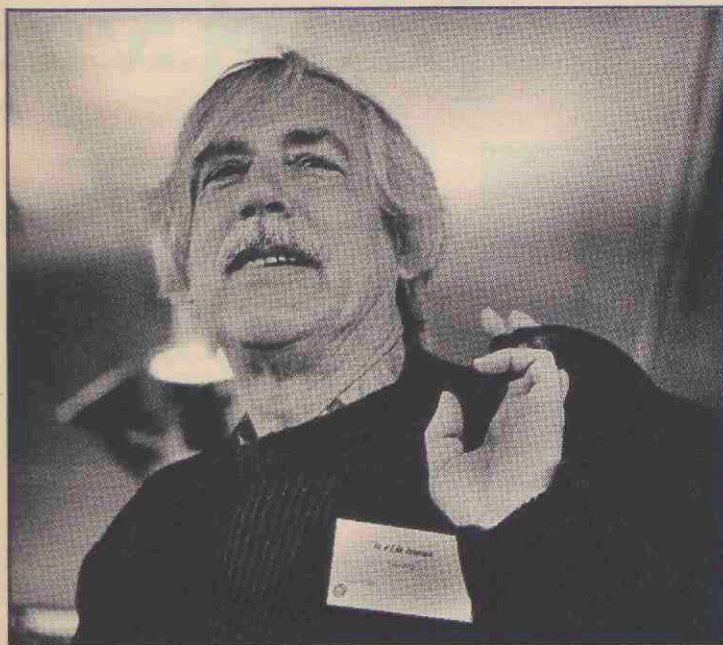
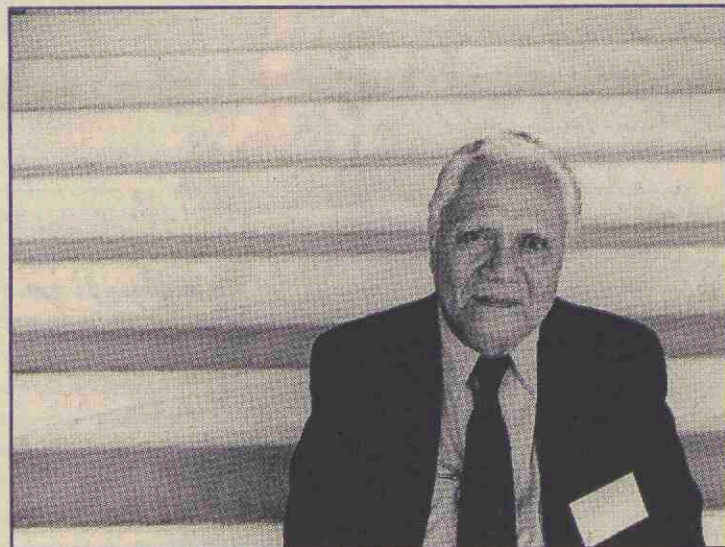
Hij noemt zijn aanwezigheid bij de dies "een droom die werkelijkheid wordt", maar voelt zich ook een beetje droevig gestemd. 'Tijdens de plechtigheid in de Domkerk dacht ik: Och, och, wat heb ik in Indonesië toch veel gemist. Wat zijn wij daar achtergebleven. Zulke grote wetenschappers als die hier spreken heb ik al heel lang niet meer gezien.' ▼

Dr. J. Feldbrugge (68) ► afgestudeerd in sociologie in 1966. Aanwezig op de Universiteitsdag omdat 'ik het altijd een interessante dag vind. En vanmiddag bij het programma van sociale wetenschappen ontmoet ik zeker oude bekenden. Ik heb een band met de universiteit. Als ik iets hoor, of in de krant iets zie, dan lees ik dat altijd wel. Eerder dan wanneer het over Amsterdam of Groningen gaat.'

◀ **Dr. P. Goossen (62)**, in 1964 afgestudeerd in biochemie. Weemoed naar vroeger jaren is de reden dat hij de Universiteitsdag bezoekt. Als ex-Veritijn is hij ook altijd van de partij bij alumnifeesten van Veritas. 'Mijn Utrecht-gevoel bestaat uit het volgen van wetenschappelijke ontwikkelingen op mijn vakgebied.'

Drs. Sidler (29) ► studeerde in 1995 af in Spaanse taal- en letterkunde en is een van de jongere bezoekers van de Universiteitsdag. 'Ik ben hier vooral voor de lezing van Wijers over de ontwikkeling van de universiteit. Vanmiddag maak ik kennis met het huidige taalvaardigheidsonderwijs Spaans.' 'Ik heb eigenlijk meer een band met de stad dan met de universiteit. Jammer dat er vanuit de taalkant weinig gebeurt voor afgestudeerden.'

▲ Gastsprekers Hans Adriaansens en Hans Wijers (links op de voorgrond) lunchen met het universiteitsbestuur in een drukbezocht Educatorium.

(LvdB / EH)

Foto's: Evelyne Jacq

Contouren van een curriculum

Collega Tieleman, decaan van de Utrechtse Faculteit der Godgeleerdheid, zet vraagtekens achter 'de gebruikelijke taakopvatting' van theologische faculteiten. Helaas komt hij er niet toe de contouren van een curriculum te schetsen waarmee dergelijke maatschappelijk nuttige communicatiedeskundigen opgeleid zouden kunnen worden.

Ik vrees dat de huidige samenleving weinig behoefte heeft aan religieuze communicatiedeskundigen, temeer echter aan wetenschappelijk goed opgeleide theologische academici. Het is daarbij vanuit de universiteit en ook vanuit de maatschappij als geheel bezien onbelangrijk, of zij nu in een geloofsgemeenschap werken danwel daarbuiten. We leven meer dan ooit in een op kennis en informatie gebaseerde maatschappij die al geruime tijd niet meer dominant protestant is (laat staan Nederlands Hervormd) en inmiddels de Islam als tweede grote godsdienst in haar midden heeft. Afgestudeerde theologen moeten een goede wetenschappelijke vorming hebben genoten en deze vorming kan onmogelijk uitsluitend van signatuur zijn. De zogenaamde Duplex Ordo (staatsopleiding plus kerkelijke opleiding) moet derhalve drastisch worden uitgebreid.

Bovendien zou het verstandig zijn, indien een universiteit haar theologische opleiding in twee fasen organiseert. Fase één bestaat uit een algemene godsdienstwetenschappelijke opleiding: het bestuderen van de heilige teksten der wereldgodsdiensten, godsdienstgeschiedenis (waaronder ook de Europese kerkgeschiedenis), godsdienstpsychologie, -sociologie en -economie (vgl. de Wirschaftsethik van Weber). Fase twee zou dan drie takken kunnen omvatten: een onderzoekersopleiding (de volgende generatie godsdienstwetenschappers), een lerarenopleiding en een reeks van religieuze beroepsopleidingen (de eigenlijke theologen). In de laatste worden dan volgens het model van de Dubbele Orde (dus in nauwe samenhang met de desbetreffende religieuze organisaties) de predikanten, priesters, imams en rabbi's opgeleid in de desbetreffende normatieve vakken, zoals dogmatiek en ethiek. Misschien nu nog een brug te ver, maar een nauwe samenwerking met de Universiteit voor de Humanistiek zou in deze opzet denkbaar zijn.

Gaat de huidige Faculteit der Godgeleerdheid verder als een protestantse predikantenopleiding, dan valt te vreezen dat voor haar het doek zal vallen. In Leiden is dat inmiddels al gebeurd.

*Prof. dr. Anton C. Zijdeveld,
hoogleraar Erasmus Universiteit
Rotterdam.*

Van de goden weet ik niet of ze bestaan of niet bestaan, noch wat hun aard is, want de zaak is te ingewikkeld en het leven van een mens is te kort ..., zo iets moet Protagoras ooit gezegd hebben. Maar dat het ingewikkeld is, is nog geen excuus voor oeverloos geneuzel of pover amateurisme. Daarvoor zijn religie en levensbeschouwing te belangrijk: zie de krant en het tv-journaal. Het 'bijgeloof' in allerlei gedaanten tiert welig, binnen en buiten de kerken, in binnen- en buitenland, vaak met bloedige afloop.

HENK TIELEMAN, DECAAN GODGELEERDHEID

Wie tegen een juridisch probleem oploopt raadpleegt een jurist en de dokter heeft veel gezag als het over ziekte en gezondheid gaat. Hebben theologen een vergelijkbaar gezag in religieuze en levensbeschouwelijke kwesties? Ik heb de indruk van niet: religieuze zaken zijn doe-het-zelf thema's. En dat hoort ook zo. Maar dat neemt niet weg dat menig gesprek over religie een chaotische aanblik vertoont en uitloopt op een onnavolgbare vervlechting van misverstanden, op allerlei niveaus tegelijk. De een wordt gedreven door zijn anticlericale frustraties, een ander haakt in vanuit zijn evangelicale euforie, de derde begint over het vermeende verval van normen en waarden in de moderne samenleving. De vierde over de interreligieuze dialoog, het laatste veelal teruggebracht tot de vraag of we allochtone meisjes wel of niet moeten toestaan op school een hoofddoekje te dragen.

Verbleekt

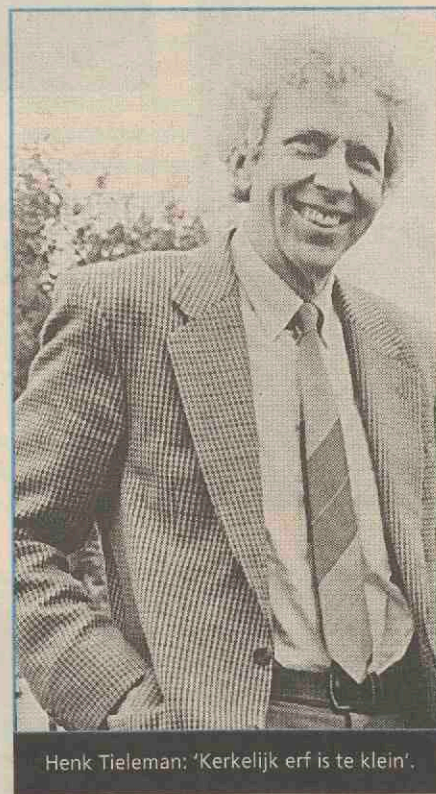
Het valt niet mee een serieus gesprek over religie en geloof te voeren: het oibibio-gehalte in het publieke denken neemt toe. De 'celestijnse belofte' is voor verbijsterend veel mensen een referentiekader geworden dat het denken niet zo zeer ordent en aanscherpt maar veeleer vervaagt en verflodderd. Het moreel gezag is gedemocratiseerd en de bijbehorende traditionele autoriteiten

Wat is de roeping van de theologie voor de komende eeuw, zo vraagt de decaan van de Utrechtse faculteit Godgeleerdheid, prof. dr. Henk Tieleman, zich af in onderstaande bijdrage. Deze tijd vraagt om een nieuwe kijk op religie en levensbeschouwing. Dat zal gevolgen hebben voor de maatschappelijke roeping van de theologische faculteiten.

Zij kunnen niet langer volstaan met het opleiden van dominees, die een steeds kleiner deel van de bevolking bereiken.

Is dat vloeken in de kerk? Drie Utrechtse alumni reageren op de opinie van Tieleman.

De roeping van

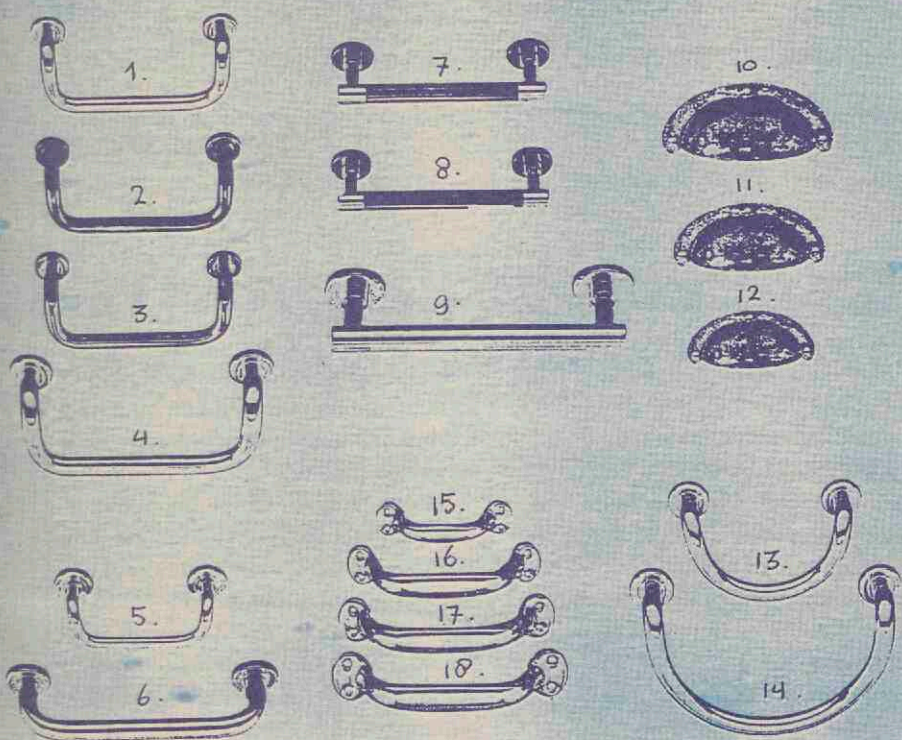
Henk Tieleman: 'Kerkelijk erf is te klein'.

zijn verbleekt. Dat is in veel gevallen maar goed ook. Maar de samenleving maakt intussen wel een enigszins verweesde indruk, en dat terwijl zij juist in deze tijd antwoorden moet vinden op allerlei nieuwe vragen. Je zou hopen dat universiteiten een constructieve rol konden spelen bij het op niveau brengen en houden van het denken en spreken over geloof en levensbeschouwing. Dat is bepaald niet het exclusieve domein van theologen, net zo min als

'gezondheid' de exclusieve verantwoordelijkheid is van artsen. Maar voor zover de samenleving het op voor religieuze thema's van theologische faculteiten moet hebben, is het langzamerhand de vraag of die hun maatschappelijke rol wel optimaal vervullen met de tot dusverre gebruikelijke taakopvatting: het opleiden van dominees die een steeds kleiner deel van de bevolking bereiken, en die kennelijk niet een taal en referentiekader aanbieden waar de samenleving als geheel veel mee kan.

Monopolie

Natuurlijk blijft de opleiding van kerkelijke ambtsdragers en functionarissen een belangrijke taak voor theologische faculteiten. De zogeheten 'duplex ordo', die de verantwoordelijkheid voor de opleiding van predikanten deels toekent aan de openbare faculteiten (het doctoraal theologie) en deels aan de afzonderlijke kerkgenootschappen (de kerkelijke opleidingen, waarvoor het doctoraalexamen theologie een toegangseis is) verdient het om ook in deze tijd serieus te worden genomen. En omdat het in de theologie altijd gaat om het gesprek tussen geloof of levensbeschouwing en cultuur moet het curriculum ook bij de tijd blijven. Anders leiden we mensen op voor het gesprek van gisteren in plaats van voor dat van vandaag en morgen. Een andere kwestie is, dat belangstelling voor geloof en levensbeschouwing niet meer beperkt is tot het kerkelijk erf, vooral omdat dat zoveel kleiner is geworden. Rapporten van het Sociaal-Cultureel Planbureau

Illustratie: Lucienne Coenegracht

1. spiritualiteit	7. euthanasie
2. dood	8. new age
3. katholiek	9. moslim
4. mahabaratha	10. ethiek
5. tora	11. bijbel
6. zen	12. sjamanisme

13. zingeving
14. suikerfeest
15. boedhisme
16. leven
17. kosmos
18. liefde

de theologie

laten zien dat van alle mensen die aangeven geloof en religie belangrijk te vinden er langzamerhand meer buiten dan binnen de kerk staan. De vraag is of een openbare theologische faculteit er dan wel goed aan blijft doen zich in feite te beperken tot het opleiden van dominees en zo – ondanks de officiële 'duplex ordo' – toch eigenlijk vooral het voorprogramma te zijn van de kerkelijke opleiding. Dat was zo in de tijd dat kerken een soort 'monopolie' hadden op religieuze vragen, dat betekent niet dat het zo moet

blijven. En dat zal best hier en daar even wat onwennig aanvoelen.

Communicatie

Communicatie en dialoog over religieuze thema's zijn cruciaal voor de moderne samenleving, inclusief de ontwikkeling (en het kritisch 'onderhoud') van een arsenaal van woorden, begrippen en beelden dat nu bruikbaar is. In discussies over publieke moraal en geestelijke gezondheid, in de respectvolle viering van het leven en in de

rituele omlijsting van de tijd. Jan van Baal beschreef dat ooit als de quest for partnership, in de verwoording van het onzegbare maar ook in het nuchtere pleidooi voor humaniteit. Het op peil houden, ook in de volgende eeuw, van het maatschappelijk vermogen tot zinvolle communicatie over geloof en levensvragen – inclusief de interreligieuze dialoog – lijkt mij bij uitstek de maatschappelijke roeping van door de gemeenschap betaalde theologische faculteiten. Waar geloof en levensbeschouwing steeds vaker buiten kerkelijke verbanden ter sprake komen, is er alle reden te vragen hoe een bijdetijdse theologische faculteit daaraan óók dienstbaar kan zijn. Ook als dat de nodige creativiteit vraagt en de bereidheid om nieuwe wegen te begaan.

Uiteindelijk moet in iedere context 'het gesprek' tussen geloof en cultuur opnieuw gevoerd worden. Daar gaat het om in de theologie. Bij te dragen aan de vorming van academici – theologen en anderen – die op een zinnige manier aan dat gesprek deelnemen. Niet alleen voor exclusief kerkgebruik in eigen kring. Maar als dienst aan de samenleving.

Het einde van de duplex ordo

De decaan Godgeleerdheid ziet een grote rol weggelegd voor de theologie in de jaren 2000-plus. Maar dan moet wel een nieuw soort academicus centraal staan: de specialist in het gesprek tussen geloof en cultuur.

Tieleman doet voorkomen alsof de opgeleide theologen die in de kerk werkzaam zijn zich alleen met binnenkerkelijke preoccupaties bezighouden. Dat lijkt mij onjuist. Over de maatschappelijke relevantie van de kerken kun je van mening verschillen, maar in een belangrijk deel van hun beroepsuitoefening zijn predikanten in de weer met mensen, met hun levensvragen en geloofsvragen, zowel individueel als in de sociale verbanden. Vanuit mijn eigen waarneming moet ik zeggen dat in die zin predikanten (in hun pastora-

le en diaconale activiteiten) meer midden in de samenleving staan dan academici. Wat de arbeidsmarkt betreft zie ik weinig perspectief voor specialisten in religieuze zaken. De kerken zijn nog steeds verreweg de grootste afnemers van de theologische faculteiten. Zeker, er zijn veel theologisch opgeleide academici die een werkterrein buiten de kerken vinden. Per slot van rekening is Godgeleerdheid een goede opleiding: een brede culturele vorming en zeer mensbetrokken. Voeg daar nog enkele kwaliteiten aan toe en je vindt een leuke baan.

Een ombuiging van het curriculum in de richting van "religious studies" betekent het einde van de duplex ordo. De kerken hebben meer dan eens aangegeven dat zij zo'n opleiding niet erkennen als ingangs-

eis voor het predikantschap.

De Nederlandse Hervormde Kerk heeft sinds 1876 haar opleiding in de vorm van de duplex ordo structuur. Deze staat of valt met een klassiek doctoraal, waarin het christendom als godsdienst centraal staat en de klassieke talen en het bijbels Hebreeuws een belangrijke plaats innemen. Zonder dit klassieke doctoraal blijft er voor de Nederlandse Hervormde Kerk alleen de mogelijkheid van de simplex ordo, het model van de katholieke en gereformeerde instellingen. Zo'n keuze zou ik zelf zeer betreuren.

Gerrit Immink, hoogleraar Praktische Theologie vanwege de Nederlandse Hervormde Kerk.

Werkplaatsen van zingeving

Professor Henk Tieleman slaat wat mij betreft de spijker op de kop als hij het gebrek aan dienst aan de samenleving van kerken en van theologische faculteiten hekelt. Natuurlijk is de kerk vaak praktisch aanwezig: inzake de armoede, in de vorm van inloopcentra voor daklozen en drugverslaafden, bij hulp aan vluchtelingen, e.d. Maar het eigenaardige is dat dit zich amper vertaalt in een kerkelijke presentie in het maatschappelijke debat. Dat is deels een kwestie van communicatie, van woorden, begrippen en beelden die onvoldoende adequaat zijn om je in de hedendaagse morele arena te begeven. Daar ligt nog een schone taak voor theologische faculteiten. Maar een andere belemmerende factor is het algemene beeld dat heerst van kerk, geloof en god. Zolang wij niet duidelijk kunnen maken dat er een fundamenteel verschil is tussen wat orthodoxen en evangelicalen enerzijds hieronder verstaan en moderne maatschappijbetrokken gelovigen anderzijds, blijft een duidelijke inbreng in het debat uit.

Een fantastisch voorbeeld is de actie tegen de 24-uurs economie. Een monsterverbond van verdedigers van de zondagsrust (als christelijke claim) en politiek activisten die het allesomvattende karakter van de economische ontwikkelingen willen bekritisieren. Een pragmatisch verbond, waarbij echte diepgang ontbrak. Terwijl veranderende arbeidspatronen en de proclamatie van het primaat van het onderlinge verkeer tussen mensen boven het economisch verkeer een mooi publiek debat had kunnen opleveren. Een ander voorbeeld is de militaire interventie in Kosovo. Veel kerkmensen raakten met hun principes in de knoop. Net zoals veel progressieve mensen die doorgaans naar pacifisme neigen, maar nu in de ongemakkelijke rol van NAVO-ondersteuners terecht gekomen zijn. Er komen wel wat kerkelijke verklaringen, maar echt meeslepende debatten (op initiatief van kerken en theologische opleidingen) waren er nauwelijks.

Het zou geen overbodige luxe zijn als stadskerken en theologische faculteiten samen meer zouden investeren in 'werkplaatsen voor zingeving en debat', waar op professionele wijze de theologie met actuele thema's geconfronteerd wordt; waar experimenten met taal, beelden en begrippen hun beslag kunnen krijgen; en waar met name jongeren en maatschappelijke smaakmakers de ruimte krijgen om vormen van debat en actie te ontwikkelen die niet zo belast zijn met de traditionele kerkelijke nestgeur.

Ab Harrewijn. Was industriepredikant bij DISK en is nu lid van de Tweede Kamer namens GroenLinks.

Berichten voor Illustrerzake kunt u vóór 4 augustus sturen naar de redactie. Adres zie colofon, pagina 22.

Utrechts Universiteitsfonds

Bijzondere leerstoelen

Op dit moment telt het Universiteitsfonds 42 actieve leerstoelen, en zijn er drie in oprichting. Samen zijn zij verantwoordelijk voor heel wat krenten in de pap van het Utrechtse onderwijs en onderzoek. In de afgelopen periode zijn de volgende leerstoelen ingesteld: bij de faculteit Diergeneeskunde de leerstoel Veterinaire Milieukunde, bezet door prof. dr. M. van den Berg; bij de faculteit Rechtsgeleerdheid de leerstoel Internationaal Commercieel en Financieel recht, bezet door prof. mr. S.R. Schuit.

Oraties

dr. L. de la Rive Box

'Onder cultuur: kennis van gronden en gronden van kennis'

Op 17 maart sprak prof. L. de la Rive Box zijn oratie uit bij de aanvaarding van het ambt van bijzonder hoogleraar in het vakgebied 'Beleid en planning voor regionale ontwikkeling in ontwikkelingslanden' (faculteit Ruimtelijke Wetenschappen).

In zijn oratie trok de la Rive Box twee conclusies uit ervaringen in veldwerksituaties.

Onder arme telers van voedselgewassen in arme landen zijn grote wetters. Onder grote wetenschappers inzake deze gewassen zijn beperkte kenners. Een goede informatie-uitwisseling tussen de boer en de wetenschapper kweekt kennisnetwerken tussen grote wetters en beperkte kenners die van groot belang zijn bij innovaties in de teelt, bodem- of landgebruik.

Lokale kennis over bodems en ervaringen met landgebruik kunnen worden gesystematiseerd en vergeleken met wetenschappelijke kennis, en vormen een waardevolle grondslag voor landgebruiksplanning.

Deze conclusies hebben implicaties voor de internationale samenwerking, aldus De la Rive Box. Hij noemde er drie. Hanteer de culturele verscheidenheid als uitgangspunt van het beleid, richt de samenwerking op terreinen waar beide partijen zich sterk voelen, en gebruik methoden die zodanig aangepast zijn dat de culturele dialoog wordt bevorderd.

Van de oratie is een beperkt aantal brochures gereserveerd voor geïnteresseerden. Voor een exemplaar kunt u contact opnemen met het

Universiteitsfonds (zie adres in het colofon).

prof. dr. T. A. Boon

'Van piskijker tot watermanager'

Op 23 maart volgde de oratie van prof. dr. T.A. Boon, die daarmee zijn bijzonder hoogleraarschap aanvaardde op het vakgebied van de Urologie.

In zijn betoog liet prof. Boon een overzicht zien van de technologische ontwikkelingen in de urologie en van de functie van de uroloog, beeldend verwoord in de titel van deze oratie. Dat was vaak een huiveringwekkend verhaal, maar met een mooi geruststellend eind: tegenwoordig gaat het een stuk beter, gemakkelijker en vooral pijnlozer. Het 'steensnijden' – al rond de tijd van Hippocrates bekend – is tot in de 17e eeuw een vrij gebruikelijke methode geweest om blaassteen te verwijderen. En – aldus de orator – er waren wel degelijk patiënten die de ingreep overleefden. In de 19e eeuw kon definitief

gebroken worden met deze methode, dankzij de ontwikkeling van de optica en het gebruik van energiebronnen voor diagnostiek en therapie. Tegenwoordig heeft vooral de laserenergie een belangrijke plaats gekregen in de behandeling van klachten. De toegenomen behandelbaarheid van prostaatklasten en de toegenomen bespreekbaarheid van het probleem zorgt tegenwoordig voor goed gevulde poliklinieken. Dat vereist een efficiënte organisatie, en daar begint het watermanagement.

De oratie is voor belangstellenden te verkrijgen bij de secretaresse van de afdeling Urologie, Academisch Ziekenhuis Utrecht, telefoon (030) 250 80 79.

Universiteitsdag 1999

Op 27 maart werd de Universiteitsdag gevierd. In combinatie met de Diesviering op de dag ervoor leverde dat een druk weekend op waar voor iedereen iets te halen viel.

Wilt u meer weten over (de activiteiten van) het Universiteitsfonds, of u aanmelden als begunstiger, neemt u dan contact op met: Utrechts Universiteitsfonds, Bestuursgebouw Heidelberglaan 8 3584 CS Utrecht
Telefoon: (030) 253 80 25
Fax: (030) 253 80 26
E-mail: ufonds@ufonds.uu.nl

De lezingen 's ochtends in het Educatorium zijn buitengewoon goed bezocht. De betogen van Hans Wijers (ex-minister van Economische Zaken) en Hans Adriaansens over de Nederlandse investeringen in kennis en onderwijs en over de hedendaagse organisatie van de universiteit leverden spraakmakende stof op, waar de alumni actief op gingen. Ook nog tijdens de lunch. In het restaurant was een tentoonstelling te bezichtigen over 'Vrouwen aan de Universiteit

Utrecht', naar aanleiding van het 100-jarig bestaan van UVSV.

's Middags zochten de alumni hun faculteiten op waar voor hen een programma was georganiseerd dat meer in lijn lag met de eigen studierichting. Opvallend was de sterke aandacht voor onderwerpen die ook buiten de universiteit in de aandacht staan: het onderwerp 'zinneloos geweld', bij de faculteit Sociale Wetenschappen; de toekomst van godsdienst en theologie, bij Godgeleerdheid, en het vraagstuk van de mobiliteit bij de faculteit Ruimtelijke Wetenschappen.

's Avonds was er voor het eerst een studentenband-route.

In het jaar 2000 vindt de Universiteitsdag plaats op 1 april.

Jaarvergadering

De jaarlijkse vergadering van begunstigers van het Utrechts Universiteitsfonds is op vrijdag 10 september. Alle begunstigers ontvangen hiervoor een uitnodiging aan het begin van de zomer.

Beter bereikbaar

'Eigen plek alumnibureau'

Binnen het pas opgezette Alumnibureau is Hélène Ruys een nieuw gezicht. Zij gaat de projectcoördinatie doen. Tijd voor een korte kennismaking.

Hélène Ruys is zelf alumna van de universiteit. Zij studeerde Kunstbeleid en -management en was actief binnen de studentenvereniging Veritas. Binnen het Alumnibureau gaat zij onder meer de invoering van de huisstijl van het bureau begeleiden, een communicatieplan schrijven, toekomstige activiteiten voor alumni plannen en een website opzetten en inrichten. Daarnaast is zij lid geworden van de redactie van Illustrer. 'Het zijn allemaal activiteiten die tot doel hebben om de band tussen de Utrechtse alumni en de universiteit te versterken. Heel belangrijk is dat we nu met het Alumnibureau een eigen plek hebben, zowel fysiek als geestelijk. We hopen daarmee beter bereikbaar te zijn voor de alumni'. De samenvoeging van het Alumnibureau met het bureau van het

Universiteitsfonds is volgens Hélène een logische stap. 'Het Universiteitsfonds deed al veel aan alumnibinding en veel mensen die begunstiger zijn van het fonds zijn ook alumni. Dat maakt het Universiteitsfonds de meest geschikte kandidaat om mee samen te gaan'. Hélène heeft veel zin in haar nieuwe baan. 'De combinatie van iets nieuws opzetten en creatief bezig zijn spreekt me erg aan. Bovendien is er hier ook veel mogelijk, je krijgt de ruimte'. Hoe zit het eigenlijk met haar eigen alumnigevoel? 'Ik heb hier gestudeerd, woon al lang in Utrecht en werk nu ook bij de universiteit. Met dat gevoel zit het dus wel goed. Tegelijkertijd snap ik wel dat de band die veel alumni met de universiteit hebben, zich vaak afspeelt op het niveau van de opleiding of de studentenvereniging en niet op universitair niveau. Dat is een gegeven. Maar dat gegeven maakt ons werk wel tot een mooie uitdaging. Er valt nog een hoop te doen'.

Hélène Ruys (links) met Leneke Visser, directeur van het Utrechts Universiteitsfonds.

Jaarbeeld 1998 Universiteit Utrecht

1998 Was voor de Universiteit Utrecht, wederom, een goed jaar. Het beeld van stabiliteit en gestage ontwikkeling werd bevestigd. De Universiteit Utrecht is een gezond wetenschapsbedrijf; de jaarcijfers over 1998 spreken voor zich. Dat bood de rust en de zekerheid voor een weloverwogen vernieuwing in onderwijs en onderzoek en voor een verkenning van de universitaire toekomst.

Deze maand verschijnt het Jaarbeeld 1998. Dat geeft een impressie van de concrete resultaten die in 1998 zijn geboekt. De oprichting van het University College Utrecht en de waaivorming in de bèta-opleidingen zijn goede voorbeelden van 'onderwijs op maat'. In het onderzoekslandschap is tekening gekomen door verbreding en tegelijk verdieping. Op het moment dat de wet Modernisering Universitair Bestuur (MUB) werd ingevoerd, zette de universiteit met het ontwikkelingsplan 1999-2003 ook een stap in de richting van

een meer resultaatgericht strategisch beleid. Met een heldere nieuwe missie en concrete doelstellingen voor de komende jaren. Op deze pagina een selectie uit de belangrijkste gegevens.

De lezers van Illustrer kunnen een exemplaar van het Jaarbeeld 1998 bestellen door de bon op deze pagina in te vullen.

Data 1998

Personeel (in fte)		KNAW-erkende onderzoekscholen	
Onderwijs en onderzoek	4.809,9	waarvan UU penvoerder is	21
Ondersteuning onderwijs en onderzoek	344,4		
Infrastructuur	250,0	Huisvesting	34.465 fno m2
Centrale bestuursdienst	262,5		
Totaal in personen	6.842	Dissertaties	361
Instream studenten		Examens 1997/1998	
Voltijd	4.095	Propedeuse	2.737
Deeltijd	394	Doctoraal	3.124
Totaal	4.489	Beroepsexamens	462
Ingeschrevenen		Lerarenbevoegdheden	144
Studenten	21.367	Financiën (in miljoenen gulden)	
Extraneï	72	Rijksbijdragen	740
Totaal	21.439	Collegegelden	54
Opleidingen		Overige eigen inkomsten	243
Voltijd	58	Personele lasten	611
Deeltijd	13	Overige lasten	386
Lerarenopleidingen (voltijd/deeltijd)	18	Exploitatiesaldo	40
Faculteiten	14	Balanstotaal	1.183
		Omvang algemene bedrijfsreserve	799
		+ bedrijfsreserve onderdelen	

Gegevens per faculteit, inclusief IVLOS en University College Utrecht

Faculteit	ingeschrevenen	personeel (in fte)	dissertaties 1998
Wijsbegeerte	405	30,3	5
Godgeleerdheid	457	63,0	9
Rechtsgeleerdheid	4.029	362,2	25
Letteren	3.371	407,2	22
Wiskunde en Informatica	516	158,2	9
Natuur- en Sterrenkunde	405	286,3	30
Scheikunde	630	292,5	26
Aardwetenschappen	319	137,9	11
Biologie	947	322,8	28
Farmacie	1.181	200,8	22
Geneeskunde	1.800	1.045,0	96
Diergeneeskunde	1.497	765,3	31
Sociale Wetenschappen	4.119	475,6	34
Ruimtelijke Wetenschappen	1.479	175,3	13
Lerarenopleidingen (IVLOS)	109	76,4	-
University College Utrecht	175	5,3	-
Totaal	21.439	4.804,0	361

Samenstelling bestuursorganen

Raad van Toezicht

drs. J.A.N. van Dijk (voorzitter);
senior vice-president van Sara Lee Corporation en lid van de raad van bestuur van Douwe Egberts

drs. E.H.T.M. Nijpels (plv. voorzitter);
president-directeur van de Twaalf Provinciën Arbodienst N.V., heden Commissaris van de Koningin in Friesland

mr. H. van den Broek; commissaris Europese commissie

mevrouw mr. W.C.E. Hammerstein-Schoonderwoerd; lid van de Raad van State

jhr. mr. J.L.R.A. Huydecoper; advocaat bij Brauw Blackstone Westbroek in Den Haag

Het college van bestuur

drs. J.G.F. Veldhuis (voorzitter)

prof. dr. H.O. Voorma (rector magnificus, tevens plv. voorzitter)

mevrouw dr. B.E. van Vucht Tijssen

De secretaris van de universiteit is

drs. W. Kardux.

Decanen (per 31-11-98)

prof. dr. J. Mansfeld

(faculteit Wijsbegeerte)

prof. dr. H.J. Tieleman

(faculteit Godgeleerdheid)

prof. mr. J.B.J.M. ten Berge

(faculteit Rechtsgeleerdheid)

mevrouw prof. dr. M.A. Schenkeveld-

van der Dussen (faculteit Letteren)

prof. dr. J. van Leeuwen

(faculteit Wiskunde en Informatica)

prof. dr. J.E.J.M. van Himbergen

(faculteit Natuur- en Sterrenkunde)

prof. dr. G. van Koten

(faculteit Scheikunde)

prof. dr. R.K. Snieder

(faculteit Aardwetenschappen)

prof. dr. W.P.M. Hoekstra

(faculteit Biologie)

prof. dr. A. Bult (faculteit Farmacie)

prof. dr. W.H. Gispen

(faculteit Geneeskunde)

prof. dr. H.W. de Vries

(faculteit Diergeneeskunde)

prof. dr. J. Rispens

(faculteit Sociale Wetenschappen)

prof. dr. E.A. Koster

(faculteit Ruimtelijke Wetenschappen)

Missie

Twee jaar geleden schetste de Universiteit Utrecht haar toekomstbeeld in 'Perspectief 2010: De Universiteit Utrecht op weg naar de volgende eeuw'.

In 1998 is die toekomstvisie uitgewerkt in een ontwikkelingsplan voor de komende vier jaar. Het college van bestuur ging uitgebreid in overleg met de decanen van de faculteiten, de programmadirecteuren en de voorzitters van haar vier adviescolleges. Samen hebben zij de universitaire missie en de doelstellingen vastgesteld. Waar wil de universiteit heen met haar onderzoek, onderwijs en personeelsbeleid?

De universiteit biedt een uitdagende studeren- en werkomgeving met vernieuwend en dynamisch onderwijs en onderzoek dat nationaal en internationaal toonaangevend is.

De universiteit ziet als haar primaire taak de academische vorming van jonge mensen en de opleiding van nieuwe generaties onderzoekers binnen een compleet spectrum van disciplines.

De universiteit draagt bij aan het doorgronden en oplossen van de actuele en toekomstige vraagstukken van sociale, economische, politieke en culturele ontwikkelingen, met bijzondere aandacht voor gezondheid en duurzame ontwikkeling.

De universiteit beschouwt studenten als ondernemende jonge academici met een verscheidenheid aan talenten en toekomstperspectieven die – in een wetenschappelijke omgeving – een studieloopbaan op maat kiezen.

De universiteit levert met fundamenteel, langlopend onderzoek maatschappelijk toegevoegde waarde die verzilverd wordt in verbindingen met kennisvragende instellingen, bedrijven, overheden en belangengroepen.

Bestelling Jaarbeeld 1998

Ik ontvang graag exempla(a)ren van het Jaarbeeld Universiteit Utrecht 1998

Naam: _____

Straat: _____

nr: _____

Postcode en woonplaats: _____

Land: _____

Deze bon sturen naar: Universiteit Utrecht, Communicatie Service Centrum, t.a.v. Administratie Jaarbeeld, Antwoordnummer 8428, 3500 VW Utrecht.

Studium Generale

Ook in het najaar van 1999 organiseert Studium Generale weer tal van activiteiten. Hierna wordt een aantal ervan vermeld. Een compleet overzicht van alle Studium Generale programma's verschijnt medio september en kan worden opgevraagd bij Bureau Studium Generale, telefoon: (030) 253 24 36 of worden nagelezen op internet (www.uu.nl/UU_algemeen/studium_generale). Een overzicht van de programma's zal ook verschijnen in het Illusternummer van september.

Avond over het Nederlandse asielbeleid

Met staatssecretaris Cohen.
Datum: maandagavond 4 oktober.
Plaats: Senaatszaal van het Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht.
Tijd: 20.00 - 22.00 uur.

Programma rond Namibië

Data: dinsdagavonden 12, 19, 26 oktober en 2, 9 en 16 november.
Plaats: Senaatszaal van het Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht.
Tijd: 20.00 - 22.00 uur.

Lezingenserie Filosofie Oost-West
i.s.m. de Stichting Filosofie Oost-West. Thema: wat kunnen wij leren

van de filosofieën uit het Oosten dat in onze westerse filosofieën te weinig of helemaal niet is te vinden, en waarom wordt er in het Westen aan de oosterse filosofieën betrekkelijk weinig aandacht besteed, terwijl we toch op weg lijken te zijn naar een mondiale cultuur. De serie bestaat uit vier lezingen, gevolgd door een symposium dat mede in het teken zal staan van de eerste lustrumviering van de Stichting Filosofie Oost-West. In de voordrachten en op het symposium komt de meerwaarde van de verschillende oosterse filosofieën aan de orde, te weten: het boeddhisme (India, Tibet), het hindoeïsme (India), het taoïsme (China) en de Islam (Arabische wereld).
Data: maandagavonden 4, 11, 18, 25 oktober en 1 november.
Plaats: Senaatszaal van het Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht.
Tijd: 20.00 - 22.00 uur.

Lezingenserie over quantummechanica

Data: maandagavonden 8, 15, 22 en 29 november.
Plaats: Senaatszaal van het Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht.
Tijd: 20.00 - 22.00 uur.

Verenigingen

Lustrum USKO Oproep oud-leden

In het jaar 2000 viert het Utrechts Studenten Koor en Orkest haar 55-jarig bestaan. En dat betekent ook feest voor de oud-leden! Een van de activiteiten is een concert, met als deelnemers zowel voormalige als huidige USKO-leden, voorafgegaan door een gezellig weekend repeteren. Bovendien zijn er plannen om de oud-leden meer bij het huidige USKO te betrekken, bijvoorbeeld door elk jaar een aantal nieuwsbrieven te sturen, eventueel tegen een kleine vergoeding. Daarom wordt het oud-ledenbestand op dit moment weer bijgewerkt. Bent u ooit lid geweest van het USKO, wilt u meer weten van onze plannen en denkt u dat wij uw huidige adres niet hebben, dan kunt u de juiste gegevens (naam, adres, welke stem- of instrumentgroep, jaren van lidmaatschap, wel of geen interesse in nieuwsbrief) sturen naar:
Myriam Schulze
Willem Schuylenburglaan 76
3571 SL Utrecht

ISA Oproep oud-leerlingen luchtrecht

van mw. dr. I.H.Ph. Diederiks-Verschuur
Eind 1998 is door en voor oud-leerlingen van mw. Diederiks, emeritus hoogleraar lucht- en ruimterecht, de Stichting ISA (International Society for Air and space law) opgericht. Het bestuur bestaat uit oud-leerlingen, voorzitter is prof. mr. P.P.C. Haanappel, hoogleraar luchtrecht aan de UL. Beschermvrouwe is mw. Diederiks. Doelstellingen van de stichting zijn het onderhouden en bevorderen van persoonlijke en wetenschappelijke contacten met en tussen alumni en het deelnemen aan activiteiten ten behoeve van de uitreiking van de (Kluwer) Diederiks - Verschuur prijs. In november dit jaar zal de tweede bijeenkomst worden gehouden met wederom een actueel thema. Voor het bestaan van de stichting zijn in eerste instantie de oud-leerlingen essentieel. Degenen die in 1998 geen uitnodiging hebben ont-

vangen, worden verzocht contact op te nemen met:

ISA, pla prof. Haanappel
faculteit der Rechtsgeleerdheid
Postbus 9520
2300 RA Leiden
e-mail rroos@gironet.nl.
Het budget van de ISA wordt gevormd door sponsoring en donaties. Rekeningnummer van de ISA is: ABN/AMRO 52 45 66 887.

Lustrum de Solleysel

De veterinaire studentenrijvereniging "de Solleysel" viert in september 1999 haar lustrum met als thema: "A horse, a horse, my kingdom for a horse". Op donderdag 23 september is er een monsterbaanfeest en op zaterdag 25 september een buitendag op het faculteitsterrein. Kaartverkoop tegen die tijd bij het hoofdgebouw van Diergeneeskunde. Iedereen is van harte welkom.

Expositie UVSV/NVVSU 'Kijk op de club'

Zie onder Universiteitsmuseum.

Universiteitswinkel Solaris

Universiteitswinkel Solaris

'Het meest geliefd zijn die geschenken welke hun waarde ontlend aan de persoon van de gever'. Dit zijn de woorden van de Romeinse dichter Ovidius. Het geven van geschenken is een eeuwenoude traditie en komt in vrijwel elke cultuur voor. Zo ook binnen de Universiteit Utrecht. Speciaal voor medewerkers, studenten, alumni en bezoekers werd in 1997 een Universiteitswinkel in het leven geroepen. De winkel, beter bekend als Solaris, ontwikkelt relatiegeschenken exclusief met Universiteitslogo.

Bezoekers van Solaris kunnen een aantal nieuwe artikelen verwachten. Naast zilveren manchetknopen zijn er vanaf nu ook vergulde manchetknopen in een mooie bordeauxrode geschenkdoos. Eveneens exclusief is de pennenset van mat stalen vulpen en ballpoint. De penpunt en clip zijn verguld en op de houder is het logo van de Universiteit gegraveerd. Op veler verzoek komen de bierglazen terug in het assortiment. De nieuwe stropdassen die in februari uitkwamen waren in zeer korte tijd uitver-

kocht, maar binnenkort liggen ze weer in de winkel, evenals de parkerpennen (bordeauxrood en blauw) en visitekaarhouders. Laat uw licht eens schijnen op het Universitaire Sol-logo! Solaris heeft een kaarslichtje gemaakt met een Engelse en Nederlandse uitleg van het Latijnse devies 'Sol iustitiae Illustrat nos'. Een leuk cadeau voor een aankomende student binnen de familie of een buitenlandse gast! Bent u benieuwd naar onze andere producten? Wij kunnen u een lijst met prijzen toesturen of faxen.

Ook kunt u artikelen telefonisch of per fax bestellen.

Solaris, Drift 13, maandag t/m vrijdag 13:00 - 17:00; tweede verkooppunt: receptie in het Bestuursgebouw aan de Heidelberglaan 8 (dagelijks) (Solaris gaat deze zomer verhuizen naar het Academiegebouw. Voor de exacte verhuisdatum en bezoektijden van de winkel raden wij u aan even contact op te nemen met Solaris.)
telefoon: (030) 253 60 53
fax: (030) 253 60 10
e-mail: Solaris@pobox.accu.uu.nl

Faculty Club

De Faculty Club, de 'huiskamer' van de Universiteit Utrecht in de binnenstad, is er ook voor alumni. Als lid kunt u van maandag t/m vrijdag van 11.00 uur tot 21.00 uur terecht, om te eten en drinken, en om te bijlarten. Ook de tuin en voorzieningen als internet en fax staan tot uw beschikking. De Sterrekamer en de Kanunikkenkamer zijn voor iedereen te huur (voor bijvoorbeeld een seminar of een diner), maar

leden van de Faculty Club genieten 60% korting op de huur van deze kamers. Wanneer men ook van de catering gebruik maakt, krijgt men daarop nog eens 50% korting op de huur. De kosten van een lidmaatschap bedragen f 150,- per jaar. Voor meer informatie en opgave: *J. Bonenkamp, gastheer / clubmanager Faculty Club, Achter de Dom 7, 3512 JN Utrecht telefoon: (030) 253 99 10*

Faculty Club Helios, Achter de Dom.

Universiteitsmuseum

Sinds het voorjaar zijn er in het Universiteitsmuseum Utrecht weer twee nieuwe tentoonstellingen: 'Je geld of je leven. Twee eeuwen ziekte en zorg in Nederland' (t/m 27 november '99) en 'Kijk op de club', 100 jaar UVSV/NVVSU (t/m 2 april 2000). 'Kijk op de club' biedt een historisch overzicht van het Utrechtse studentenleven in deze eeuw. Ook een bezoek aan het onlangs geopende Jeugdlab, zie het vorige nummer van Illuster, is de moeite waard.

Twee eeuwen ziekte en zorg in Nederland

Wie in 1800 een been brak, liep grote kans levenslang invalide te blijven. Botten groeiden vaak scheef vast of groeiden langs elkaar. In het ergste geval moest het been geamputeerd worden. Zonder verdoving. Tweehonderd jaar later, na de uitvinding van het gipsverband, de röntgenfoto en de antibiotica, is dat niet meer denkbaar. Door de enorme vooruitgang in de medische wetenschap is de

kwaliteit van het leven sterk verbeterd. En, belangrijk, de moderne gezondheidszorg is in Nederland niet alleen voor rijke mensen, maar ook voor de minder bedeelden toegankelijk.

De tentoonstelling 'Je geld of je leven. Twee eeuwen ziekte en zorg in Nederland' laat het verschil zien tussen vroeger en nu. Vier 'gevallen': botbreuken, tuberculose, transplantaties en ouderdomsziekten, maken duidelijk hoe (pijnlijk en langdurig) het was om tweehonderd jaar geleden een behandeling te ondergaan. Welke cruciale vindingen betekenden een keerpunt in de genezing, behande-

Operatiekamer 1916 in Utrecht

ling en kans op overleven? En hoe gaat het er tegenwoordig aan toe in moderne ziekenhuizen?

Ook de rol en geschiedenis van het ziekenfonds komen in de tentoonstelling aan bod. Want waar kwam het geld vandaan als je in 1900 de vliegende tering had en eindeloos op bed moest liggen? En wat kost een niertransplantatie tegenwoordig? Zal de samenleving de solidariteit blijven opbrengen om de stijgende premies zonder morren te betalen? Vragen die de bezoeker in de tentoonstelling krijgt voorgeschiedeld. Daarnaast is er uiteraard veel te zien. Van antieke gehoorapparaten tot moderne operatiekamers en natuurlijk vele ziekenfondsbilletjes.

Kijk op de club UVSV/NVVSU

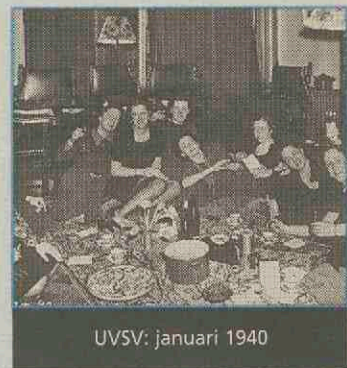
In 1899, toen het nog niet zo gewoon was dat vrouwen gingen studeren, werd in Utrecht een vrouwelijke studentenvereniging opgericht: O.N.S. (Ontspanning na Studie). In het prille begin werden vanuit het hart van de vereniging, de 'theekamer', aarzelend enkele lezingen georganiseerd. Al spoedig

ontstonden er subverenigingen die actief waren op het gebied van sport, toneel en zang. In 1904 werd de verenigingsnaam veranderd in Utrechtse Vrouwelijke Studenten Vereniging, UVSV.

In de jaren vlak voor de eerste wereldoorlog vond binnen de club een heftige discussie plaats over de beide doeleinden van de vereniging: debat en gezelligheid. De discussie keerde regelmatig terug, uiteindelijk sloeg de balans door naar gezelligheid. De UVSV vond, en vindt nog steeds, dat de vrouw in de maatschappij als gelijkwaardige partner en beroepsbeoefenaar moet worden gezien.

De tentoonstelling schetst hoe de vereniging naast organisator van activiteiten een ontmoetingsplaats voor leden werd, eerst met thee en later aan de bar. Deze gezelligheid komt naar voren in foto's, persoonlijke verslagen en attributen. Natuurlijk wordt ook de kennismakingstijd (het novitiat) belicht, als vast onderdeel van het verenigingsleven gedurende al die jaren, en is er aandacht voor activiteiten in de subverenigingen. Twee fraaie baljaponnen uit de collectie van het

Centraal Museum brengen de bezoeker in de sfeer van het Utrechtse vrouwelijke studentenleven uit de jaren vijftig. Een portret en uitspraken van vijf prominente verenigings("club")leden ten slotte laten zien welke rol de UVSV/NVVSU heeft gespeeld in hun ontwikkeling en maatschappelijke positie.

UVSV: januari 1940

Universiteitsmuseum Utrecht
Lange Nieuwstraat 106, Utrecht
Openingstijden: di t/m zo van
11.00 - 17.00 uur.

Toegangsprijzen: studentenkaart,
pas 65+, CJP en tot 18 jaar: f 3,75;
vanaf 18 jaar f 7,50; MJK gratis.
Bereikbaar met bus 2122 vanaf
Utrecht CS.

Opening academisch jaar '99

Ieder jaar opent de Universiteit Utrecht het nieuwe academisch jaar met een plechtige academische zitting. Nu gebeurt dat op maandag 30 augustus in de Domkerk, om 16.00 uur. Het programma is gewijd aan nieuwe interessante ontwikkelingen binnen de Universiteit Utrecht op het gebied van onderwijs en onderzoek. Dit jaar zijn dat vooral de opleiding Economie, die in het nieuwe academische jaar voor het eerst als volwaardige opleiding van start gaat, en de koppeling van de β -disciplines in een β -waaier. Naast de voorzitter en de rector wordt het woord gevoerd door prof. dr. J.G. Lambooy van de opleiding economie.

Ook alumni zijn hartelijk welkom bij deze zitting, tot een maximum van 80 personen. U dient zich tevoren aan te melden. U krijgt dan eind augustus een toegangsplaats toegezonden.

Aanmeldingen kunt u sturen naar: Kabinetszaken Universiteit Utrecht, Bestuursgebouw, Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht.

De Universiteitsbibliotheek

De Universiteitsbibliotheek kent, naast studenten en medewerkers van de Universiteit Utrecht, ook zeer veel externe leners. Zo blijft de universiteitsbibliotheek ook voor alumni toegankelijk. De lenerspas, die f 50,- per jaar kost, biedt toegang tot de Bibliotheek Wittevrouwenstraat en de faculteitsbibliotheek. In een volgende uitgave van Illuster zal uitgebreider worden ingegaan op de dienstverlening van de UBU. Voor inlichtingen zie onderstaande adressen.

Universiteitsbibliotheek Utrecht
Wittevrouwenstraat 7-11
Postbus 16007, 3500 DA Utrecht
(030) 253 66 00 www.library.uu.nl/
Bibliotheek Aardwetenschappen
Budapestlaan 4, (030) 253 49 94
Bibliotheek Centrum Uithof
(sociale wetenschappen, godgeleerdheid, wijsbegeerte, ruimtelijke

wetenschappen, didactiek) Heidelberglaan 2, (030) 253 20 99
Bibliotheek Diergeneeskunde
Yalelaan 1, tel. (030) 253 46 03
Bibliotheek FSB
Padualaan 8, (030) 253 28 77
(biologie & scheikunde)
Sorbonnelaan 16, (030) 253 67 53
(farmacie)

Juridische Bibliotheek
Hoogt 13, (030) 253 70 89
Letterenbibliotheek
Drift 27, (030) 253 62 00
Medische Bibliotheek
Heidelberglaan 100, (030) 250 80 87
Lundlaan 6, (030) 250 43 83
(leeszaal WKZ)
Bibliotheek Natuur- en Sterrenkunde
Princetonplein 5, (030) 253 29 57
Bibliotheek Wiskunde en Informatica
Budapestlaan 6, (030) 253 15 33
(wiskunde) Padualaan 14,
(030) 253 14 54 (informatica)

Abonnement op het U-blad

Abonnement U-blad

Ik neem een abonnement op het U-blad:

Naam: _____

Straat: _____

nr: _____
Postcode en woonplaats: _____

Alumni die regelmatig op de hoogte willen blijven van het reilen en zeilen van de Universiteit Utrecht, kunnen tegen geringe kostprijs een abonnement nemen op het U-blad. Sinds dertig jaar het wekelijks verschijnende periodiek van de UU. Een abonnement kost f 75,- voor een hele jaargang (van augustus tot en met juni). U kunt zich abonneren door onderstaande bon in te vullen en deze op te sturen naar: Redactie U-blad t.a.v. Abonnementadministratie, Postbus 85.232, 3508 AE Utrecht. U ontvangt dan vanzelf een rekening thuis. Overigens is het U-blad ook te raadplegen via internet: ublاد.warande.uu.nl

Opening academisch jaar

Ik wil aanwezig zijn bij de opening van het academisch jaar op 30 augustus en ontvang graag een uitnodiging voorpersonen:

Naam: _____

Straat: _____

nr: _____
Postcode en woonplaats: _____

Onderwijs voor afgestudeerden

De Universiteit Utrecht biedt veel meer dan de 'gewone' dag- en deeltijdopleidingen: postacademisch en postdoctoraal onderwijs, contractonderwijs en open cursussen. In deze bijlage een overzicht van het aanbod in het najaar (voor zover bekend op dit moment).

Postacademisch onderwijs Cursussen of opleidingen waarvoor in het algemeen als toegangseis geldt dat deelnemers een opleiding aan een universiteit of hogeschool hebben afgerond, of werkzaam zijn op dat niveau.

Postdoctoraal onderwijs Cursussen of opleidingen waarvoor als toegangseis geldt dat deelnemers een universitaire opleiding hebben afgerond.

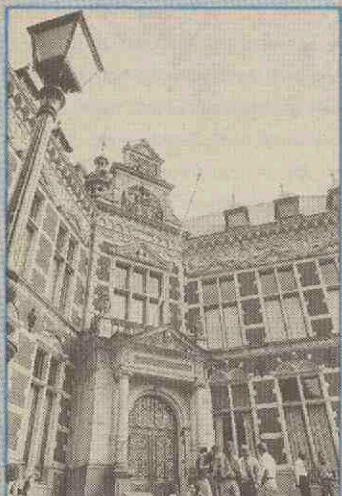
Contractonderwijs (ook wel 'aanschuifonderwijs' genoemd) Onderdelen uit het reguliere universitaire onderwijsaanbod kunnen zonder inschrijving als student worden gevolgd. Meestal is bepaalde voorkennis gewenst, maar niet verplicht. De deelnemers betalen per cursus of cluster van cursussen. Er is geen verplichting om tentamen te doen. In veel gevallen is het mogelijk een toets af te leggen en/of een deelnamecertificaat te ontvangen.

Open cursussen Open cursussen zijn voor iedereen toegankelijk; een vooropleiding is niet vereist. Een open cursus heeft vaak een beperktere duur dan de bovengenoemde onderwijsvormen en valt, anders dan het contractonderwijs, buiten het reguliere onderwijsprogramma.

Faculteit Godgeleerdheid

Pastoraal Psychologische Leergang

De leergang is bestemd voor pastores in het veld en beoogt het geven van voortgezette pastorale vorming, gericht op de verwerving van theoretische en praktische inzichten in de moderne pastorale psychologie en theologie.
Data: van half september tot begin april, één maal in de twee weken op donderdag en vrijdag.
Tijdstip: donderdag van 11.00 uur - 17.15 uur, vrijdag van 11.00 uur - 16.15 uur.
Duur cursus: twee jaar.
Docent: coördinator/docent is mw.dr. C.G. Vergouwen; voorts zijn er docenten en supervisors van de betreffende vakgebieden.
Locatie: De Uithof, Utrecht.
Kosten: jaarlijks 1.750 gulden.

exclusief 150 gulden voor een tweedaagse volledig verzorgde openingsconferentie.
Meer informatie: faculteit Godgeleerdheid, (030) 253 19 78.

Faculteit Letteren

Bij de faculteit Letteren kunnen cursussen op universitair niveau worden gevolgd in de vorm van contractonderwijs. De cursist schuift aan bij reguliere studenten. Het is mogelijk toetsen af te leggen en daarvoor certificaten te behalen. Een standaardcursus heeft een studiebelasting van 160 uur.

Een greep uit de 600 titels: Algemene Literatuurwetenschap, Algemene Taalwetenschap, Duits, Engels, Frans, Theater-, film en televisiewetenschap, Geschiedenis en Mediëvistiek, Italiaans, Keltisch, Kunstgeschiedenis, Muziekwetenschap, Arabisch, Nieuwperzisch en Turks, Nederlands, Portugees, Russisch, Spaans, Vrouwenstudies.
Duur cursus: zes weken.
Tijdstip: bij de opleidingen.
Geschiedenis en Nederlands is het mogelijk cursussen in de avonden te volgen, de andere opleidingen verzorgen alleen cursussen overdag.
Kosten: 300 gulden per standaardcursus.
Meer informatie: van elke opleiding is een contractantonderwijs-

brochure beschikbaar met daarin een selectie uit het cursusaanbod en een beschrijving van de inschrijvingsprocedure, kosten e.d.
Brochures met het aanbod voor het cursusjaar 1999 - 2000 zijn vanaf 1 juli 1999 op te vragen bij het StudiePunt Letteren, Drift 8, 3512 BS Utrecht, (030) 253 62 85. Het StudiePunt is van maandag t/m vrijdag geopend van 10.00-16.00 uur. In de vakantieperiode (12 juli-13 augustus) is het StudiePunt geopend van 10.00-12.00 uur.

Faculteit Rechtsgeleerdheid

Het bureau voor Juridisch Post Academisch Onderwijs biedt de mogelijkheid tot professionele nascholing.

Belastingrecht

Pensioenregelingen voor d.g.a.'s en bedrijfsdirecties.

Bestuurs (proces)recht

Algemene beginselen behoorlijk bestuur; Capita Selecta Algemene Wet Bestuursrecht; Europees Bestuursrecht; Ruimtelijk Bestuursrecht / Ruimtelijke Ordening; Waterstaats- en waterschapsrecht.

Burgerlijk (proces) recht

Basiscursus Huurrecht Woonruimte; Recente Jurisprudentie Verbintenissenrecht; Recente Jurispruden-

tie Zekerheden; Actualiteiten Verzekeringsrecht; Actualiteiten Intellectuele Eigendom; Ondernemingsrecht; Erfrecht.

Sociaal recht

Actualiteiten Arbeidsrecht; De gevolgen van het EG-recht voor het Nederlandse Sociaal Zekerheidsrecht.

Strafrecht

Bijzondere opsporingsbevoegdheden.

Overig

Adviesvaardigheden voor advocaten; De Patroon als Coach; Nieuw Recht I, in samenwerking met de Nederlandse Orde van Advocaten; Presenting in English for Lawyers, in samenwerking met het James Boswell Instituut.

Docenten: docenten van de faculteit Rechtsgeleerdheid in samenwerking met externe, veelal in de praktijk werkzame juristen
Contactpersoon: Juridisch PAO, (030) 253 70 21/ 253 70 22
Meer informatie: brochure en website: www.law.uu.nl/pao.

Faculteit Ruimtelijke Wetenschappen

Bij het Centrum voor Postdoctoraal Onderwijs (CPO) is het postdoctorale onderwijs en het contractonderwijs ondergebracht op het gebied van sociale geografie, planologie, internationale economie en economische geografie, fysische geografie, planologie en milieukunde. Ook de nascholing van aardrijkskundeleraren is een onderdeel van het CPO.

Postdoctoraal onderwijs

Geoinformatics, cartography and visualisation (MSc)

Samen met het ITC in Enschede biedt het CPO afgestudeerde (GIS)cartografen de mogelijkheid om een MSc diploma Geoinformatics, cartography and visualisation te behalen. Het programma betreft contractonderwijs bij het ITC en biedt deelnemers de mogelijkheid de GIS-cartografie studie theoretisch verder te verdiepen, meer ervaring op te doen met kartografische en multimedia-programma's en te werken met geïntegreerde geoinformatie-productielijnen, waarin ook de verwerving van de informatie (remote sensing) betrokken wordt. Cursusperiode: vier blokken van

drie maanden waarbij in de eerste twee blokken zeven modules van drie weken moeten worden gevolgd. Daarnaast zijn er computerpractica. Voor onderzoek en rapportage ten behoeve van de thesis staan zes maanden gereserveerd. Zowel voor de colleges als voor de thesis en de examens is Engels de voertaal.

Data: het programma start in augustus 1999. Het volgende instroommoment is januari 2001
Tijdstip: overdag. Duur cursus: een jaar (of in deeltijd twee jaar).
Docent: modulair onderwijs: staf ITC. Thesisbegeleiding: staf ITC en staf FRW. Locatie: Enschede. Kosten: 5.000 gulden.

Ruimtelijke mobiliteit vanuit vervoersgeografisch en -planologisch perspectief

Oplossingen voor verkeers- en vervoerproblemen als congestie en milieuschade worden vaak primair gezocht in de infrastructuur- prijs- en technologiebeleid. In toenemende mate wordt duidelijk dat ook vanuit de ruimtelijke ordening een bijdrage aan de oplossing geleverd kan worden. Deze cursus richt zich op de vraag hoe het gedrag van personen en huishoudens samenhangt met de ruimtelijke inrichting, en hoe via ruimtelijk beleid personenmobiliteit is te sturen en daarmee een bijdrage aan de verkeersproblemen kan worden geleverd. De cursus bestaat uit hoor- en werkcolleges en practica. De cursus staat open voor onderzoekers die hun kennis en vaardigheden op het gebied van de relatie tussen ruimtelijke ordening en verkeer en vervoer willen verbreden en verdiepen en beleidsambtenaren die in hun werk te maken hebben met de relatie tussen verkeer en ruimtelijke ordening.

Onderwerpen:

- ▶ Locatiegedrag van personen en huishoudens op de woning- en arbeidsmarkt, in samenhang met het verplaatsingsgedrag
 - ▶ Relatie tussen verstedelijkingsvormen en locatie- en verplaatsingsgedrag
 - ▶ Bereikbaarheid en bereik; de relatie tussen ruimte en infrastructuur enerzijds, en bereikbaarheid anderzijds
 - ▶ De rol van openbaar vervoer in relatie tot de ruimtelijke ordening in oplossingen voor bereikbaarheids- en milieuproblemen
 - ▶ Besluitvorming rond infrastructuur en verstedelijking
- Data: april - mei. Start: april 2000
Cursusduur: vijf dagen, verdeeld over twee maanden. Docenten: dr.

F. van Dam, dr. M. Dijkstra, dr. J. Ritsma van Eck, dr. T. Spit, prof. dr. B. van Wee, gastdocenten. Locatie: Utrecht. Kosten: 3.500 gulden.

Fysische geografie van Nederland

Het doel van deze cursus is het verwerven van kennis van en inzicht in de fysisch-geografische ontwikkeling van Nederland, en de relatie tussen de fysisch-geografische landschapscomponenten in de verschillende fysisch-geografische regio's, met inbegrip van de invloed van de mens op het landschap. In het college worden de fysisch-geografische landschappen van Nederland behandeld. In het eerste deel staat de ontstaansgeschiedenis van Nederland centraal; daarbij wordt vooral aandacht besteed aan de (kwartair-)geologische opbouw van Nederland en de reliëfontwikkeling (geomorfologie). In het tweede deel van het college wordt de fysische geografie van Nederland per regio behandeld. Daarbij ligt de nadruk op de samenhang tussen de fysisch-geografische componenten in het Nederlandse landschap: reliëf, ondergrond, bodem, water, landgebruik en begroeiing en de invloed van de mens. Tijdstip: nog niet bekend. Duur cursus: vier weken, 20 uur hoorcollege. Docenten: dr. H.J.A. Berendsen. Locatie: Utrecht. Kosten: 2.500 gulden.

Cursus modelleren in ruimte en tijd binnen geografische informatie systemen

Dit is alweer de zevende editie van de cursus modelleren in ruimte en tijd binnen GIS. Vorige edities hebben een breed publiek getrokken uit binnen- en buitenland. Doel van de cursus is het verschaffen van een theoretische en praktische basis voor het modelleren (in ruimte en tijd) van landschappelijke processen met een Geografisch Informatie Systeem (GIS). In de cursus komen onder meer de volgende zaken aan de orde:

- Gegevensverzameling en het opzetten van een database voor deterministische landschappelijke modellen;
- Deterministische modellering van landschappelijke processen als een wetenschappelijke activiteit: modelstructuur identificatie, calibratie en validatie, fouten in modelresultaten;
- Computer technologische aspecten van landschapsmodellering: Geografische Informatie Systemen en de constructie van deterministische landschappelijke modellen met de

Dynamic Modelling language. De rest van de week wordt besteed aan computerpractica aan de hand van voorbeelden, opgaven en eigen modellen een beeld te krijgen van de toepassing van ruimtelijke dynamische modellen. Tijdens de computerpractica wordt het software pakket PCRaster gebruikt. Dit pakket, ontwikkeld op de Universiteit Utrecht, bevat een dynamische modelleertaal, geostatistische functies en GIS functies. Een beperkte versie ter evaluatie van de software is inbegrepen in het cursusmateriaal. De cursus staat open voor landschapskundige onderzoekers, die behoefte hebben aan training in GIS en landschapsmodellering op een inleidend niveau, mensen met ervaring op het gebied van landschapsmodellering die hun theoretische kennis willen opfrissen en mogelijk geïnteresseerd zijn in het gebruik van de Dynamic Modelling language in hun eigen onderzoek en mensen die nu met statische GIS'en werken en kennis willen maken met het gebruik van dynamisch spatio-temporeel GIS. Het cursusmateriaal is Engelstalig. Indien er buitenlandse deelnemers zijn is de voertaal tijdens de cursus Engels.

Data: 11-15 oktober 1999. Duur cursus: vier weken, 20 uur hoorcollege en computerpractica. Tijdstip: 9.00 - 17.00 uur. Docenten: prof. dr. Peter A. Burroughs en anderen. Locatie: Utrecht. Kosten: 2.400 gulden (1.700 gulden voor AIO's) incl. lunches.

Meer informatie en aanmelden: PCRaster / faculteit Ruimtelijke Wetenschappen, postbus 80115, 3508 TC Utrecht, (030) 253 27 68, fax (030) 253 11 45, email: pcraster@geog.uu.nl, website: www.geog.uu.nl/pcraster.html.

Contractonderwijs

Bij het Centrum voor Postdoctoraal Onderwijs van Ruimtelijke Wetenschappen kunnen bijna alle cursussen van het reguliere onderwijsprogramma (behalve excursies en individueel begeleidde onderdelen) als contractonderwijs worden gevolgd. De externe cursisten volgen samen met de studenten het onderwijs. Het betreft dus altijd dagonderwijs in Utrecht. De enige voorwaarde voor deelname is dat er genoeg plaats moet zijn bij de betreffende cursus. Het totale onderwijsaanbod van de faculteit staat vermeld in de studiegidsen van de opleidingen, die verkrijgbaar zijn via het CPO. Hieronder volgen per opleiding enkele voorbeelden van cursussen

die voor externe cursisten interessant kunnen zijn:

Sociale geografie

Geo-Informatiekunde (Geografische Informatie Systemen/GIS); Training analytisch GIS-pakket; Commercieel vastgoed; Landgebruiksplanning; Historische cartografie; Historische geografie; Demografie; Volkshuisvesting; Ruimtelijke informatica; Vervoersgeografie en -planologie; Regionale ontwikkeling in Europa; Regionale ontwikkeling in de derde wereld.

Planologie

Spel- en spelregels in de ruimtelijke planning.

Fysische geografie

Hands on GIS.

Milieukunde

Environmental impact assessment (MER); Nature conservation and ecosystem restoration; Milieu, samenleving en beleid; Milieubeleid in internationale context; Milieumanagement en ketenbeheer.

Internationale economie en economische geografie

Bedrijf en omgeving Concurrentiekracht van landen en organisaties; Ruimtelijke economie.

Kosten van het contractonderwijs: afhankelijk van het onderwerp en van de studiebelasting. Een gemiddelde cursus van een maand (160 studiebelastingsuren = 4 studiepunten) kost tussen de 800 en 1.000 gulden. Meer informatie: een brochure met het aanbod van het studiejaar 1999/2000 (verschijnt juli/augustus 1999)

Aanmelding: Centrum voor Postdoctoraal Onderwijs (CPO), faculteit Ruimtelijke Wetenschappen Postbus 80115 3508 TC Utrecht, (030) 253 59 41, fax (030) 253 59 38, email m.korpel@geog.uu.nl, internet: www.geog.uu.nl

Faculteit Scheikunde

Infrared Spectroscopy International Course

The aim of this course is to familiarise participants with the capabilities and limitations of infrared spectroscopy, and to discuss how this technique can be successfully applied. It has proved to be beneficial to starters as well as to spectroscopists with experience. Data: 16 t/m 20 augustus 1999. Tijdstip: 9.00 - 17.00. Duur cursus: 1 week. Docent: prof. dr. J.H. van der Maas, e.a., dr. T. Visser (RIVM)

Kosten: 2.350 gulden (inclusief cursusmateriaal, koffielunch, lunch en een cursusediner).

Interpretation of Infrared Spectra

This course consists of interactive computer lessons specifically designed to contain effective teaching of basic principles, and providing a continuous feed back to the student, allow for different rates of progress.

Data: voor- en najaar. Tijdstip: 9.00 - 17.00. Duur: 2 dagen. Docent: prof. dr. J.H. van der Maas, e.a.. Kosten: 1.350 gulden (inclusief lunch and reference book).

Vibrational Spectroscopy on Polymers

Infrared spectroscopy can be extremely effective in polymer analysis, provided one is familiar with the preparation techniques and the peculiarities typical for polymers. The course consists of lectures, experimental and interpretation sessions.

Cursusdata: voor- en najaar. Tijdstip: 9.00 - 17.00. Duur: 2 dagen. Docent: prof. dr. J.H. van der Maas, e.a.. Kosten: 1.425 gulden (inclusief lunch).

Quantitative Vibrational Spectroscopy

This course focuses on theoretical and practical aspects of applying vibrational spectroscopy in a quantitative way. It consists of lectures, interspersed by experimental and computer sessions.

Cursusdata: voor- en najaar. Tijdstip: 9.00 - 17.00. Duur cursus: 2 dagen. Docent: prof. dr. J.H. van der Maas, e.a.. Kosten: 1.470 gulden (inclusief lunch). Locatie: faculteit Scheikunde, sectie Vibratiespectroscopie, Wentgebouw, Sorbonnelaan 16, Utrecht

Meer informatie: faculteit Scheikunde, Jos de Kooker, Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht (030) 253 37 93.

Faculteit Wijsbegeerte

De faculteit Wijsbegeerte biedt een opleiding Wijsbegeerte in voltijd en deeltijd. De filosofie in Utrecht bestaat uit drie onderwijs- en onderzoekgebieden: geschiedenis van de filosofie, praktische filosofie en de theoretische filosofie. Onderstaande cursussen kunnen door contractanten gevolgd worden. Het zijn cursussen op propedeuseenniveau. Er bestaat de mogelijkheid voor cursisten met de juiste voorkennis om cursussen op basisdoctoraal- of doctoraalniveau te volgen.

Logica I

Beoogd wordt de student vaardigheid te geven in het hanteren van symbolisme, het logisch analyseren van zinnen en redeneringen en het onderzoeken of gegeven redeneringen geldig zijn of niet. Aanvang onderwijs in de week van 6 september. Tijdstip: overdag. Duur cursus: zes weken.

Inleiding tot de wijsbegeerte van de oudheid

Een systematische inleiding in de geschiedenis van de Wijsbegeerte van de Oudheid. De hoofdthema's die in historisch verband bekeken worden zijn: Natuurfilosofie en Ontologie, Kennisleer en Logica en Ethiek en Politieke Filosofie. De cursus start in de week van 6 september. Tijdstip: overdag en 's avonds (di 19.00 - 22.00 uur). Duur cursus: zes weken.

Inleiding wijsgerige ethiek

Deze cursus biedt een inleiding in het vak ethiek. Onderdelen die aan de orde komen zijn: Het begrip moraal en relativisme, Klassieke ethische theorieën, Onderwerpen uit de Sociale ethiek en Het rechtvaardigen van morele oordelen en het probleem van feiten en waarden. De cursus start in de week van 2 november. Tijdstip: overdag. Duur cursus: zes weken.

Inleiding tot de Wijsbegeerte van de Middeleeuwen

In het college zullen aan de orde komen: de continuïteit Oudheid-Middeleeuwen m.b.t. de kennis-theorie, de semantiek en de metafysica, de eigen bijdrage van de middeleeuwen op deze gebieden en de relevantie daarvan voor de nieuwere en hedendaagse wijsbegeerte. Aanvang onderwijs in de week van 2 november. Tijdstip: overdag en 's avonds (di 19.00 - 22.00 uur). Duur cursus: zes weken.

Contactpersoon: de studieadviseur, 2531831, e-mail: studie-adv-

trie en overige professionals met als tak veiligheidsbewaking van geneesmiddelen. Na afronding van de cursus zijn de deelnemers in staat binnen het bedrijf waar zij werkzaam zijn een actieve bijdrage te leveren aan postmarketing surveillance.

Data: de opleiding wordt door- gaans 1 x per jaar aangeboden. Tijdstip: waarschijnlijk najaar 1999. Duur: 4 dagen onderwijs binnen 1 maand en een terugkomdag enkele maanden later. Kosten: 3.750 gulden.

Locatie van alle opleidingen bij de Netherlands School of Public Health: vooral de NSPH, Admiraal Helfrichlaan 1 in Utrecht, maar ook wordt bij enkele opleidingen een aantal weken onderwijs gevolgd bij het NIHES te Rotterdam. Contactpersoon van de NSPH: mw. A.G. Rensma, postbus 8080, 3503 RB Utrecht, (030) 291 32 32, e-mail: nsph@nsp.nl Meer informatie: een algemene brochure en een internetsite zijn in voorbereiding. Specifieke opleidingsinformatie is op aanvraag verkrijgbaar. Aanmelding: door een aanmeldingsformulier aan te vragen

Centrum voor Biostatistiek

Het Centrum voor Biostatistiek is een samenwerkingsverband van de faculteiten Biologie, Diergeneeskunde, Farmacie en Geneeskunde, waarvan de faculteit Biologie penvoerder is. Het Centrum verzorgt voor deze faculteiten het onderwijs in de statistiek en het adviseert onderzoekers en studenten bij de opzet van hun onderzoek, de statistische analyses en publicaties. Deze onderwijs- en adviestaken kunnen ook worden verricht voor anderen buiten deze faculteiten.

Statistische methodologie voor onderzoekers

Behandeld wordt een aantal veelvoorkomende statistische methoden en technieken: beschrijvende

statistiek, toetsen en schatten, regressie (simpele regressie, multi-pele regressie, logistische regressie), proefopzetten en variantie-analyse, verdelingsvrije methoden, chi-kwadraat analyse van kruistabellen, overlevingsstatistiek (Kaplan-Meier curve)

Data: tiendaagse cursus, driemaal per jaar: maart/april, juni/juli en november/december. Maximaal aantal deelnemers per cursus: 25 Tijdstip: colleges vinden plaats in de ochtend gevolgd door (computer)practica in de middag met voorbeelden uit de praktijk Docent: medewerkers van het Centrum voor Biostatistiek Locatie: De Uithof, Universiteit Utrecht. Kosten: (met uitzondering van aioloio's van de faculteiten Biologie, Diergeneeskunde, Farmacie en Geneeskunde) 1.500 gulden Contactpersoon: dr. Ir. J. A. J. Faber, Padualaan 14, 3584 CH Utrecht, tel. (030) 253 14 55, fax (030) 252 11 05, email j.a.j.faber@accu.uu.nl, secretariaat tel. (030) 253 39 03 Meer informatie: op de internetsite van het Centrum: <http://www.biol.ruu.nl/~biostat> Er is ook een folder over de cursus.

Hoger Onderwijs Voor Ouderen (HOVO)

Hoger Onderwijs Voor Ouderen (HOVO) Utrecht biedt in het najaar weer cursussen aan voor de leeftijdsgroep van 50 jaar en ouder.

De weg van de (christelijke) traditie; Godsdienst in het Oude Israel: een God alleen...?; Mensenrechten en de burger in de geschiedenis; Alexander de Grote; De Nederlandse economie in de twintigste eeuw; Grote Franse schrijvers en hun werk; De nieuwe eeuw; Actuele thema's in het strafrecht; Processen en patronen in de evolutie. De meeste cursussen hebben een theoretisch karakter. De cursussen zijn algemeen inleidend op het niveau van eerste en tweede jaar wetenschappelijk onderwijs. Docenten richten zich niet op allerlei details, maar zoeken verbanden met verschillende vakgebieden en schetsen een grote lijn. *Duur van de cursus: bijeenkomsten van 2 tot 3 uur, eenmaal per week gedurende 6 tot 12 weken Gemiddelde groepsgrootte: ongeveer 25, maar er zijn ook cursussen met tweemaal zoveel deelnemers Docent: docenten van de Universiteit Utrecht en van andere instellingen van hoger onderwijs in Utrecht en Driebergen Meer informatie: HOVO-secretariaat, Postbus 80125, 3508 TC*

Utrecht, 030 253 34 83. Daar is ook de gids aan te vragen met beschrijvingen van alle ca. 50 cursussen van HOVO Utrecht in het cursusjaar 1999/2000.

IVLOS

Het Interfacultair Instituut voor Lerarenopleiding, Onderwijsontwikkeling en Studievoordigheden (IVLOS) is een universitair instituut voor kwaliteitsverbetering van het onderwijs. De activiteiten van de ruim honderd IVLOS-medewerkers bestaan uit opleiding, training, onderzoek, advisering en ontwikkelwerk. Het IVLOS richt zich met name op het voortgezet en hoger onderwijs.

Postdoctorale lerarenopleiding, preservice-variant

Deze eerstegraads lerarenopleiding, waarin theorie en (stage)praktijk elkaar voortdurend afwisselen, is gericht op de verwerving van bekwaamheden en vaardigheden noodzakelijk voor de uitoefening van het beroep van leraar. *Start: augustus 1999. Duur: 1 jaar, fulltime. Locatie: Uithof en stageschool in de regio. Kosten: collegegeld (2816 gulden), materiaalkosten en reiskosten.*

Postdoctorale lerarenopleiding, Bilingual and International Teacher Education Programme

Tijdens de Engelstalige eerstegraads lerarenopleiding wordt m.n. aandacht besteed aan de ontwikkeling van bekwaamheden die nodig zijn om les te geven aan internationale (afdelingen van) scholen. Een schoolstage in het buitenland maakt deel uit van de opleiding. *Start: augustus 1999. Duur: 1 jaar, fulltime. Locatie: Uithof en school Kosten: collegegeld (2816 gulden), materiaal- en reiskosten.*

Postdoctorale lerarenopleiding, inservice-variant

Deze variant van de eerstegraads lerarenopleiding is bedoeld voor diegenen die reeds als (onbevoegd) docent bij een school voor voortgezet onderwijs werkzaam zijn. *Start: augustus 1999. Duur: 1 jaar, fulltime. Locatie: Uithof en school Kosten: collegegeld (2816 gulden), materiaal- en reiskosten.*

Culturele en Kunstzinnige Vorming 2

Voor het nieuwe vak in de tweede fase van het voortgezet onderwijs: Culturele en Kunstzinnige Vorming 2 biedt het IVLOS, tezamen met de Faculteit Letteren en de Hogeschool voor de Kunsten

Utrecht een tweejarige nascholingscursus aan, die aansluit bij de onderwijspraktijk.

Data: dinsdagmiddagen van 13.30 tot 17.00 uur. Locatie: nader vast te stellen in Utrecht. Kosten: 1750 gulden per jaar.

Het IVLOS verzorgt tal van cursussen en trainingen die in overleg met de deelnemers of de instelling (scholen voor voortgezet onderwijs, faculteiten van hogescholen en universiteiten) worden vastgesteld met betrekking tot vorm, tijd en plaats. Dit betreft het aanbod op de volgende terreinen.

Voortgezet onderwijs

- ▶ Thematisch cursusaanbod: tussen verzorgen en loslaten: vaardig omgaan met het geven van verantwoordelijkheid; teamleren (vijf bijeenkomsten); (vak)didactische trainingen.
- ▶ Personeelszorg: onder andere oriëntatiecursus voor begeleiders; opleidingen voor begeleiders van beginnende, nieuwe (ervaren) en invallende docenten; opleiding voor coördinatie en coaching van begeleidersteams.
- ▶ CVMO: het Centrum Voortgezet Montessori Onderwijs (ondergebracht bij het IVLOS) biedt verschillende cursussen aan voor docenten in (aspirant-) Montessorischolen.
- ▶ Activiteiten op het gebied van kwaliteitszorg.

Hoger onderwijs

- ▶ Cursussen voor docenten in het hoger onderwijs (van 2 tot maximaal 7 dagdelen), onder andere cursussen/modulen maken; maken van zelfstudiematerialen; informatie- en communicatietechnologie (ICT) in het onderwijs; oriëntatie op de onderwijspraktijk; presenteren; scriptiebegeleiding; tentamens maken en nakijken in vogelvlucht.
- ▶ Workshops (1 à 2 dagdelen), onder andere cursusontwikkeling; curriculumontwikkeling; leren leren; ICT; modulair onderwijs; presenteren en college geven.
- ▶ Voor lerarenopleiders verzorgt IVLOS rond 'Opleidingen voor opleiders' de volgende activiteiten: trainingen met open inschrijving; in-company trainingen; studiedagen; supervisietrajecten; advieswerk; onderzoek en onderzoeksondersteuning; expert-cursus praktijkgericht opleiden en begeleiden.

Contactpersonen van het IVLOS: voor voortgezet onderwijs: mw. R. Gompelman of mw. I. Buijs, (030) 253 21 94/253 37 76, R.Gompelman@ivlos.uu.nl, I.Buijs@ivlos.uu.nl voor hoger onderwijs: mw. W.

Algemene adressen illustrer

Utrechts Universiteitsfonds/Alumnibureau
Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 80 25 Fax: (030) 253 80 26
E-mail: ufonds@ufonds.uu.nl

Aardwetenschappen
Budapestlaan 4, 3584 CD Utrecht
Postbus 80021, 3508 TA Utrecht
(030) 253 50 50 Fax: (030) 253 50 30
E-mail: i.beekman@geo.uu.nl

Biologie F.A.F.C. Wentgebouw
Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht
Postbus 80088, 3508 TB Utrecht
(030) 253 22 76 Fax: (030) 253 45 26
E-mail: w.j.c.amesz@bio.uu.nl

Diergeneeskunde Androclusgebouw
Yalelaan 1, 3584 CL Utrecht
Postbus 80163, 3508 TD Utrecht
(030) 253 48 51 Fax: (030) 253 77 27

Farmacie F.A.F.C. Wentgebouw
Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht
Postbus 80082, 3508 TB Utrecht
(030) 253 73 13/253 25 25
Fax: (030) 251 39 53
E-mail: h.m.dobbelaar@pharm.uu.nl

Geneeskunde Stratenum
Universiteitsweg 100, 3584 CG Utrecht
Postbus 80030, 3508 TA Utrecht
(030) 253 88 88 Fax: (030) 253 90 25
E-mail: bureau@med.uu.nl

Godgeleerdheid Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 253 18 53 Fax: (030) 253 32 41
E-mail: necr@theo.uu.nl

Letteren
Kromme Nieuwegracht 46, 3512 HJ Utrecht
(030) 253 61 05 Fax: (030) 253 60 83
E-mail medewerkers: <naam>@let.uu.nl

Natuur- en Sterrenkunde
Princetonplein 5, 3584 CC Utrecht
Postbus 80000, 3508 TA Utrecht
(030) 253 32 84 Fax: (030) 253 92 82
E-mail: facbureau@phys.uu.nl

Rechtsgeleerdheid
Janskerkhof 3, 3512 BK Utrecht
(030) 253 70 18/253 70 17 Fax: (030) 253 73 00
E-mail medewerkers: <voorletters.voorvoegselsachternaam>@law.uu.nl

Ruimtelijke Wetenschappen
Willem C. van Unnikgebouw
Heidelberglaan 2, 3584 CS Utrecht
(030) 253 20 44 Fax: (030) 254 06 04
E-mail: r.vanderlinden@geog.uu.nl

Scheikunde F.A.F.C. Wentgebouw
Sorbonnelaan 16, 3584 CA Utrecht
Postbus 80083, 3508 TB Utrecht
(030) 253 37 93/253 37 91 Fax: (030) 253 30 72
E-mail: j.a.dekooker@chem.uu.nl

Sociale Wetenschappen Centrumgebouw Zuid
Heidelberglaan 1, 3584 CS Utrecht
(030) 253 47 00 Fax: (030) 253 16 19
E-mail: bureau@fss.uu.nl

Wijsbegeerte Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 18 31 Fax: (030) 253 28 16
E-mail: bureau@phil.uu.nl

Wiskunde en Informatica
Budapestlaan 6, 3584 CD Utrecht
(030) 253 15 15/253 35 36 Fax: (030) 251 83 94
E-mail: hurk@math.uu.nl

IVLOS Bestuursgebouw
Heidelberglaan 8, 3584 CS Utrecht
(030) 253 34 00 Fax: (030) 253 27 41
E-mail: ivlos@ivlos.uu.nl

seur.wbg@phil.uu.nl.

Meer informatie: er is een brochure met praktische informatie over contractonderwijs bij de faculteit Wijsbegeerte, (030) 253 18 31, e-mail: bureau@phil.uu.nl. Meer informatie is ook te vinden via de homepage van de faculteit Wijsbegeerte: www.phil.uu.nl.

Boswell Talen

Boswell Talen organiseert taaltrainingen binnen het hoger onderwijs. De sectie Engels ontwikkelt en verzorgt op verzoek taaltrainingen die zijn toegesneden op de specifieke leerdoelen van de deelnemers. Ook voor individuele training kunt u bij de sectie Engels terecht. Naast taaltraining op verzoek bieden wij een programma met open inschrijving. Dit najaar organiseren wij open cursussen Engels en Spaans.

Basiscursus Spaans

Een intensieve cursus Spaans. Bestemd voor mensen die voor werk, studie of vakantie naar een Spaanstalig land gaan. In deze cursus ontwikkelt u vooral spreek- en luistervaardigheid in praktische situaties. Cursusduur: 12 bijeenkomsten van elk 2 uur en 15 minuten. Eerste bijeenkomst: dinsdag 19 oktober; woensdag 3 november. Tijden: 18.30-20.45 uur. Cursusgeld voor UU alumni: 495 gulden. Materiaal-kosten: 90 gulden. Taaltrainer: Marja Kusters.

Spoken English

This advanced course provides opportunities for you to practise and develop your oral communication skills in English. Vocabulary development is an essential part of the programme. Issues of grammar are addressed when necessary. Course length: 10 meetings of 2 hours and 15 minutes each. First meeting: 12 October. Times: tuesdays 17.15-19.30 hours. Course fee for UU alumni: 585 gulden. Course materials: 90 gulden. Language trainer: Hanneke Lord-van Nes.

Writing in English for publication

This advanced course aims to help you develop the English language skills required for writing academic papers for publication. You will work on your own paper during the course. Course length: 10 meetings of 2 hours and 45 minutes each. First meeting: 27 September. Times: Mondays 14.00-16.45 hours. Course fee for UU alumni: 900 gulden. Course materials: 110 gulden. Language trainer: Jo-Anne Niven

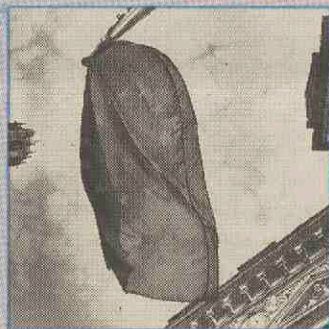
Writing letters in English NEW!

This course enables you to build your skills in writing formal English letters (eg job application letters; requests for information; letters of complaint). Course length: 5 meetings of 2 hours each. First meeting: 9 November. Times: tuesdays 15.30-17.30 hours. Course fee for UU alumni: 685 gulden. Course materials: 45 gulden. Language trainer: Ingrid de Beer.

Teaching your subject in English

This professional development programme is concerned with teaching through English to (international) students. It provides opportunities for learning through reflection, reading, practice and discussion.

Dates / Times: 18 October: 09.00-11.00 hours, 21 October: 10.00-18.00 hours, 22 October: 09.00-16.30 hours, 25 October: 09.00-17.30 hours. Course fee for UU alumni: 1430 gulden. Course materials: 55 gulden. Language trainer: Margo de Wolf

Presenting in English (Intensive)

In this intensive professional development programme you will enhance your skills in giving presentations in English. The course will address presentation skills; chairing skills (eg introducing a speaker) and English language skills.

Dates / Times: 16 September: 9.00-18.00 hours, 17 September: 9.00-17.00 hours, 20 September: 9.00-18.00 hours. Course fee for UU alumni: 1430 gulden. Course materials: 85 gulden. Language trainer: Margo de Wolf.

Presenting in English (Extensive)

This short course offers you an opportunity to strengthen your language and presentation skills. It enables you to practise two English-medium presentations; to receive feedback on your performances; and to observe the performances of other participants. Course length: 5 meetings of 3 hours each. First meeting: 21 Octo-

ber. Times: thursdays 14.00-17.00 hours. Course fee for UU alumni: 915 gulden. Course materials: 85 gulden. Language trainer: Jo-Anne Niven

Meer informatie: De gratis brochure Boswell Talen is aan te vragen bij: James Boswell Instituut, Bijlhouwerstraat 6, 3511 ZC Utrecht, 253 86 66, fax 253 86 86, e-mail: james.boswell@jbi.uu.nl, internet: www.jbi.uu.nl. Meer informatie is ook verkrijgbaar bij het Instituutsbureau, 9.30-16.30 uur. Margo de Wolf, coördinator Boswell Talen. Telefonisch spreekuur: dinsdag 11.00-13.00 uur en donderdag 13.00-15.00 uur. E-mail: m.dewolf@jbi.uu.nl.

Netherlands School of Public Health

De Netherlands School of Public Health is een postacademisch opleidingsinstituut dat onderwijs verzorgt op het terrein van maatschappij en gezondheid, arbeid en gezondheid alsmede de openbare gezondheidszorg. Naast onderwijs biedt de NSPH ondersteuning ten aanzien van beleid en implementatie op genoemde werkerterreinen in de vorm van lokale, nationale en internationale projecten. In de NSPH nemen deel de Universiteit Utrecht, de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Universiteit van Amsterdam en het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu.

Master of public health

Eenjarige, internationale, Engelstalige opleiding voor academici met werkervaring in de gezondheidszorg, die zich willen bekwaamen in de public health benadering van gezondheidsproblemen. De opleiding is modulair opgebouwd en bevat een inleidend deel, vier thematische delen en een afstudeerpapier.

Data: de opleiding start in augustus. Tijdstip: overdag. Duur van de cursus: de opleiding is als eenjarige opleiding een voltijdse, maar kan ook in deeltijd worden gevolgd gedurende twee jaar. Kosten: 1-jarige opleiding: 26.000 gulden, 2-jarige opleiding: 28.000 gulden.

Corporate master of public health

De corporate MPH-opleiding heeft hetzelfde kernprogramma als de internationale MPH (zie hierboven), en een deel dat specifiek gericht is op de problematiek binnen de Nederlandse gezondheidszorg en gerelateerd aan het werkveld van de deelnemers.

Data: de opleiding start in januari

2000. Tijdstip: veelal overdag; 1 of 2 dagen per week. Duur van de cursus: 6 semesters. Kosten: 28.000 gulden.

Sociaal geneeskundige beroepsopleiding, tak Algemene Gezondheidszorg (AGZ)

De opleiding is bedoeld voor artsen werkzaam in de openbare gezondheidszorg. Artsen die de opleiding met goed gevolg hebben afgerond kunnen een registratie aanvragen bij de Sociaal Geneeskundigen registratie Commissie (SGRC). Data: de start van de nieuwe opleidingsgroep staat nog niet vast. Tijdstip: twee dagen per week. Duur van de opleiding: 2,5 jaar. Kosten: 34.000 gulden.

Sociaal geneeskundige beroepsopleiding Arbeid en Gezondheid

De opleiding is bedoeld voor artsen die minimaal 50% per week werkzaam zijn op het terrein van arbeid en gezondheid en bereidt de deelnemer voor op de taken die hij als bedrijfs- of verzekeringsarts zal vervullen.

Data: september 1999. Tijdstip: twee dagen per week. Duur van de opleiding: 4 jaar. Kosten: 37.500 gulden.

Opleiding voor Arbeids- en Organisatiedeskundige (A&O)

De opleiding is bedoeld voor universitair afgestudeerden op het gebied van arbeid/organisatie/gezondheid. Na afronding van opleiding is de deelnemer in staat om advies- en veranderkundige vaardigheden te combineren met een gedegen vakinhoudelijke kennis op het gebied van arbeidsinhoud en organisatie, en arbo- en verzuimbeleid. De opleiding is een samenwerkingsverband tussen NSPH, SIOO en TNO Arbeid. Data: najaar 1999. Tijdstip: 1 dag per week. Duur van de opleiding: 2 jaar. Kosten: 32.500 gulden + ongeveer 8.000 gulden verblijfs- en materiaalkosten.

Opleiding forensische geneeskunde

De opleiding is bestemd voor artsen, werkzaam bij GGD's en gemeenten, wordt uitgevoerd in samenwerking met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en biedt de deelnemer zowel verdieping als verbreding van kennis, inzicht en vaardigheden in de diverse aspecten van de forensische geneeskunde.

Tijdstip: de opleiding start jaarlijks in januari. Duur van de opleiding: twee dagen per maand verdeeld over 1 jaar. Kosten: 7.250 gulden.

Opleiding infectieziektenbestrijding

De opleiding is bedoeld voor artsen werkzaam op het gebied van de infectieziektenbestrijding. Na afronding van de opleiding zijn de deelnemers in staat infectieziekten in een vroeg stadium op te sporen, signalen te interpreteren om vervolgens samen met andere relevante beroepsbeoefenaren een beleid voor de infectieziektenbestrijding te ontwikkelen. Tijdstip: de nieuwe opleiding start in 2000. Duur van de opleiding: 30 onderwijsdagen verdeeld over 1,5 jaar. Kosten: 15.800 gulden (kosten lopende opleiding).

Opleiding voor artsen werkzaam in de zorg voor mensen met een verstandelijke handicap (AVG)

Doel van de opleiding is de deelnemers kennis en vaardigheden aan te reiken ter bevordering van hun deskundigheid, zowel in de individuele zorg als bij de vormgeving van beleid. Tijdstip: 2 à 3 dagen per maand. Duur van de opleiding: 1 jaar. Kosten: 9.500 gulden.

Training sociaal medische advisering in het kader van de Wet Voorzieningen Gehandicapten

De opleiding is bedoeld voor artsen werkzaam op het terrein van SMAWVG bij GGD's, Regionale Indicatie-organen en ZVN. De training biedt de gelegenheid om de advisering in het kader van WVG diepgaand te behandelen aansluitend op de eigen praktische situatie. Tijdstip: 1 x in het voorjaar, 1 x in het najaar. Duur van de training: 17 dagdelen verdeeld over 12 dagen gedurende 3 maanden. Kosten: 4.500 gulden.

Nederlandse tropencursus

Het onderwijs is erop gericht de deelnemers te leren op zelfstandige wijze zowel medische als niet-medische problemen op te lossen die zich kunnen aandienen tijdens het werk als gezondheidswerker in de tropen. Het onderwijs is bedoeld voor tropenartsen in opleiding, die de assistentschappen chirurgie en obstetrie & gynaecologie hebben voltooid. Data: 1 x in het voorjaar, 1 x in het najaar. Tijdstip: 94 dagdelen. Duur van de opleiding: 11 opeenvolgende weken. Kosten: 7.000 gulden.

Farmacovigilantieregels in Nederland en de Europese Unie

De opleiding is bedoeld voor personen werkzaam als drug safety officer in de farmaceutische indus-

Veltman, (030) 253 44 73,
W.Veltman@ivlos.uu.nl
Postbus 80127, 3508 TC Utrecht,
Heidelberglaan 8. Internet:
http://www.ivlos.uu.nl
Bij de genoemde personen zijn
folders en studiegidsen beschik-
baar en is aanmelding voor
cursussen mogelijk.

Centrum voor Beleid en Management (CBM)

Het Centrum voor Beleid en Management (CBM) is een interfacultaire werkgroep van de Universiteit Utrecht waarin wetenschappers uit diverse disciplines samenwerken aan vraagstukken op het gebied van beleid en management.

Postacademische opleidingen

Leergang 'Strategisch management in de non-profit/not-for-profit sector'

De uitdaging tot het maken van strategische keuzen en het varen van een eigen koers staan centraal in deze tweejarige postacademische leergang die deelnemers afronden met het diploma 'Master of Strategic Management (MSM)'.
Duur: twee jaar. Tijdstip: de leergang start in januari 2000. Locatie: conferentiecentrum in het midden van land. Kosten: 32.200 gulden.

Leergang 'Management in dienstverlenende organisaties'

De uitdaging om te ondernemen binnen de randvoorwaarden van het organisatiebeleid én professionals te inspireren tot cliëntgerichte dienstverlening van hoge kwaliteit, staan centraal in deze tweejarige leergang, die deelnemers afronden met het diploma 'Master of Strategic Management (MSM)'.
Duur: twee jaar. Tijdstip: de leergang start in maart 2000. Locatie: conferentiecentrum in het midden van het land. Kosten: 27.000 gulden (onder voorbehoud).

Leergang 'Counselling in context'

Na afloop van deze leergang zijn deelnemers in staat om met inzicht in de emotionele beleving van de werkplek, creatief en bij hun functie passende, professionele begeleiding te geven aan anderen. Ook zijn zij in staat om verkregen inzichten om te zetten in ondersteuning van collega's bij veranderingsprocessen.
Duur: twee jaar. Tijdstip: de leergang start in september 1999, het oriëntatieseminar vindt plaats in

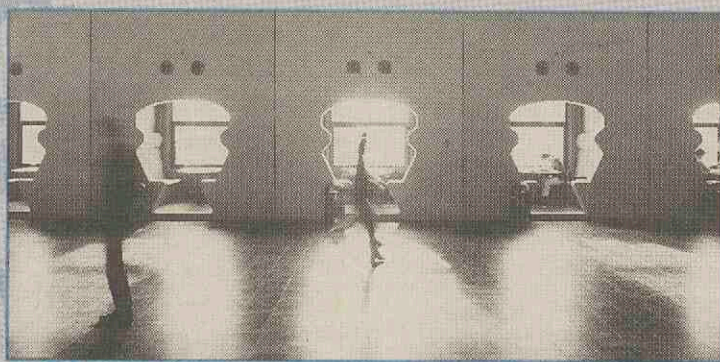
mei 1999. Locatie: conferentiecentrum in het midden van het land. Kosten: 34.800 gulden.

Leergang 'Kwaliteitsmanagement in dienstverlenende organisaties'

Deze eenjarige leergang is bedoeld voor kwaliteitscoördinatoren in dienstverlenende organisaties binnen de not-for-profit sector. Deze Leergang wil professionals tot reflexief handelen bewegen en hen een visie op de betekenis van kwaliteit in de eigen organisatie laten ontwikkelen. In deze leergang spelen daarom thema's als context, proces en creativiteit een belangrijke rol.
Duur: eenjarige opleiding.
Tijdstip: de leergang start in maart 2000. Locatie: conferentiecentrum in het midden van het land. Kosten: 13.900 gulden (onder voorbehoud).

Cursus 'Het maken van een marketingplan voor non-profit organisaties'

Het doel van deze vierdaagse cursus is deelnemers op een interactieve wijze, stap voor stap aan de hand van bouwstenen (o.a. het formuleren van een missie en bedrijfsdoelstellingen, concurrentie-analyse, SWOT-analyse) van een strategisch marketingplan te laten bouwen voor de eigen organisatie.
Duur: vier dagen. Tijdstip: de cursus start in oktober 1999. Locatie: conferentiecentrum in het midden van het land. Kosten: 3.200 gulden.

Cursus 'Kwaliteit in implementatie in non-profit organisaties'

Het doel van deze vierdaagse cursus is deelnemers inzicht te bieden in het kwaliteitsbeleid van de eigen organisatie én vanuit nieuwe aanvullende perspectieven te werken aan een zelfgekozen praktijkcase.

Een overzicht van alle faculteiten en instellingen die onderwijs voor afgestudeerden aanbieden, vindt u in de brochure *Postacademisch onderwijs, postdoctoraal onderwijs, contractonderwijs, open cursussen*, verkrijgbaar bij studievoorlichting.
Telefoon (030) 253 26 70, email: studievoorlichting@csc.usc.uu.nl.

Duur: vier dagen. Tijdstip: de cursus start in oktober 1999. Locatie: conferentiecentrum in het midden van het land. Kosten: 3.600 gulden (onder voorbehoud).

Cursus 'Marketing, sponsoring en fondsenwerving voor non-profit organisaties'

Deze tiendaagse cursus met terugkomdag reikt medewerkers van non-profit organisaties handvatten aan voor het opzetten en uitvoeren van een strategie voor het verwerven van extra inkomsten uit sponsoring, fondsenwerving, en subsidies.
Duur: tien dagen. Tijdstip: de cursus start in september 1999. Locatie: conferentiecentrum in het midden van het land. Kosten: 6.595 gulden.

Verkorte opleidingen voor HBO'ers met managementervaring

Management en Communicatie

De rol van communicatie in het management van de organisatie is aan het veranderen. Communicatie wordt niet meer alleen als managementtool beschouwd, maar als een proces van informatieverwerking. Managementinformatie en informatie over uitvoeringsprocessen moeten daarbij voortdurend op elkaar afgestemd worden. In de opleiding staat die dynamiek, de interactie tussen management en communicatie,

centraal. In die interactie worden bedrijfsstrategieën ontwikkeld, krijgt kwaliteitsmanagement betekenis en wordt klantgerichtheid vormgegeven. De culturele, machtspolitieke en instrumentele aspecten van communicatie en management in theorie en praktijk komen aan de orde.

Tijdstip: Start derde leergang september 1999. Duur van de cursus: twee jaar (na afronding heeft de cursist recht op een drs.titel). Kosten: 14.000,- per jaar incl. accommodatie en studiemateriaal.

Cultuur en Management

Uit de analyse bij succesvolle Japanse en Amerikaanse organisaties is gebleken dat organisatiecultuur een beslissende bijdrage levert in de competitie tussen bedrijven. Sindsdien is cultuurverandering een centraal begrip in Nederlandse organisaties. Het managen van een organisatie vereist een goede analyse en sturing van de eigen cultuur. Dat betekent een analyse van de aard en dynamiek van de cultuur, het bedrijfsimago en aandacht voor de diversiteit in de eigen organisatie. De opleiding Cultuur en Management besteedt aandacht aan deze aspecten van analyse en sturingsvraagstukken. De culturele en interculturele aspecten van organiseren worden bestudeerd in samenhang met moderne organisatie-theorie en vanuit een wetenschappelijk cultureel-antropologisch perspectief.
Tijdstip: start tweede leergang januari 2000. Duur van de cursus: twee jaar (na afronding heeft de cursist recht op een drs.titel). Kosten: 14.000 gulden per jaar incl. accommodatie en studiemateriaal.

Beleid en Bestuur

Van de betrekkelijk kleine schaal van het lokale niveau tot en met het grootschaliger internationale niveau wordt gewerkt aan nieuwe relaties tussen publieke en private actoren. Beleid maken en bestuderen is in essentie keuzes maken en deze realiseren. De normatieve invalshoek is dan ook duidelijk aanwezig bij de leergang beleid en bestuur. Concepten en theorieën uit de beleids- en organisatie-wetenschappen, de politicologie, de sociologie en de bestuurskunde worden gebruikt om beleid en bestuur te analyseren en de cursist te ondersteunen bij het ontwerpen van interventies.
Tijdstip: start eerste leergang september 2000. Duur van de cursus: twee jaar. Kosten: 14.000 gulden per jaar incl. accommodatie en studiemateriaal.

Contactpersoon: Sabine Jansen, coördinator Verkorte Opleidingen CBM, (030) 253 93 59.
Meer informatie: u kunt de brochure van de betreffende opleidingen aanvragen bij het Centrum voor Beleid en Management, Muntstraat 2a, 3512 EV Utrecht (de brochure *Beleid en Bestuur* is beschikbaar vanaf januari 2000).

Colofon

Illustrer 15, jaargang 4, juni 1999

Illustrer is een gezamenlijke uitgave van de Universiteit Utrecht en de Vereniging Utrechts Universiteitsfonds, in samenwerking met faculteiten en verenigingen, het Alumniplatform en de Stichting Utrechts Universiteitsblad. Illustrer verschijnt vier keer per jaar en wordt toegezonden aan afgestudeerden van de Universiteit Utrecht in een oplage van 51.000.

Hoofdredacteur: Twan Geurts
Redactie: Gabby Hees, Armand Heijnen, Hélène Ruys

Redactie-advies: Mascha Damen, Sandra van Dillen, Peter Giesen, Esther Lusse, Ted Sanders, Harry van den Tweel

Redactie-raad: Bertien Collette, Paul van den Hoven, hoogleraar Nederlands, Joop Kessels, directeur Communicatie (voorzitter); Joke Mat, redactie NRC-Handelsblad; Stichting Utrechts Universiteitsblad; Arie Smit, vice voorzitter Utrechts Universiteitsfonds; Leon van de Zande, alumnivereniging Nederlands

Aan dit nummer werkten verder mee: Lieneke van den Boezem, Tanny Dobbelaar, Sabine Funneman, Erik Hardeman, Armand Heijnen, Sylvia den Hengst, Joke Mat, Roy Meijer, Leonie van den Schoor, Henk Tieleman, Vrouwkje Tuijnman, Johan Vlasblom, Sander van Walsum

Fotografie: Ivar Pel, Maarten Hartman, Eveline Jacq, Jac P. Stolp

Illustratie: Lucienne Coenegracht

Plattegrond: Kartografisch en Reprografisch Laboratorium faculteit Ruimtelijke Wetenschappen

Ontwerp en opmaak: Jeske van der Poel, Breda

Druk: Dijkman Offset, Diemen

© Universiteit Utrecht.
Illustrer, periodiek voor alumni van de Universiteit Utrecht. Overname van artikelen is – onder bronvermelding – toegestaan. Het U-blad stelt op verzoek van de redactie eerder in het U-blad verschenen artikelen en illustraties beschikbaar aan Illustrer.

ISSN: 1383-4703

Voor toezending is gebruik gemaakt van het alumnibestand van de Universiteit Utrecht

Redactie-adres:

Illustrer, postbus 80125,
3508 TC Utrecht,
(030) 253 40 73,
fax: (030) 253 36 85,
e-mail:

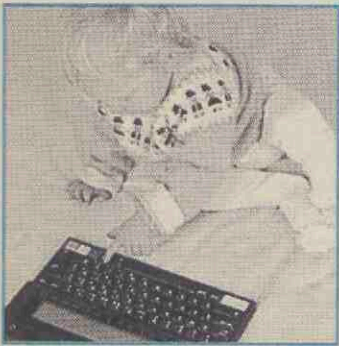
illustrer.redactie@csc.usc.uu.nl

Publicaties & personalia

Publicaties

De verrassende rijkdom van kindertaal

In 'De taal van je kind' licht de Utrechtse taalwetenschapper Maaïke Verrips een tipje van de sluit op. Waarom zeggen kinderen 'pop doet huilen', in plaats van 'pop huilt'? Zeggen alle baby's hetzelfde? Hoe komt het dat mijn kind ineens minder goed gaat praten? Leren kinderen woorden die

veel voorkomen eerder dan woorden die je weinig gebruikt? Het boek is in de eerste plaats bedoeld voor ouders en opvoeders van jonge kinderen die de taalverwerking willen volgen en begrijpen. Het is ook geschikt voor iedereen die op zijn werk of in zijn opleiding met jonge kinderen te maken heeft. Een boek voor iedereen die van taal of van kinderen houdt. 'De taal van je kind' van Maaïke Verrips is uitgegeven door Uitgeverij KOSMO ZMK, ISBN 9021533855 en kost f 29,90.

'Als je de boer niet meer hoort, is het mis'

'Zo lang de boeren nog klagen en de pastoors nog vragen, zijn we nog niet aan het einde der dagen'. De Utrechtse psychologe dr. Carin Giesen, zelf afkomstig van een melkveebedrijf in Gelderland, bestudeert al jaren de psy-

che van de boer. Ze legde het boerendenken en -doen – maar vooral het denken – onder de loep in haar boek 'Crisis op de boerderij'. Het is een schets van de talloze bedreigingen van de boer binnen en buiten het eigen bedrijf, en hoe hij en zijn partner daar mee kunnen omgaan. (UN) 'Crisis op de boerderij' kost f 29,90 en is te bestellen bij Stichting Werk en Privé, Carin Giesen, Saxen Weimarlaan 52 (II), 1075 CE Amsterdam.

'Schrijven is ontevredenheid'

Hagar Peeters begon ooit met filosofie en studeerde daarna algemene letteren en cultuurgeschiedenis. Ze schrijft gedichten en ze draagt voor: een paar jaar geleden stond ze al op de Nacht van de Poëzie'. In maart verscheen haar debuut 'Genoeg gedicht over de liefde...'. "De filosofie erachter is het eeuwige dilemma dat je, terwijl je schrijft niet kunt liefhebben en andersom". Eigentijdse onderwerpen en misschien wel typisch vrouwelijke thematiek, tussen ernst en relativering. (U-blad) 'Genoeg gedicht over de liefde vandaag...' verschijnt bij Podium en kost f 24,90, ISBN: 9057593521.

Onveranderlijk veranderlijk

Jos Buurlage promoveerde onlangs op het werk van Mulisch uit de periode 1960-1975, een periode die tot nog toe grotendeels buiten de literaire beschouwing was gebleven. Het boek gaat niet alleen over Harry Mulisch zelf, maar geeft ook een tijdsbeeld van de culturele context waarin hij werkte. (U-blad) Het boek 'Onveranderlijk veranderlijk, Harry Mulisch tussen literatuur, journalistiek, wetenschap en politiek in de jaren zestig en zeventig' is uitgegeven door De Bezige Bij en kost f 45,-.

Biografie Maria Montessori

Maria Montessori is een van de weinige vrouwen die op een bankbiljet is vereeuwigd. Op het biljet van 1000 lire wordt zij herdacht als de uitvindster van een pedagogie die is gebaseerd op het idee van de 'onpersoonlijke', 'teruggetrokken' opvoeder. Toch is juist deze pedagogie sterk en bijna mythisch gebonden aan de persoon die hem in het leven riep. Deze tot nu toe onbelichte paradox vormt de ruggengraat van deze biografie van Maria Montes-

sori. Veel onbesproken kanten van haar leven komen aan het licht in dit boek.

'Maria Montessori (1870-1952): kind van haar tijd, vrouw van de wereld' van prof. Marjan Schwegman, bijzonder hoogleraar Vrouwengeschiedenis Universiteit Utrecht, is uitgegeven door Amsterdam University Press en kost f 34,50.

Het genoeg van de meetkunde

Spelen met een spiegeltje en wandelen in de zon. Zo ziet volgens dr. Ed de Moor de ideale wiskundeles aan jonge kinderen eruit. De Moor, gepensioneerd medewerker van het Utrechtse Freudenthal instituut voor reken- en wiskunde-didactiek, reconstrueerde de geschiedenis van tweehonderd jaar meetkunde en schreef er een omvangrijk proefschrift over. (U-blad) Het proefschrift is voor f 70,- te bestellen bij het Freudenthal Instituut, (030) 261 16 11.

De jeugd van tegenwoordig

Volkskrantjournalist en Utrechts alumnus Peter Giesen over het misverstand jeugd: jongeren die het nooit goed doen, alleen maar uitgaan, snuiven, feesten. 'Laat me feesten' van Peter Giesen is uitgegeven door Podium en kost f. 29,90.

Diesrede

Rede ter gelegenheid van de 363ste dies natalis van de Universiteit Utrecht, gehouden op 26 maart

1999 in de Domkerk te Utrecht. 'Is herkennen een feest? – De communicatie tussen cel en molecuul' van prof. dr. J.F.G. Vliegert is een uitgave van de Universiteit Utrecht. Gratis verkrijgbaar via het Communicatie Service Centrum, (030) 253 35 50, secr@csc.usc.uu.nl.

David de Wiedlezing '99.

'Schizofrenie: brein en omgeving', van prof. dr. R.S. Kahn is een uitgave van de stichting David de Wiedlezing (Universiteit Utrecht en CenE Bankiers nv, Utrecht). Gratis verkrijgbaar via het Communicatie Service Centrum, (030) 253 35 50, secr@csc.usc.uu.nl (beperkte oplage; zolang de voorraad strekt).

'Beroep op de wetenschap'

In de vorige uitgave van Illuster is het boek 'Beroep op de wetenschap – Utrechtse geleerden tussen universiteit en samenleving 1850-1940' uitgebreid besproken. Het ligt nu in de winkel en kost f 49,95. Onder redactie van L.J. Dorsman, Uitgeverij Matrijs, ISBN 90 5345 143 9.

Personalia

▶ Tijdens de jaarlijkse lintjesregen rond Koninginnedag hebben drie personen aan de Universiteit Utrecht een onderscheiding ontvangen. Het zijn mevrouw mr. Carla Kuijpers, manager van het onderwijsbestuur van de faculteit Rechten, prof. dr. Nijs Lagerweij, hoogleraar Onderwijskunde aan de faculteit Sociale Wetenschappen en mevrouw Hetty Nguema Asangono-Dankerlui, secretaresse bij de vakgroep Culturele Antropologie van de faculteit Sociale Wetenschappen.

▶ Prof. dr. A. Brutel de la Rivière is per 1 april benoemd tot hoogleraar 'Cardiopulmonale chirurgie' bij de faculteit Geneeskunde. Na zijn studie geneeskunde aan de Universiteit Leiden werkte Brutel de la Rivière onder meer bij de afdeling Klinische en Experimentele Immunologie van de UvA. Na zijn promotie in 1976 volgde hij de opleiding cardiopulmonale chirurgie in het Academisch Ziekenhuis Leiden en aan het Columbia Presbyterian Medical Center in New York. In 1982 ontving hij de Young Researcher's Award van de European Society for Cardiovascular Surgery.

▶ Mr. A.J. Middelberg (John) is benoemd tot directeur van de faculteit Letteren van de Universiteit Utrecht. Per 1 oktober 1999 treedt hij in dienst. Middelberg

(1949) studeerde rechten in Utrecht en Groningen. Na functies bij het ministerie van Verkeer en Waterstaat kwam hij in 1982 terecht bij de Rijksuniversiteit Groningen. Eerst als secretaris-beheerder van de faculteit Sociale Wetenschappen en vanaf 1988 als directeur beheer van de faculteit Bedrijfskunde. Middelberg wordt bij letteren verantwoordelijk voor personele, financiële en huisvestingsaangelegenheden. Tevens is hij in zijn nieuwe functie hoofd van de ondersteunende en beheersdiensten van de faculteit. Middelberg volgt drs. P.J. Schelleman, MBA, op, die is benoemd tot directeur Informatie- en Communicatietechnologie van de Universiteit Utrecht.

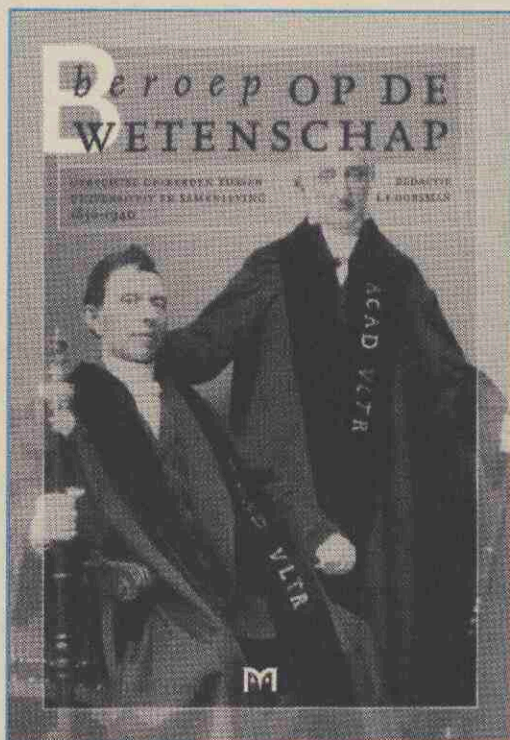
Hoogleraren

In het komende kwartaal houden de volgende hoogleraren hun oratie (aula van het Academiegebouw, Domplein 29, Utrecht)

▶ Prof. dr. T.J. ten Cate, Faculteit Geneeskunde, 6 september om 17.30 uur

▶ Prof. dr. C.J.M. Lips, Faculteit Geneeskunde, 7 september om 16.15 uur

Informatie voor deze rubrieken gaarne toezenden aan de redactie onder vermelding van 'Publicaties' of 'Personalia'.

Eko

Laatst ging ik eko-wandelen in Utrecht-Oost. Een vrijwilliger wees op stinkende gouwe in een berm, kraakte een vogelhuisje af omdat de ingang te hoog zat, zodat een uitgehongerde kraai er vanaf het dak de jonge mezen uit zou kunnen vissen, en belde aan bij een bungalowbewoner te Rijnsweerd. Dat hij die zeldzame zwam in zijn tuin niet weg moest schoffelen, want dan beging hij een strafbare daad. De milieupolitie zou worden verwittigd.

Het eko-wandelen was nieuw voor mij. Aan alles bleek gedacht. In opdracht van gemeentebestuurders waren speciale, grotachtige voorzieningen getroffen om het de vleermuizen van Utrecht-Oost naar de zint te maken. Ook waren hier en daar planken bevestigd om padden en egels in staat te stellen onder bruggen door de stad te bereiken, in plaats van bovenlangs, waar ze zouden worden overreden. (Ongewis bleef wat de beestjes in het centrum zouden willen doen.) Ik geloof dat het erom ging de natuur in staat te stellen op slinkse wijze een heel klein stukje stad te heroveren.

Bravo Utrecht-Oost. En daar, nog verder oostwaarts, lag de Uithof. De Uithof, o mythisch bolwerk van geleerdheid. Als letterenstudent, geworteld in de binnenstad, had ik er tijdens mijn studie weinig te zoeken. Tot ik er korte tijd ging werken als secretaresse, voor een halve verdieping onderzoekers in een Transitorium. Af en toe kwamen ze heel even uit hun hol. Of ik misschien even dit of dat boek in zijn geheel kon kopiëren. Licht verduwaasd bleven ze even staan, alsof ze nog iets gingen zeggen. Maar nee. Het was hun geest, die alweer iets vooruit gewandeld was. De diepere krochten daarvan leerde ik van achter de kopieermachine niet kennen. Gemakshalve bleef ik de Uithof beschouwen als een wonder der natuur, een bos met exotische bomen.

Onlangs is aan de woudzoom een studentenflat verrezen. Wat?, dacht ik. Welke student zou nu dáár wonen?

Maar ik begrijp het al. Het is met de geest als met de vleermuis, voor wie in de stad geen schuilplaats meer te vinden is. Waar de stad de geest alleen maar corrumpert (Bluesroute, Titanic, Dikke Dries) zijn nieuwe, grotachtige voorzieningen gewenst. Op de Uithof hoeft de student die uit het raam kijkt slechts bos en wei te velen. Schuw als een egel begeeft hij alleen bij halve duisternis naar de stad (dat mythisch bolwerk), waar hij zich verloren voelt en doelloos rondsnuift. Ongestoord verdeelt hij de rest van zijn tijd tussen zijn boeken en de insecten die door het open raam naar binnen vliegen, om neer te strijken op glazen potten vol zelfgewekte bramenjam. Niet voor niets heeft het gebouw zelf de vorm van een beest. Tussen de poten door lonkt natuur naar wetenschap en wetenschap naar natuur. Je let even niet op en de eko-student is geboren.

Joke Mat, Redacteur NRC Handelsblad
Afgestudeerd Letteren, 1992

Landgoed

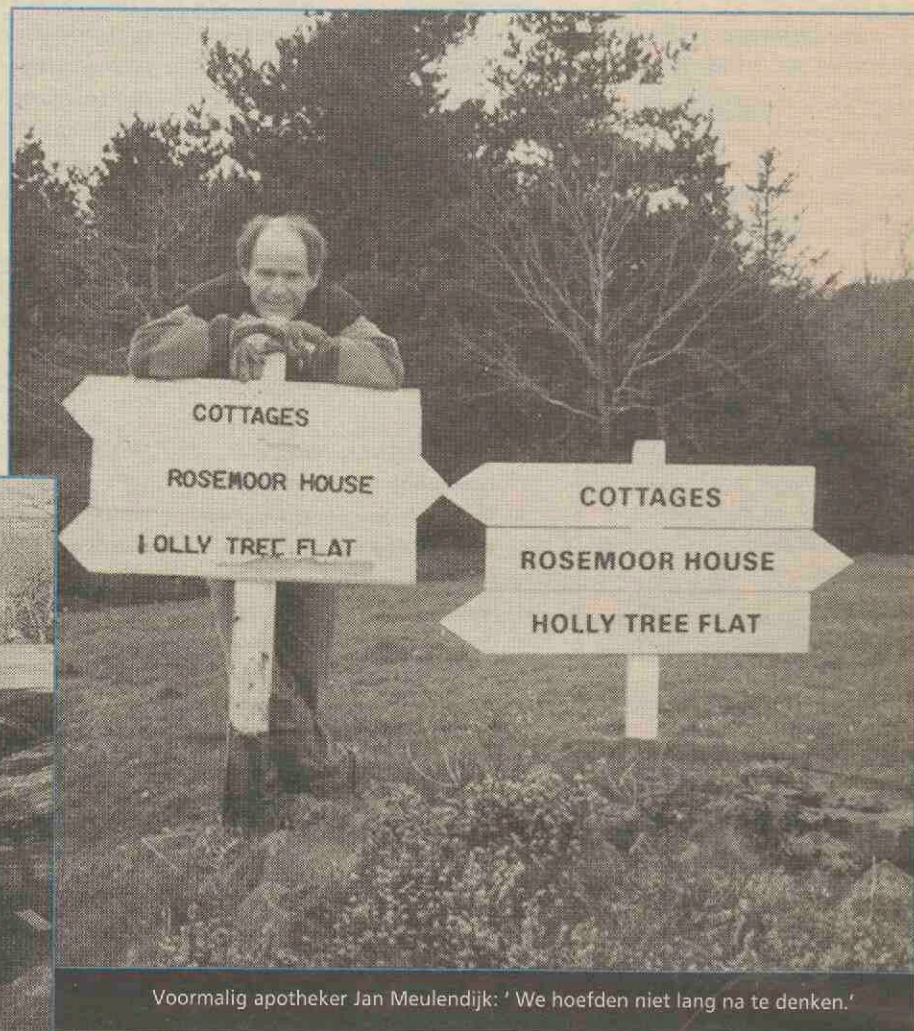
De zijsprong

Opmerkelijke loopbanen

Anderhalf jaar nadat Jan Meulendijk (1958) in 1986 zijn apothekersexamen haalde, studeerde hij af in bedrijfs- en sociaal-economisch recht. Nu beheert hij samen met zijn vriendin het landgoed Rosemoor in Wales.

Toen Jan Meulendijk anderhalf jaar geleden met zijn vriendin Jacqueline op vakantie in Wales was, kwamen ze terecht op het idyllische landgoed Rosemoor. Het landgoed werd beheerd door een ouder echtpaar dat de bijgebouwen verhuurde aan vakantie-gangers. 'Onze voorgangers wilden met pensioen, en zochten een opvolger', vertelt Jan Meulendijk. 'We hoefden niet lang na te denken: we besloten het landgoed over te nemen. Het is hier zo ontzettend mooi. We wonen nu op drie kwartier lopen van de Atlantische kust. En binnen vijf minuten zit je in een prachtig natuurreserveaat.' Sinds vier maanden verblijft hij permanent op zijn landgoed. 'Het is hier heel aangenaam', zegt de voormalig apotheker, 'ook al is het keien keihard werken. Op zo'n groot terrein met alle gebouwen is er altijd wat te doen.' Jan begon in 1976 met een studie farmacie. 'Dat leek me een mooie mix van vakken als scheikunde, natuurkunde en biologie. En ik was gefascineerd door pilletjes. Mijn vader was hartpatiënt en ik vond het altijd al machtig interessant dat zo'n klein pilletje zo veel bij hem kon uitrusten.' In totaal heeft Jan elf jaar gestudeerd. 'Het was nog in de tijd dat je onbezorgd kon studeren. Ik had met mezelf afgesproken dat ik

Voormalig apotheker Jan Meulendijk: 'We hoefden niet lang na te denken.'

zou genieten van mijn studententijd! Mijn vader vond dat prima, hij wilde er alleen niet voor betalen. Al vanaf mijn tweede jaar deed ik er student-assistentschappen bij.' Een van zijn huisgenoten was een student rechten die een tentamen moest voorbereiden. Jan: 'Dat zag er niet zo ingewikkeld uit. Toen dacht ik: laat ik eens kijken of ik zo'n tentamen kan doen.' Wat begon als een grap, eindigde in een doctoraal in bedrijfs- en sociaal-economisch recht. 'Farmacie en rechten maken gebruik van eenzelfde soort benadering. In beide vakken moet je analytisch zijn. Ik geloof dat het curriculum nu anders in elkaar zit, maar wij moesten nog eindeloos veel pilletjes onderzoeken, om uit te pluizen wat er in zit.' Na zijn studies ging Jan werken bij Organon, in diverse functies. Daarna begon hij een eigen apotheek. 'Dat is me geweldig zwaar gevallen', zegt Jan. Hij legt uit: 'Die apotheek zat in een ongelukkig pand, daar kreeg ik grijze haren van. Erger was de omgang met klanten. Ik had me niet gerealiseerd dat klanten altijd in een negatieve sfeer bij je komen. Ze hebben net gehoord dat ze ziek zijn, of ze voelen zich niet lekker. Er is immers nooit een leuke reden om naar een apotheek te gaan.' Lachend: dat is

het grote verschil met nu: onze vakantie-gangers zijn altijd vrolijk, zelf als het slecht weer is! Soms kloppen ze verontschuldigend bij ons aan; 'Sorry dat we je lastig vallen'. Dat hoorde ik in de apotheek nou nooit!

E-mail: rosemoor@walwynscastle.u-net.com

Tanny Dobbelaar

Oproep voor deze rubriek

Bent u na uw studie ook iets heel anders gaan doen of kent u iemand die een 'zij-sprong' heeft gemaakt, laat het dan weten aan de redactie van Illustrer, tel.: (030) 253 40 73, fax: (030) 253 36 85

Illustrer 16 verschijnt op 18 september

Reacties, suggesties en ingezonden mededelingen kunt u toezenden aan de redactie vóór 4 augustus. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden mededelingen in te korten of te weigeren.

illuster 15

rechtenkatern

De alumni van de faculteit Rechtsgeleerdheid ontvangen dit katern als bijlage bij Illuster nr. 15 met praktijkverhalen, nieuws en human interest voor en door Utrechtse juristen.

Een van de pioniers van de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) komt aan het woord. Ewoud Hondius en Wendela Jacobs vertellen over hun onderzoeksgebied: het consumentenrecht. Juncto, het faculteitsblad dat ooit begon als Vrijspraak, vierde onlangs haar tienjarig bestaan. Medewerkers van het eerste uur blikken terug. Politiek tekenaar Jos Collignon levert ook een bijdrage; een column en illustratie op de achterzijde.

Pierrette Gaasbeek:
'Ik wilde erbij zijn.'

Pionieren bij de NMa

De mededingingsdame

Ze riep altijd: 'Als het er komt, wil ik erbij zijn.' Het kwam, en ze is er nu twee jaar bij. Pierrette Gaasbeek (30) is senior medewerker bij de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) in Den Haag. Na haar afstuderen bleef ze vijf jaar "hangen" bij de Rechtenfaculteit als wetenschappelijk medewerker. Ook toen er nog helemaal geen sprake was van de nieuwe Mededingingswet, boeide het raakvlak van economie en recht haar.

'Binnen de sectie economisch publiek- en bedrijfsrecht was ik de mededingingsdame. Toen het duidelijk werd dat de NMa er zou komen, werd het óf promoveren óf daar solliciteren. Het werd 't laatste. Het was gauw beklonken, want drie jaar geleden waren er nog nauwelijks mededingingsspecialisten.' Alleen Utrecht kent het vak mededingingsrecht al relatief lang, bij de NMa werken dan ook zo'n tien Utrechtse Juristen. Kort gezegd ziet de NMa erop toe dat de Mededingingswet (Mw), in werking getreden

op 1 januari 1998, wordt nageleefd. En daar zijn ze bij de NMa erg druk mee, vanwege de overgangsfase van de oude Wet economische mededinging naar de nieuwe Mw. Veel voordelen biedt de nieuwe wet niet aan bedrijven, want voorheen werd alleen in uitzonderlijke gevallen van concurrentievervalsing ingegrepen. Alles was "toegestaan, tenzij". Nu is het precies omgekeerd. Anderzijds biedt de nieuwe situatie juist kansen. 'Als er iets gebeurt op de markt waarvan een bedrijf de dupe wordt, omdat bijvoorbeeld de concurrenten samenspannen, dan kan het bedrijf een klacht bij ons indienen. Voorheen kon dat ook bij de minister van Economische Zaken, maar het beleid was niet erg assertief. Met de invoering van de nieuwe wet is meteen gekozen voor een scheiding van beleid en uitvoering. Jorritsma heeft aangekondigd dat ze ons "zbo" wil maken, een zelfstandig bestuursorgaan. Het is belangrijk dat we bij onze beoordelingen niet beïnvloed worden door de Haagse lobby's.' Voordat bedrijven officieel een concentratie melden bij de NMa, komen ze vaak praten met de afdeling Concentratie Controle. Bij die gesprekken komt veelal beursgevoelige infor-

matie ter tafel, daarom tekent iedere medewerker van de NMa een vertrouwelijkheidsverklaring. Die voorgesprekken (in Brussel prenotificaties geheten) bespoedigen de melding. 'Als er vragen rijzen waar we absoluut een antwoord op willen hebben, dan kunnen de advocaten er snel mee aan de slag.' De NMa moet binnen vier weken beslissen of voor de concentratie een vergunning is vereist. Is deze fatale termijn verstreken, dan is er geen vergunning nodig voor de fusie of overname. 'In die vier weken vindt de eerste toets plaats wat de gevolgen zijn voor de markt. Heel vaak is er niets aan de hand. We hebben in zes procedures gezegd dat we nauwkeuriger onderzoek zullen doen voor we tot een uitspraak komen. KPN-Vendex en RAI-Jaarbeurs zijn daar voorbeelden van.'

Milieuzaken

Het leuke van een nieuwe organisatie is, dat er gepionierd moet worden. Zo heeft de NMa in december een besluit genomen over Stibats verwijderingssysteem van batterijen. 'Om dit te financieren was Stibat van oordeel dat de producent die een batterij op de markt brengt, naast de gewone kosten verplicht is om een verwijderingsbijdrage in rekening te brengen. Daar hebben we bezwaar tegen gemaakt, want dat is een horizontale prijsafspraken. We zien de milieuvoordelen, maar geloven niet dat het hele systeem instort als het doorberekenen vervalft. Stibat heeft bezwaar gemaakt tegen deze beslissing. Bij de beoordeling van mededingingszaken is primair sprake van een economische beoordeling, maar daarbij kunnen milieu-overwegingen een rol spelen. Voor nieuwe zaken als deze gaan we altijd te rade bij onze collega's in Brussel.'

Bedrijfsinvallen

De NMa is bevoegd om bij een bedrijf binnen te vallen (in NMa-jargon heet dat een "bedrijfsbezoek") als dat ervan verdacht wordt de wet te hebben overtreden. 'Je legitiemeert je en gaat zo snel mogelijk naar de betrokken afdeling. We mogen niets meenemen, maar hebben wel het recht om alle rele-

vante dossiers in te zien en er kopieën van te maken. We hebben er een cursus voor gevolgd op een politie school, compleet met rollenspellen.' Pierrette laat een geheimzinnige stilte vallen. 'Zelfs intern wordt niet gezegd waar we heen gaan. Veel staat of valt met de voorbereiding, je moet heel goed weten wat je zoekt. Het laatste waar we op zitten te wachten is een klacht dat de NMa misbruik maakt van haar bevoegdheden.' Hoe groot is de kans dat de Universiteit Utrecht zal fuseren met bijvoorbeeld de Leidse? Pierrette verslikt zich bijna in haar koffie.

Ook voor de universiteit kan de mededingingswet gelden

'Geen denken aan. Waar zouden ze zich moeten vestigen? In Woerden? Wel kan de universiteit als ondernemer met de NMa te maken krijgen. Als ze bijvoorbeeld bij oraties verplicht gebruik maakt van een bepaalde cateraar, of als de universiteiten zich sterk geconcentreerd op de markt begeven met het postacademisch onderwijs. Theoretisch gezien is het dus heel goed mogelijk dat de universiteit in aanraking komt met de NMa.'

De Mededingingswet (Mw, 1 januari 1998) stelt regels ten aanzien van kartels, misbruik van een economische machtspositie, en concentraties van ondernemingen zonder voorafgaande aanmelding. Wie hinder ondervindt van ondernemingen die de Mw overtreden, kan een klacht indienen bij de NMa. De NMa kan tegen overtredingen van de Mw een boete en een last onder dwangsom opleggen. Tegen beslissingen van de NMa kan bezwaar worden gemaakt bij de NMa, vervolgens kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank in Rotterdam. Hoger Beroep wordt ingesteld bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven. De NMa heeft drie afdelingen: OTO (Onderzoek, Toezicht, Ontheffingen), COCO (Concentratiecontrole) en BBB (Beschikking, Bezwaar, Beroep).
Bezoek voor meer informatie over de Mw de website van de NMa: www.nma-org.nl.

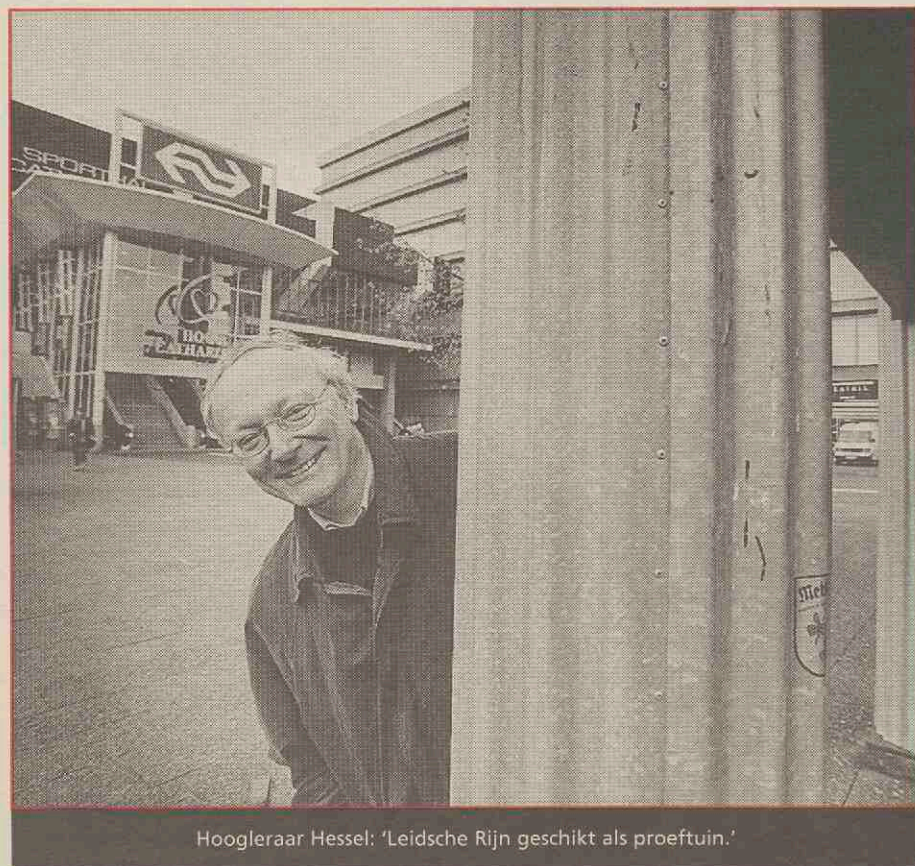
Oratie Hessel

Europees recht bedreigt decentrale overheden

Utrecht en andere decentrale overheden in Nederland missen volledig het inzicht in de gevaren die hen op allerlei terreinen vanuit het Europese recht bedreigen. Dat betoogde prof. mr. Bart Hessel tijdens zijn oratie op 24 maart jl. Zijn rede had als titel: *Bouwen aan een stad in Europa, Europeesrechtelijk gereedschap voor Leidsche Rijn en Utrecht.*

De gedachte dat de nationale wetgever decentrale overheden beschermt tegen het Europese recht is onjuist en zelfs gevaarlijk. Bepalingen van Europees recht kunnen provincies of gemeenten namelijk verplichten tegen

de eigen nationale wetgeving in te handelen. Doordat ze aansprakelijk gesteld kunnen worden door burgers, kunnen fouten een hoop geld kosten. De visie op de integratie van Europa blijft te veel beperkt tot de financiële aspecten. Hessel meent dat provincies en gemeenten zo snel mogelijk bijgeschoold moeten worden en, liever nog, het heft in eigen hand moeten nemen. Een bovenmodaal project als Leidsche Rijn – waarmee Utrecht zich blootstelt aan de gevaren van het Europese recht – acht hij heel geschikt als proeftuin voor het grote stedenbeleid.

Hoogleraar Hessel: 'Leidsche Rijn geschikt als proeftuin.'

Centrum voor Omgevingsrecht

Versterking van het bestuurskundig en juridisch onderzoek gericht op een duurzame ontwikkeling van de leefomgeving. Dat is het doel van het nieuwe Centrum voor Omgevingsrecht (voluit: Centrum voor Omgevingsrecht en -beleid/NILOS), dat is opgericht door de faculteiten Rechten en Ruimtelijke Wetenschappen van de Universiteit Utrecht. De oprichting van het centrum past in het universitaire beleid om het milieuonderzoek te stimuleren, te bundelen en beter te presenteren. Het nieuwe onderzoekscentrum brengt expertise bijeen op nagenoeg alle terreinen binnen het ruimtelijk- en milieurecht, inclusief de volkenrechtelijke en Europeesrechtelijke aspecten daarvan, de milieukunde en het

recht van de zee. Het in 1986 opgerichte NILOS (Netherlands Institute for the Law of the Sea) gaat in het centrum op, maar behoudt voorlopig zijn naam. Initiatiefnemer en directeur is professor Chris Backes, hoogleraar milieurecht. Door de oprichting ontstaat een voor Nederland uniek samenwerkingsverband tussen de milieukunde en het milieurecht. Ook in onze buurlanden is een dergelijke combinatie van disciplines niet zo gauw te vinden.

Voor meer informatie: secretariaat Centrum voor Omgevingsrecht en -beleid/NILOS Achter Sint Pieter 200, 3512 HR Utrecht, telefoon (030) 253 75 27

EER van belastingstelsel

Momenteel wordt op het Economisch Instituut / CIAV de laatste hand gelegd aan de Emancipatie-effectrapportage (EER) van de nota *Belastingen in de 21e eeuw – Een verkenning*.

Deze nota, van de minister en de staatssecretaris van Financiën, schetst verschillende alternatieven voor aanpassingen van het Nederlandse belastingstelsel. Aanpassingen die consequenties zullen hebben voor de (onderlinge) posities van vrouwen en mannen. Meest saillante voorbeeld is wel de vervanging van de zogeheten voetoverheveling door een individueel uit te keren heffingskorting.

In de EER zijn analyses uitgevoerd waarin zowel de huidige situatie als de beleidsvoor-nemens zijn beoordeeld aan de hand van drie criteria: het huidige emancipatiebeleid, het beginsel van gelijkheid c.q. gelijke behandeling en het criterium 'pluriformiteit en autonomie'. Hierbij is intensief samengewerkt tussen economen en juristen. Deze EER vormt een bijdrage aan de discussie over het belastingstelsel in de 21e eeuw, en wil politici en beleidsmakers in staat stellen om gemotiveerde keuzes te doen als het gaat om de afweging tussen emancipatie en andere doelen in de samenleving.

Afscheid Idenburg

Op 12 mei ging Philip Idenburg met emeritaat. Gedurende twaalfeneenhalf jaar was hij als hoogleraar verbonden aan het Centrum voor Beleid en Management (CBM), onderdeel van de faculteit Rechtsgeleerdheid. In zijn afscheidsrede keek Idenburg terug op thema's die hem in de achterliggende jaren in het bijzonder hebben beziggehouden: veranderen in organisaties, vrijheid, zinvolle relaties en leiderschap.

Idenburg stond aan de wieg van het CBM. Hij vervulde vele advies- en nevenfuncties. Uit zijn universitaire periode kan in het bijzonder zijn rol worden genoemd bij de sociale vernieuwing. In 1989 bracht hij als voorzitter van de desbetreffende commissie een rapport uit dat als inspiratiebron diende voor het beleid van het kabinet Lubbers 3. Recentelijk publiceerde hij het boek: *Het gaat om mensen, excellente veranderingen in organisaties.*

Juridische kennissystemen

De bouw van juridische kennissystemen; daarop promoveerde mr. Marnix C.M. Weusten op 10 maart jongstleden. Weusten ontwikkelde een methode om juridische kennissystemen te maken: computerprogramma's die over specialistische juridische kennis beschikken en daarmee kunnen redeneren. Op deze manier kunnen zij juridische problemen (helpen) oplossen. Kennissystemen kunnen met succes worden ingezet in de rechtspraktijk. Minder deskundi-

ge juristen zijn in staat zaken te behandelen die zij eerder moesten overlaten aan een deskundiger collega of waarvoor zij zich intensief in de materie zouden moeten verdiepen. Zo'n manier van werken kan leiden tot minder werkdruk, capaciteitsvergroting of meer eenheid in beleid. De door Weusten ontwikkelde methodologie en de gereedschappen zijn in de praktijk getest: er zijn drie juridische kennissystemen mee gemaakt, uitgegeven door Kluwer.

Mr. Pieter Christiaan

Op 15 maart jl. is prins Pieter Christiaan van Oranje Nassau van Vollenhoven afgestudeerd aan de faculteit Rechtsgeleerdheid. In aanwezigheid van zijn peettante koningin Beatrix nam hij zijn bul in ontvangst. Daarmee werd de zoon van prinses Margriet en Pieter van Vollenhoven meester in de rechten. Hij studeerde af in zowel Privaatrecht als Economisch Publiek- en Bedrijfsrecht.

Cursusaanbod rechten op internet

Op de site www.law.uu.nl/pao vindt u een overzicht van:

- het volledige cursusaanbod van het Juridisch Post Academisch Onderwijs van de Universiteit Utrecht, met informatie over de programma's, docenten en data van de cursussen;
 - mogelijkheden voor in-company cursussen;
 - het aanbod van vakken die via het contractonderwijs te volgen zijn.
- U kunt ook on-line inschrijven voor een cursus.*

De kleine victorie van de gegronde klacht

Buiten in de Nobelstraat is het warm en druk, binnen in zijn studeervertrek met benijdenswaardig uitzicht op de Dom, heerst een serene stilte. Hier ontmoeten ze elkaar weer voor het eerst sinds een halfjaar: Ewoud Hondius en Wendela Jacobs. Hij prof Burgerlijk recht en zij z'n ex-promovenda: vakgenoten in het consumentenrecht. Jacobs promoveerde in maart 1998 op de functie van geschillencommissies bij consumentenklachten. Sinds drie jaar werkt ze als gerechtsauditeur bij het wetenschappelijk bureau van de Hoge Raad. Een genoeglijk gesprek over geschillen en waterkokers.

Consumentenrecht

Zijn kamer in het Molengraaff voldoet aan alle verwachtingen: uitpuilende boekenkasten en tegen elke muur torenhoge stapels met boeken en paperassen. 'Ik ben juist begonnen om dit alles te sorteren,' gebaart hij. Consumentenrecht als vak bestaat in Utrecht sinds eind jaren 70. Het is een initiatief van prof. Verburgh, die als bestuurder van de Consumentenbond van de nood een deugd maakte door dat wat hij voor de bond deed, in een keuzevak te gieten. 'Ik had in mijn begintijd als wetenschapper interesse in verschillende onderwerpen van het recht, zoals agressieve handelsmethoden, producten-aansprakelijkheid en krediet. Pas later bleek daar de mooie noemer "consumentenrecht" voor te bestaan.' Hondius (56) kwam in 1980 naar Utrecht en was daarna hoogleraar in Leiden. Zelf promoveerde hij in 1978, "Standaardvoorwaarden" heette zijn studie. Wendela Jacobs vraagt hem zijn proefschrift erbij te pakken. Hij vist het met één greep uit een lade. Ze constateert lacherig dat zijn studie het dubbele aantal pagina's telt van de hare: bijna 1000 tegen 408. Er wordt onmiddellijk aan het papier gevoeld en naar de bladspiegel gekeken, maar dat kan het niet zijn. Jacobs: 'Hij is gewoon twee keer zo geleerd als ik.'

Poldermodel

Een beroemde bron voor het begrip "consumentenrecht" is de toespraak van president Kennedy tot het Amerikaanse Congres, in

Vakgenoten

Docent en afgestudeerde over elkaar, de opleiding en de arbeidsmarkt

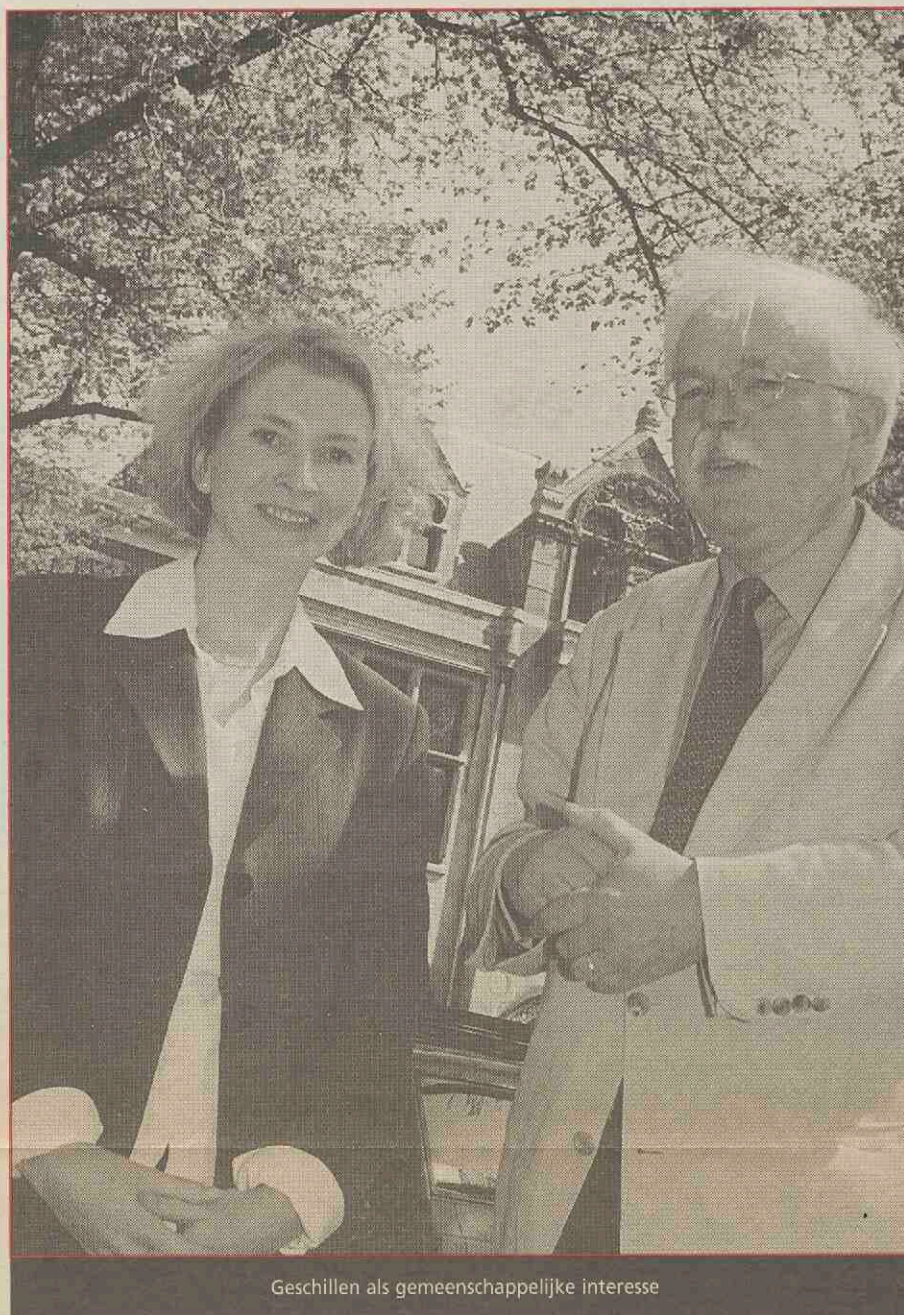
1962, waarvan de eerste zin luidt: 'Consumers by definition include all us.' Hondius: 'Het probleem blijft: hoe krijg je als consument je recht. Daar gaat Wendela's proefschrift over. De alternatieve geschillenoplossing is volop in beweging, Nederland is daar een voorloper in geweest. Ik schrijf dat toe aan ons poldermodel. Je ziet nu ook op Europees niveau dat geschillencommissies geaccepteerd beginnen te raken, dat de oplossing van geschillen niet meer is voorbehouden aan de overheid.'

Hondius en Jacobs zijn allebei van mening dat mensen heel goed in staat zijn om hun eigen zegje te doen, zeker als ze worden geholpen om het verhaal vorm te geven. Jacobs: 'Ze snappen goed waarom ze iets oneerlijk vinden. Bovendien lijkt zo'n zitting meer op een gesprek dan op een hoorzitting. In Engeland, waar ik een deel van mijn onderzoek heb gedaan, gaat het bij de ombudsman allemaal schriftelijk. Dat is toch een grotere hindernis dan wanneer je even mondeling de zaak toelicht. En als ze erg nerveus zijn, nemen ze vaak iemand mee. De buurvrouw bijvoorbeeld.'

'Hij is gewoon twee keer zo geleerd als ik'

Waterkoker

Zowel Hondius als Jacobs hebben zelf wel eens een klacht ingediend, als consument. Jacobs zette ooit een klachtenprocedure in gang over een lekkende waterkoker. 'Ik vond dat een waterkoker niet al na een halfjaar mag lekken. Eerst doe je je verhaal aan de verkoper achter de toonbank, die je dan wat vaag aankijkt. Houd voet bij stuk, net zolang tot er iemand komt die hoger in de organisatie staat. Het is voor de fabrikant helemaal niet slecht om feedback te krijgen op het product.' Ze noemt het kleine, dagelijkse victories. 'Als consument

Geschillen als gemeenschappelijke interesse

ben ik behoorlijk assertief, dat komt vooral door mijn onderzoek. Klagen helpt. Het klinkt gauw als zeuren, omdat het vaak over kleine zaken gaat. Dat is het probleem van consumentenklachten.' Hondius geeft aan de lezers van Illuster de tip om eerst te klagen bij de leverancier zelf, en in tweede instantie pas naar de geschillencommissie te stappen.

Buitenland

1998 Was een bijzonder jaar voor Wendela Jacobs (32): promotie in het voorjaar, bruiloft in de zomer en een baby in de winter. Op het bureau van Hondius prijken naast elkaar een foto van het bruidspaar en van het dochttertje. Desgevraagd zegt Jacobs het aanmatigend te vinden om uitspraken te doen over de wetenschappelijke kwaliteiten van haar prof. Vervolgens relativeert ze dit standpunt – ze zijn nu inderdaad vakgenoten – en noemt zijn internationale oriëntatie als groot pluspunt. 'Ewoud stimuleert zijn promovendi om naar het buitenland te gaan. Consumentenrecht heeft in dat opzicht een pré omdat het in Europees verband enorm in beweging is.' Ze volgde Hondius' advies op en werkte een tijdje bij de Office of Fair Trading in Londen. Ze deed er onderzoek naar de functie van ombudsmannen in de financiële sector. Het leverde haar niet alleen tal van internationale contacten op, maar ook materiaal voor haar proefschrift.

Ook vond Jacobs het prettig dat Hondius haar al die tijd vrij heeft gelaten. 'In het begin vond ik het eng, want zo'n studie lijkt onoverkomelijk groot. Anderzijds was het juist prettig, omdat ik mijn eigen ideeën kwijt kon.'

Auditeur

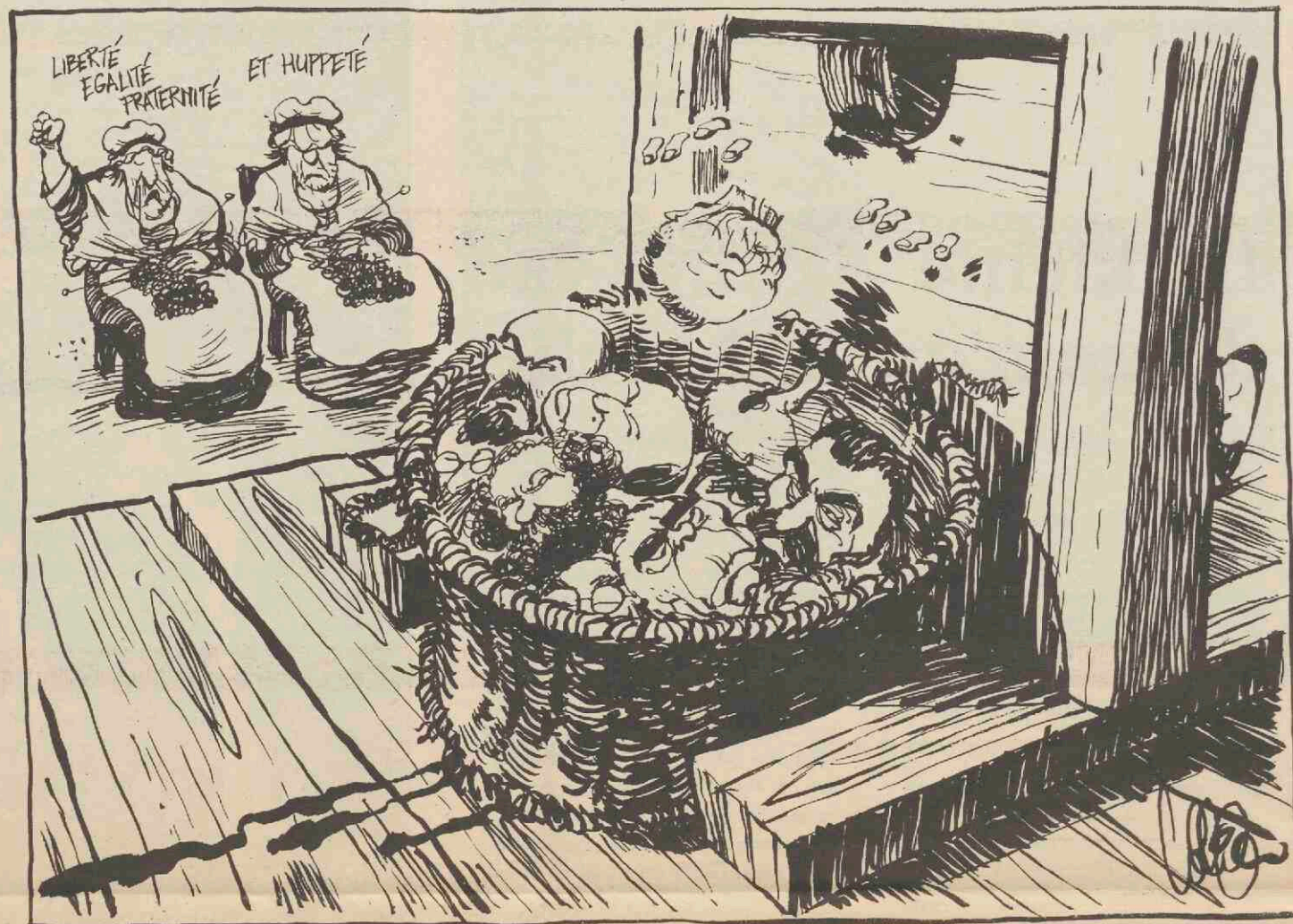
Toen ze als auditeur bij de Hoge Raad ging werken, had ze haar proefschrift nog niet af. 'Jij had zo je bedenkingen, hè,' lacht ze richting haar promotor, 'je dacht dat ik daar opgeslokt zou worden door het werk.' 'Ja, ik was bang dat je de eindstreep alleen kon halen door nachtenlang en in alle vakanties door te werken. Normaliter ga je tegen het einde van je aio-periode solliciteren, maar jij had al vroeg beet. En je moest meteen beginnen. Ik heb er wel alle vertrouwen in gehad.' Jacobs: 'Het werk bij de Hoge Raad ligt dicht tegen het wetenschappelijke werk aan, dat heeft me gestimuleerd om door te gaan. Het gevaar van een langdurige aanstelling bij de universiteit is, dat je een probleem vanuit alle invalshoeken benadert. Je leert geen knopen doorhakken en ook niet zeggen wat je zelf vindt. En dat moet bij de Hoge Raad juist wel. Je hebt een zaak en die moet af.' Er wordt aan de deur geklopt, het is Joke de koffiedame. 'Ha Wendela!' roept ze boven de rinkelende kopjes, 'heb je foto's van de kleine bij je?'

De leukste thuis

De tekening op deze pagina stond in de Volkskrant een jaar of acht geleden. Het Communisme was net goeddeels opgerold en mijn enthousiasme over het verdwijnen van hele en halve mensenrechtenschenders was (en is) groot. Als politiek tekenaar ben je, behalve de leukste thuis, toch vaak een soort dominee. In de Leer van de Heilige Mensenrechten en van de Kerk van Wat is Eerlijk en Hoe Proberen Mensen Dat Voor Elkaar Te Krijgen. Nu ik erbij nadenk, discussies over dit soort onderwerpen waren misschien wel typisch jaren zestig. Om maar niet te zeggen dat de Moraal er vaak vanaf droop in die tijd. In die zestiger jaren ben ik rechten gaan studeren. Ook weer niet vanwege een diep rechtvaardigheidsbesef of door een grote rechtsfilosofische belangstelling. In mijn geval was het meer een geblesken ongeschiktheid om telefonisch luchtcompressoren te verkopen en de mogelijkheid om mij nog tot laat in september aan te melden bij de faculteit Rechtsgeleerdheid. Dat kon nog in 1968. Daar bleken gaandeweg Privaatrecht, Macro- en Micro-economie en zelfs Oud Vaderlands Recht (mondeling in een Zeister villa onder een soort biljartverlichting in een verder duistere studeerkamer) onverwachte interessante kanten te hebben. Hoewel ik het Pompe-instituut aan de Koningstraat, in tegenstelling tot mijn voorganger op deze plek Frank Kuitensbrouwer, altijd een beetje enge omgeving bleef vinden met stuurs kijkende medewerkers van wie het vanzelfsprekende gelijk van de gezichten en de syllabi af te lezen was.

Dat ik geen praktiserend jurist zou worden was vanaf het begin duidelijk. Het juridische gedetailleerde handwerk was aan mij geloof ik niet besteed. Bij het Universiteitsblad opende zich de weg naar de journalistiek. Aanvankelijk schrijvend voor het U-blad en de Volkskrant en later tekenend voor NRC-Handelsblad. Misschien kun je zeggen dat de studie Rechten en vooral het laatste jaar in het minder ontgonnen Internationale recht op het Europa instituut op het Janskerkhof mij van huis tuin en keukentekenaar tot politiek tekenaar hebben gemaakt. Ik zou geen tekenaar zijn geworden als ik niet kon tekenen over onderwerpen van enig maatschappelijk belang. Maar ach, laten we het belang van de Boodschap met de grote B niet overdrijven. Wat mij en naar ik vurig hoop ook u- in de bijgaande tekening het meest plezier doet zijn toch die acht meekomende vingers.

Mr. Jos Collignon
politiek tekenaar

Van Vrijspraak tot Juncto

Het faculteitsblad Juncto voor en door studenten van de Rechtenfaculteit bestaat tien jaar. Ter gelegenheid daarvan halen in Juncto (winter 1998) de redactieleden herinneringen op uit de begintijd van Vrijspraak, de voorloper van Juncto.

Zonder redactiekamer, dus met de typemachine achterop de fiets (tekstverwerkers waren er nog niet) en met wrijfletters voor de koppen werd het blad gemaakt. Elk nummer werd gedrukt op de off-setzolder van Unitas; dat was geritseld via een bevriende relatie. Het eindeloze rapen van de nummers heeft de vriendenband versterkt. Vrijspraak werd in 1983 opgericht door Jan Henk van der Velden, Koen de Gans en Hans Besselink. Ze leerden elkaar kennen in 1983, in de propedeusewerkgroep. Margriet Adema kwam er later bij. Ze werd niet gekozen vanwege haar journalistieke ervaring (dat hadden ze geen van allen), maar omdat ze goed in de vriendenclub paste. Wel leerden ze om een goed en toegankelijk stuk te schrijven, op dat punt waren ze kritisch ten opzichte van

elkaar. Het faculteitsblad moest de communicatie tussen faculteit en rechtenstudenten verbeteren. De redactie stelde daarbij problemen aan de kaak, zoals de verkoop van readers aan avondstudenten (na 14.00 uur stopte de verkoop in het Molengraaff).

Meestal deed de faculteit er dan iets aan. Net als Juncto had ook Vrijspraak een aantal vaste rubrieken. In "Recht en Praktijk" werd een bekend jurist geïnterviewd; legendarisch zijn de gepeperde uitspraken van de toenmalig commissaris van politie Wiarda en het gesprek met de oude heer Mees van Mees en Zonen. De laatste antwoordde op de vraag wat hij van het NBW vond: 'NBW, wat is dat?' Ook succesvol waren de afstudeerspecial en de rubriek slagingspercentages. Sponsors van het blad waren niet advocatenkantoren, zoals nu, maar bijvoorbeeld snackbar Mac John.

Bewerking van artikel uit Juncto, begin '99.